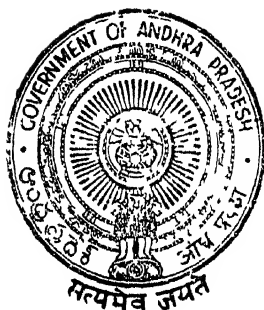

Vol II
No 4

27 FEB 1959

27th February, 1959
(Friday)

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES

Official Report

PART II - Proceedings other than Questions and Answers

Business of the House	(201-)
Privilege Motions	
The objectionable remarks of the Minister for Agriculture in a public speech.	—Disallowed (201-202)
Prevention of Sri S V K Prasad and Sri G Gopala Reddy by some people from entering into certain parts of their constituencies.	—Referred to the Privileges Committee (202-203)
Announcements from the Chair re :	
Government Circular to all Collectors to couch the intimation of death of M L As in courteous language and a circular by the High Court to all the Magistrates not to send Court notices and summons through the hon Speaker	(203-205)
Calling attention to matters of urgent public importance	
The procurement of food grains in Srikakulam, Chittoor and Karimnagar Districts	(205-)
Announcement from the Chair re :	
Quit Work Day.	(206-)
Ruling from the Chair re	
Publication of certain objectionable report in the Deccan Chronicle reflecting on the Chair.	(206-207)
Walk out by the Opposition Members in sympathy with the N G Os	(208-209)
General discussion on the Budget for 1959-60	(209-267)

ote — * at the commencement of the speech denotes confirmation from the Member not received in time

THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATE
[Part II- Proceedings other than Questions and Answers]

OFFICIAL REPORT

---

*Thirty third day of the Eighth Scssion of the Andhra
Pradesh Legislative Assembly*

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Friday, the 27th February, 1959.

The House met at Half Past Eight of the Clock.

(Mr. Speaker in the Chair)

Questions and Answers

[See Part I]

BUSINESS OF THE HOUSE

మిస్టర్ స్పీకర్ : ఇప్పుడు బందరు ఖాళీ notification పచ్చంది

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి : అది ఇక్కడ చదివవలసి నటువంటి అవసరం లేదు. అన్ని newspapers లో కూడా వచ్చింది. It was a news given to every body.

PRIVILEGE MOTIONS

The objectionable remarks of the Minister for Agriculture in a public speech.

మిస్టర్ స్పీకర్ : పగడ కోటయ్యగారు ఒక breach of privilege అంటూ ఒక notice ఇచ్చారు. శ్రీ తిమ్మారెడ్డిగారు (Minister for Agriculture), ఒక lecture లో land reforms విషయంలో some proposals are ill-conceived అనిచెప్పాడట అది privilege క్రిందకురాదు. మంత్రులలో వ్యతిరేకమైన అభిప్రాయాలు ఉంటే అదివారు cabinet లో చూచుకోవాలి. కాంగ్రెస్ పార్టీకి వ్యతిరేకింగా ఉంటే కాంగ్రెస్ పార్టీలో చూచుకోవాలి. తక్కినదంతా general discussions లో మీరు చూచుకొంటారు. అంతేకప్పు మంత్రులేదో public meeting లో ఒకవిషయాన్ని గురించి చెప్పిన అభిప్రాయాలు అన్నీ privilege క్రిందకురావు. కనుక ఇది privilege motion క్రిందకురాదని కొట్టిపేస్తున్నాను. ముఖ్యంగా ఈ privilege motion criminal or semi-criminal అని నేను మనవి చేస్తున్నాను. అది ఒక special chapter. మామూలుగా irregularities of the Ministers, సరియైన సరిపాలన లేకపోవడం, corruption in the administration, favouritism ఇటువంటివన్నీ ఇక్కడ parliamentary rights assert

చేసుకోవానికి discuss చేయవచ్చు. మీకు ఉన్నటువంటి ఇబ్బందులు మీరు discuss చేసుకొంటారు. Opposition వారికి ఇష్టంలేని విషయాలు వారు చెప్పుకొంటారు. దానికి మంబ్రలు ఏదో జవాబు చెప్పకొంటారు. Support చేసే వారు support చేస్తారు. లేనివారు లేరు. అది మామూలు parliamentary చర్యగాని అది privilege motion క్రిందికిరాదు అని రిపోజ్ ఒక Member ను కూడా చెప్పాను. ఒకసారి ఒకమాట చెప్పారు. ఇంకొకసారి ఇంకో మాట చెప్పారు అంటే అది మామూలుగా privilege motion క్రిందికి రావండి, రావాలంటే దాన్నిగురించి చెప్పవచ్చునని అనిచెప్పాను.

*Prevention of Sri S. V. K. Prasad and Sri G. Gopala Reddy
by some people from entering in to certain parts of their
Constituencies.*

మిస్టర్ స్పీకర్ : తరువాత ఇంకొకటి. S. V. K. Prasad and G. Gopal Reddy వాళ్లిద్దరు తమ constituencies లోకి వెళ్ళినట్లు, అక్కడ ఉండేటటువంటి వాళ్ళ కత్తులు, కుప్పలతోటి వచ్చి prevent చేశారని చెప్పారు ఇది *prima facie* privilege motion. అందువల్ల Privilege Committee వారు దానియధార్థాన్ని విచారించి దాన్ని legal గా చూపిస్తారు. So, I refer it to the Privileges Committee. కాబట్టి దానిపైనే ఇక్కడ చర్చి అక్కరిలేదు. నాళ్ళే చూచుకొంటారు. వాళ్ళ constituencies లో వాళ్ళ చేసేటటువంటి duties కు physical prevention అంటే threatening and all that జరిగిందని అంటున్నారు. I need not say all that. అదంతా Privileges Committee వారు చూచుకొంటారు. I have already ordered that.

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి : అధ్యక్షా, అది మీరు Privileges Committee కి పంపించారు, బాగానే ఉంది. దాన్నిగురించి వాళ్ళే చూచుకొంటారు. కాని రేపుపోర్టున ఏవైనా private తగాదాలు గౌరమాల్లో వస్తాయి అనుకోండి అక్కడ ఉండే ఈ శాపననమ్మలుగూడా మనుష్యులేకదా. మనమంతామూడా పల్లె ఊళ్ళలో ఉన్నవాళ్ళమేకదా. అక్కడేదైనా తగాదావస్తే, అదంతా privilege క్రిందకే వస్తుందా :

మిస్టర్ స్పీకర్ : అప్పుడు అది చూస్తాము. ఇప్పుడేమీ చెప్పలేను. ఆయా కేసులుబట్టి ఉంటుంది.

Each depends upon the circumstances of each case.

Govt. Circular to all collectors to couch the intimation of death of M.L. As. in courteous language and a circular by the High Court to all the Magistrates not to send Court notices and summons through the Hon. Speaker

Sri R. Lakshmi Narasimham Dora (Takkali): Is it in respect of his working in the House or his conduct outside and in the constituency also? Have I to go to the Civil Court saying that an hon. Member in the constituency has not paid over the dues to me, or have I to approach the Privileges Committee?

మిస్టర్ స్పీకర్ : Criminal or semi-criminal తప్ప నూరు రూపాయలు దాకీఉంటే ఎవరు పొమ్మన్నారు? అటువంటిది తమబోటివారు raise చేయటం నాకు శోచనీయంగా ఉంది.

శ్రీ ఎన్. పి. చంగర్లరాయనాయుడు (చేపంజేరి) : ఒకజేళ వారు unpopular గా ఉంటే, resign చెయాలని ఆ విధంగా చేశారేమో.

మిస్టర్ స్పీకర్ : మనకెందుకు ఆది? అదంతా Privileges Committee వారి చూచుకొంటారు, because it is something like threatening

ANNOUNCEMENTS FROM THE CHAIR RE :

Govt. circular to all collectors to couch the intimation of death of M. L. As in courteous language and a circular by the High Court to all the Magistrates not to send court notices and summons through the Hon. Speaker.

మిస్టర్ స్పీకర్ : తరువాత, ఇంకా రెండు interesting instances, Government తోటి deal చేయబలపెనటవంటివి ఉన్నాయి. ఒకటి ఏమిటంటే... ఒక Sub Judge నుంచి ఒక కాగితం వచ్చింది. Somebody has signed it by order. దాంట్లో ఈ విధంగా వ్రాయబడివున్నది "To the Speaker, Please serve the following summons upon a Member" అని ఆ summons కాగితము పంపించారు. నేను దానిని మళ్ళీ return చేస్తూ, ఇట్లా గమక మళ్ళీ repeat చేస్తే, it comes under contempt of Speaker అని war ing... (ఇచ్చి) పంపించాను. తర్వాత High Court వారు ఒక circular అందరికీ పంపించారు. Members కు summons Speaker ద్వారాగాని Secretary ద్వారాగాని పంపించకూడదు. Members కు direct గా post ద్వారా పంపించండి అని ఒక circular పంపించారు. So, I thank the

Announcements from the Chair R:
Govt circular to all collectors to couch the
intimation of death of M.L.As. in courteous
language and a circular by the High Court
to all the Magistrates not to send court
notices and summons through Hon. Speaker

Chief Justice for the same. ఇంకొకట ఏమిటంటే. One Collector
has reported the death of an hon. Member of the House.

వారు వ్రాసినది యిదే కాగితం.

"Sri x x x, from x x x Assembly
Constituency died on x x x at about 11 p. m.
at his residence at x x x

(Sd.)

For Collector"

అని దస్తూరు పెట్టారు. దీనిమీద ఎక్కరిగిరికి సంపించాము. వారు కృ
ష్ణునించి అపారజీ తీసుకున్నారు — అది చాలా తప్పు అని. స్పీకరుకు వ్రాసే
టప్పుడు క్లియర్ గా వ్రాయాలి

He must say, 'I regret to report the death of x x'.
మెంబరు చనిపోయినప్పుడు ఆ మాత్రం అనకపోతే ఎట్లా :

Chief Secretary has issued a circular to all the Collec-
tors that they should be extremely careful in all these
matters. The Circular reads.

"An instance has been brought to the notice of the
Government in which while reporting the death of a
M.L.A. a District Collector addressed a letter directly
to the Honourable Speaker, Andhra Pradesh Legisla-
tive Assembly, baldly stating that "Sri ..... from
..... Assembly Constituency died at such and such
place." The letter was typed on a small piece of
paper and did not even contain an expression of regret
on the death of a popular representative. Besides the
letter should *not* have been addressed direct to the
Honourable Speaker when the existing instructions
require a report to the Secretary to the Andhra Pra-
desh State Legislature. The report was badly drafted,
lacked due courtesy, and was not even typed on suit-
able paper.

All Collectors are requested to see that such
lapses are not allowed to occur as failure to observe

the due formalities and courtesy may amount to contempt of the House entailing disciplinary action..." The Chief Secretary has done very well. ఇది dignity of the House కు సంబంధించినది.

CALLING ATTENTION TO MATTERS OF URGENT PUBLIC IMPORTANCE RE :

The procurement of food grains in Srikakulam, Chittoor and Karimnagar districts.

మిస్టర్ స్పీకర్ : నరసింహస్వామిగారు, for the attention of the hon. Minister for Food and Agriculture, నోటీసు ఇచ్చారు.

శ్రీ పి. నరసింహస్వామి (పాలకొండ) : అధ్యక్ష : శ్రీకాకుళం జిల్లా యీ సంవత్సరం వరదలతో చెబ్బి తిన్నది ఆ జిల్లాలో రీతి వేల టన్నుల దాన్యం ప్రొక్యూర్ చేయాలని కేంద్ర ప్రభుత్వం ఆర్డరు ఇచ్చినదని చెప్పారు. చిత్తూరు, కరీంనగర్ జిల్లాలు కూడ ఉన్నవి శ్రీకాకుళం జిల్లాలో శిస్తుచెల్లించుకు గడువు ఇచ్చారు. ఇప్పుడు మా జిల్లాలో బస్తా దాన్యం రు. 18 లు ఉన్నది. ప్రొక్యూర్ మెంట్ అనేటప్పటికీ రు. 20 లు అయినది. ప్రజలు ఇబ్బంది పడుతున్నారు. కొన్ని తాలూకాలలో పంటలు లేక శిస్తు రెమిషన్ కూడ ఇచ్చారు ఈ పరిస్థితుల్లో ప్రొక్యూర్ మెంట్ లేకుండా చేయాలని మంత్రిగారికి మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి : అధ్యక్ష ! గడచిన కాలములో గుంటూరు, కృష్ణ, పశ్చిమ గోదావరి, తూర్పు గోదావరి జిల్లాలలోనే ప్రొక్యూర్మెంటు చేసేవారు. ప్రొక్యూర్మెంటుకు ఒక కార్యక్రమం ఉంటుంది. పెంటర్ గవర్నమెంటు అనొప్పు చేయడం, ధరలు నిర్ణయించడం, యూ విషయాలన్ని ఉన్నవి. ఈ సంవత్సరం ప్రొక్యూర్మెంట్ చేయవలసి వస్తుందని ఏజమాబాద్, వరంగల్, చిత్తూరు, శ్రీకాకుళం, నెల్లూరు జిల్లాలకూడ యీ లిస్టులో చేరిస్తే బాగుంటుందని అప్పటివరకు వచ్చిన crops forecast బట్టి పంటలు అంచనాబట్టి యీ జిల్లాలను చేర్చుమని కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని కోరడం జరిగింది. కాబట్టి కొన్ని ప్రాంతాలలో వరదలు రావడం, పైర్లకు రోగాలు రావడం, యంకా కొన్ని ప్రాంతాలలో సేజను అయిపోవడంవల్ల కొద్దిగా ఉన్న సరఫరాను అమ్ముకోడం జరిగింది. ఈ పరిస్థితిని బట్టి ఈ జిల్లాల్లో ప్రొక్యూర్మెంట్ లేకుండాఉంటే బాగుంటుందని కేంద్ర ప్రభుత్వ ప్రజ్ఞాపకము వారి జవాబు త్వరలో వస్తుందని అశ్చున్నాము.

ANNOUNCEMENT FROM THE CHAIR re :
'Quit-Work Day'

Mr. Speaker : I am glad to tell you that so far as this Assembly is concerned, no official or peon or driver has been absent on account of strike. I am glad that the Secretary has been very tactful in this matter. He has managed everything in a tactful manner.

మన పనిమాత్రం పూర్తిగా జరుగుతోందని మీకు తెలియజేయుటకు నేను సంతోషిస్తున్నాను. (హర్షం)

RULING FROM THE CHAIR RE :

Publication of certain objectionable report in the 'Deccan Chronicle' reflecting on the chair.

మిస్టర్ స్పీకర్ : ఇంకొక విషయం. డెక్కన్ క్రొనికల్ వారు ఒక విషయం వ్రాశారు. వారికి యిక్కడ లాబీ రిపోర్టర్లు ఉన్నారు. ఏదో వ్రాస్తూంటారు, ఒక్కొక్కప్పుడు కొంచెం అధికంగా వ్రాస్తూంటారు. క్రిందటి తడవి స్పీకరును గురించి అమర్యాదగా వ్రాశారు. అది ఉంచాను. పోనీ అది ఊరుకొన్నాను. మళ్ళీ వ్రాశారు. ఇవాళ రెండు ఉన్నవి. I must tell the Deccan Chronicle, particularly the Lobby Correspondent, whoever it is..... "The Democratic Party — it has attained full-fledged status by reaching the required 10% membership, which entitles....." డెమోక్రటిక్ పార్టీవారిని గురించి కొంచెం తప్పు ఉన్నది. అది ఘరవాలేదు. అది మనకు సంబంధించి లేదు. ఇంకొకటి వ్రాశారు. ఇక్కడ కొంతమంది పట్టులు లాబీలలో కంట్రైబ్యూట్ చేస్తూంటారు. — స్పీకరును గురించి కూడ. చూట్టాడుకోవచ్చును. గాని పబ్లిక్ లోకి, పత్రికలలోకి రాకూడదు. ఏమైనా ఉంటే వారు వా చేంబర్ లోకి వచ్చి నాతో చెప్పవచ్చును, కాని లాబీలలో కూర్చోని ఆడుకుంటే, అది అంతా పత్రికలలో ఎక్కడం చాల తప్పు.

The paper will be responsible. I warn the paper that such things — discontent expressed against the Speaker by members in the lobbies which they have a right..... నా పద్ధతు వచ్చి చెప్పువచ్చును. అంతే తప్పు అటువంటివి పత్రికలలో వ్రాస్తే తీవ్రమైన చర్య తీసుకొనవలసివస్తుంది.

I will have to take a severe action against the paper like expelling the Correspondent for sometime and also

bringing them to the Privileges Committee. ఇక్కడ ఏమని వ్రాశారంటే.—

“But there have been times when his rulings have led to a feeling that he yields to the Ministerial Benches or to certain influential individuals”.

మంత్రులకు వక్షపాతంగా ఉన్నారని, లేక కొంచెం బలంగా ఉండి నోరు కలవారి వక్షము ఉన్నారని వ్రాశారు. మామూలుగా మెంబర్లు మమ్మలను మాట్లాడనివ్వ లేదేమని, వారిని మాట్లాడనివ్వలేమని అనుకుంటే అనుకుంటారు. తప్పేమీ లేదు. నాతో చెప్పబడ్డను. అంతే తప్ప. ఇది పేపర్లలోకి వెళ్ళే విషయంకాదు.

To this particular sentence, I take strong objection and warn the Deccan Chronicle paper not to allow such things to be published in their paper. That sentence is :

“There have been times that his rulings have led to a feeling that he leans towards the Ministerial Benches or certain influential individuals”

Sri D. Kondayya Chowdari (Kandukur) : You were pleased to say that a Member has a right to criticise the Speaker's Rulings. When a member has exercised his right, is it not the right of the correspondent to report what was said by the Member.

మిస్టర్ స్పీకర్ : లాబీలలో ప్రైవేటుగా ఏదో అనుకుంటారు. మనము చాలా సంగతులు మాట్లాడుతాము. ఫలాని అసెనరు లంచం పుచ్చుకున్నాడని అంటాము. అది పబ్లిక్ లో పోయేటప్పటికి చాలా సీరియస్ విషయం అవుతుంది. ఫలానివాడు యిల్లా చేశాడని తిట్టనుకూడా తిడతాం. లంచం పుచ్చుకుంటున్నాడని అనుకుంటాం. కాని పేపర్లలో వేసేటప్పుడు పూర్తివాద్యతతో వేయాలి. అదిగాక స్పీకర్ మీద వత్తికలలో రిప్లైక్స్ ఉండకూడదు, మెంబర్లు నాతో వచ్చి చెప్ప వచ్చును. ఇక్కడ మాట్లాడనివ్వను గాని, చేంబర్ లోకి వచ్చి నన్ను తొందరచేసినా ఉప్పుకుంటాను, 'ఏమండీ యిల్లా చేస్తున్నారు' అని అనడానికి మీకు హక్కు ఉన్నది.

Swatantram is in our House, — our home. అందువల్ల అట్లా వ్రాయడం తప్ప.

*Walk-out by the opposition Members in sympathy
with the N G Os.*

శ్రీ రావి నారాయణరెడ్డి (మవసగిరి) : యన్. జి. ఓలు యీ సాదు ఒక యాక్షన్ తీసుకొంటున్నాడు. దానిని గురించి నేను క్లుప్తంగా మనవిచేస్తాను.

Mr. Speaker : I am not going to allow anybody to speak even for a minute.

శ్రీ రావి నారాయణరెడ్డి : ప్రభుత్వముయొక్క వైఖరికి అనమ్మచిగా, యన్. జి. ఓ లకు సానుభూతిగా వాకవుట్ చేస్తున్నాము.

(All the members of the Communist Party staged a walkout)

డాక్టర్ యం. చెన్నారెడ్డి (వికారాబాదు—జనరల్) : ఈ విషయంలో ప్రభుత్వం అవలంబించిన వైఖరి సరిఅయినది రాదని మనవిచేస్తూ, యన్. జి. ఓ లకు సానుభూతి తెలుపుతూ మేము కూడ వాకవుట్ చేస్తున్నాము.

(All the members of the Democratic Party walked out of the House)

శ్రీ పి. నరసింగరావు (హుజూరాబాదు—జనరల్) : యన్. జి. ఓ ల ఎదల ప్రభుత్వం పూర్తినిర్లక్ష్యం వహిస్తున్నది. వారికి ఇంటి పూర్తి ఇవ్వటానికి కూడ ప్రభుత్వం సిద్ధముగా లేదు అందుకు అనమ్మతి సూచకంగా, యన్. జి. ఓ లకు సానుభూతిగా మేము కూడ బయటకు వెళుతున్నాము.

(All the members of the Socialist Party staged a walk-out)

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య (నల్లెపల్లి) : అధ్యక్ష! మేము కూడ యన్. జి. ఓ లకు సానుభూతిగా, ప్రభుత్వ చర్యలకు వ్యతిరేకముగా వాకవుట్ చేస్తున్నాము.

(All Members belonging to the Independent Group staged a walkout)

మిస్టర్ స్పీకర్ : మళ్ళీ వస్తారా : లేదా :

శ్రీ యస్. కె. వి. కృష్ణావతారం (తాడేపల్లిగూడెం—జనరల్) : మళ్ళీ వస్తారా, లేదా, అని మీరు గొంతుకులను అడగటం వలె నడికాదు. ....

Mr. Speaker : I have to censure you if you throw reflections or if you protest against the ruling of the Speaker. I have a right to ask. Please sit down.

Sri S.V.K. Krishnavataram : I am sorry Sir, it is not a ruling but . . .

Mr. Speaker : I am not going to allow you to speak. Will you please sit down ?

S.V.K. Krishnavataram : It is not proper to throttle down a protest on a point of order from a member of the House. I am submitting that with all respect... ..

Mr. Speaker : If you say it is a protest, I have to censure you.

Sri S.V.K. Krishnavataram : We shall see that. May I invite the Speaker's attention.....

Mr. Speaker : If you say you are going to see, I shall have to see about it now itself.

శ్రీ యన్.వి.కె. కృష్ణావతారం : యన్. జి, ఒ లకు సానుభూతి తెలుపుతూ, ప్రజాపార్టీ తరపున మేము కూడ వాకవుట్ చేస్తున్నాము.

(The members of the Praja Party then staged a walk out)

GENERAL DISCUSSION ON THE BUDGET FOR 1959-60

శ్రీమతి వై. సీతాకుమారి (భానువాడ) : అధ్యక్ష, 1959-60 ఎ సంవత్సరముకొరకు మన ఆర్థిక మంత్రిగారు కొత్తపన్నులు వేయకుండా, లోటు చూపించకుండా, బడ్జెట్ ప్రవేశపెట్టినందుకు వారిని నేను అభినందిస్తున్నాను. వారు వివిధ శాఖలకు ఎంతో డబ్బు కేటాయించి, మన రాష్ట్రములో విరివిగా అభివృద్ధి కార్యక్రమములు అమలు జరుపుతున్నందుకు నేను సంతోషిస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ . విజిటర్స్ గేలరీలో ఎవరూ మాట్లాడ కూడదు. మాట్లాడితే అందరిని వెళ్ళగొడతాను. మాట్లాడకుండా కూర్చోండి.

శ్రీమతి వై. సీతాకుమారి : ఇదివరకు ప్రభుత్వము తయారు చేసిన బడ్జెట్ లో సగరముల అభివృద్ధికి ఎక్కువ డబ్బు కేటాయించటం గ్రామాల అభివృద్ధికి తక్కువ డబ్బు కేటాయించటం జరిగింది కాని, 'యూ సంవత్సరం గ్రామాల అభివృద్ధి కొరకు ఎక్కువ డబ్బు కేటాయించారు. ప్రాజెక్టులకు, ఇరిగేషన్ వర్క్స్ కు సహకార సంఘాలకు, వ్యవసాయదారులకు రుణములు ఇచ్చుటకు ఎక్కువ డబ్బు కేటాయించుట చాల సంతోషము. ఈ విధముగా డబ్బు గ్రామాలకు వినియోగపడే బట్టలుగా ఉండటము సంతోషకరమైన విషయము. ఈ సంవత్సరము ప్రతిపాదించిన బడ్జెటులో సగము డబ్బు గ్రామాలకు వినియోగపడుతుందని అనుకొంటున్నాను.

మా తెలంగాణాలో అనేక గ్రామాలలో నివసి సౌకర్యాల, వీధుల సౌకర్యాల
లేవు. నీటి సౌకర్యాల, బంటి-బహుళా సౌకర్యాల లేనటువంటి గ్రామాలు తెలంగాణాలో
ఎన్నో ఉన్నవి. వాటిగురించి ప్రభుత్వం ప్రత్యేక శ్రద్ధలనుకొని, వాటిని ముందుకు
వీలుకుపోతారని అనుకొంటున్నాను. ఈ సంవత్సరం కొన్ని ప్రాజెక్టులకు రౌండ్
డబ్బు కేటాయించారు. రిం సంవత్సరం నాగార్జునసాగం, రాజోలిపండ, పోచం
పాడు ప్రాజెక్టులకు డబ్బు కేటాయించడం జరిగింది. విజాపూరు జిల్లాలో చేప
సూట్ ప్రాజెక్టు ఉన్నది. దానిని గురించి బడ్జెట్ లో ప్రస్తావించబడలేదు. దానిని
గురించి ఒక మిటి పేషరు ఆ ప్రాజెక్టు అడ్డి ప్రయత్న చాలా ఉపయోగంగా
ఉంటుందని గుర్తించారు. ఆ ప్రాజెక్టు చాలా అపవృత్తలను విడుదల చేస్తుంది.
పచ్చన్న పరిశోధనలో దానికి డబ్బు కేటాయించడం జరిగింది. కాని, ఆ ప్రాజెక్టు
కొరకు యీ బడ్జెట్ లో ఎందుకు డబ్బు కేటాయించబడలేదో తెలియదు. దానిని
గురించి మంత్రిగారు చెప్పాలని కోరుతున్నాను. ప్లూరింగ్, సోషల్ వెల్ ఫేర్
ద్వారా చాలా మంచి పనులు జరుగుతున్నందుకు చాలా సంతోషము. టిల్కాపేట
లో శ్రీలక్ష్మి పుమెన్ వెల్ ఫేర్ ద్వారా, సోషల్ వెల్ ఫేర్ ద్వారా మంచి పనులు
చేస్తున్నారు. ఈ సంవత్సరము శ్రీలక్ష్మి నాలుగు అనాథ కుండలయాల స్థాపించ
బడటం చాలా సంతోషము. ఎక్కువమంది అనాథస్త్రీలు అందులో చేరుటకు అవ
కాశాలు కల్పించబడునని ఆనుకొంటున్నాను. ప్రభుత్వ అదాయాన్ని పెంచుటకు
బహురూప్య నేషనల్ ట్రేజరీ చేయటం. పాఠ్యగ్రంథాలను నేషనల్ ట్రేజరీ చేయటంలాంటి
ముఖ్యమైన (రిస్క్ తో కూడిన) కార్యక్రమాలను చేపట్టినందుకు యీ ప్రభుత్వంవారిని
అభినందిస్తున్నాను. అదే విధంగా పరిశ్రమలను, వ్యాపారమును, పరిసరాలను
జాతీయంచేసి మన రాష్ట్రాన్ని, అభివృద్ధిలోకి తీసుకువచ్చి, మనదాక్షిణ్యముకి అదా
యాన్ని ఎక్కువ చేయటానికి ప్రయత్నం చేయవలసి ఉన్నది. తెలంగాణా ప్రాంతం
లో ఖాళీగా ఉన్న ఊరులను సాగులోనికి తీసుకురావటానికి ప్రయత్నంచేయాలి.
తెలంగాణాలో సాగుబడిలోకి రావటమంటే ఊరులు చాలా ఉన్నవి. తెలంగాణా
ప్రాంతంలో అడవిప్రాంతం చాలా ఎక్కువగా ఉన్నది. విజాపూరు జిల్లా, ఆదిలా
బాద్ జిల్లాలలో విపరీతమైన అడవులు ఉండటంవల్ల, రైతులకు గల దాడులు
అక్కడి ప్రజలకు కలుగుతున్నాయి, రనుక గ్రామాలకు దగ్గరగా ఉన్న అడవులను
వరికిరిచి, ఆ ఊరులలో నమిష్టి వ్యవసాయ కేంద్రం కిరింద, సహకార పరిసరాలను
కేంద్రం కిరింది జాతీయవద్దతిలో వ్యవసాయం జరిపిస్తే బాగా ఉంటుంది. దానివల్ల
ప్రభుత్వానికి కూడా ఆదాయం వస్తుందని నేను సూచన చేస్తున్నాను.

ఇతర దేశాలలో వ్యాపారం పరిశ్రమలు ప్రభుత్వమే నడిపిస్తూ ఉంటుందని
యితర దేశాలకు వెళ్ళివచ్చిన మిత్రులు చెబుతూ ఉంటారు. అదేవిధంగా యిక్కడ
కూడా చీల్ల వంతరకు పెద్ద పెద్ద ప్యాక్టరీలను జాతీయం చేయవలసి ఉంటుంది.

ప్రజలకు అనుకూలమైనట్లుపంట నాటకశాలలు, భోజనశాలలనుకూడ ప్రభుత్వమే ఏర్పాటు చేయించేస్తే చప్పుచాదని నేను సూచిస్తున్నాను. Experiment కోసం గతంలో ఉండే పెద్దపెద్ద నాటకశాలలను ప్రభుత్వం తీసుకొని జాతీయంచేసి బండి పద్ధతిలో ప్రజలకు విநోదాలు కల్పించి రాబడిని ఎక్కువ చేసుకోవచ్చు.

మనకు బంగారు గనులు, నూనెగనులు ఉన్నట్లు చెబుతున్నారు. వాటి విషయంలో ఎక్కువ శ్రద్ధ తీసుకుని త్వరగా అవి పైకి వచ్చేందుకు ప్రయత్నం చేసి సెట్లయితే ఆదాయము ఎక్కువ అవుతుంది నిరుద్యోగంకూడ తగ్గుతుంది. 2, 3 శాతం లాభం వచ్చేటా మన దేశంలో నిరుద్యోగము, దరిద్రము, అకలి మొదలైన వాటిగురించి చాల చెబుతున్నారు. భాగ్యపు ధరలు ఎక్కువయిన విషయంకూడ ప్రభుత్వపట్టిక తీసుకువచ్చారు. వాస్తవం ధరలు తగ్గించినట్లయితే రైతులు పెద్ద టంటునే నిషయం చాలమంది నభ్యులు మరచిపోతున్నారు. ధరలు ఎక్కిపోతున్నందుకు విచారవడే దానికంటే మన రాష్ట్రానికి ఆదాయం వచ్చేటటువంటి మార్గాలు ఏమి ఉన్నాయో, ఆదాయం ఎట్లా ఎక్కువ చేసుకోగలుగుతామో, ఏవిధంగా ప్రజల నిరుద్యోగ బాధను తొలగించాలో వీటిగురించి ఎక్కువగా ఆలోచనచేస్తే బాగా ఉంటుందని చెబుతూ, ఇప్పుడు ప్రజాపెట్టిన budget ను గమనించి బలపరుస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : ఇవ్వాలి ఒక్కొక్కరికి ఆరు పిమ్మెలు చొప్పున యిస్తాను.

శ్రీ రాజా సాగి సూర్యనారాయణరాజు (నరసీపట్నం—జనరల్) : అద్యక్షై : మన ఆర్థికమంత్రిగారు ప్రతిపాదించిన budget ను నేను ఆనందంతో స్వాగతంపూర్వకంగా బలపరుస్తున్నాను. ప్రస్తుతం రాష్ట్రంలోనే కాకుండా దేశంలోన పెద్ద అంజడి కలుగజేసిన Opposition Party వారిని నేను ఒక చిన్న చిన్న అంజడి అడగడంలేదని భావిస్తున్నాను. Opposition leader తో Pay Committee ని చేసిన ప్రయత్నం ఎక్కడైన ఉన్నదా అది అడుగుతున్నాను. Opposition leader కూడ dissent లేకుండా approve చేసిన ఆ కమిటీ రిపోర్టు యొక్క గౌరవాన్ని నిలవకుండా Opposition Party వారు walkout చేశారు. ప్రభుత్వ పార్టీకన్న మేము ఎక్కువ చేస్తాం. మేము చాల సీటిగా ప్రవర్తిస్తాం అని చెబుతూ, క్రిమిక్షణ ప్రకారం వారి leader గారి ఆభిప్రాయం ప్రకారం ఎంతవరకు అనుసరించారో వారే యివ్వాలి నిదర్శనం ముహూర్తం అయితే మనవిచేయడానికి సాహసిస్తున్నాను.

చాలమంది పెద్ద మనుష్యులు N. E. S. Scheme ల గురించి C. D. Scheme ల గురించి అనేకవిధాల విమర్శిస్తున్నారు. అలా విమర్శించిన

పెద్దమనుష్యులే మళ్ళీ మాకు N. E. S. Block ఎందుకు యిప్పలేరని Government ను ఒత్తి చేయడం ధర్మమేనా అని అడుగుతున్నాను Block అంటే సరిగ్గా నిర్వహించబడి అర్థంకాదు. N.E.S. Block is a block. మా తాలూకాలో 4 బ్లాకులు ఉన్నాయి. పెండుర్తి బ్లాకును గురించి oppositionలో ఉన్న గోపాలకృష్ణయ్యగారు, last time అంత అద్భుతంగా పనిచేస్తున్నట్లు... officer అను ఎక్కడా చూడలేదని పొగిచారు. అందుకు నేను సంబోధిస్తున్నాను మా ఉరిట్ల బ్లాకు విషయంలో ఎవరు ఏదీ చూపినవారు లేరు. అట్లాంటి పనులు చాల చురుగ్గా జరుగుతున్నాయని చెప్పుకోడానికి నేను నిర్బంధించుకున్నాను. నాల్గవరో 55 గ్రామాలు ఉన్నాయి. 55 గ్రామాలలో రోడ్లు పూర్తి చేయించాను. ప్రియ గ్రామంలోను యిద్దరు టీచర్లతో elementary school ను open చేయించాను ప్రతి ఊళ్లోనూ నూతులు త్రవ్వించాము. ఎక్కడయిన hospital కట్టాలంటే 10 వేల రూపాయలు గవర్నమెంటు యిస్తే, 10 వేల రూపాయలు contribution సహా దించి కట్టిస్తున్నారు. మా బ్లాకులో 10 వేల రూపాయలు గవర్నమెంటు యిస్తే 10 వేల రూపాయల contribution తో building కట్టించాము. వర్జిల దగ్గరకు వెళ్ళి పని చేయించడానికి ప్రయత్నం చేయాలి గాని, అమాయకులైన వర్జిలు వినే వాళ్ళు ఉన్నారుగదాఅని ఇక్కడకువచ్చి ఆసెంబ్లీలో దుష్ప్రచారం చేస్తుంటే యివ్వాలి కాకపోతేరేపైన ప్రభుత్వం సంపాదిద్దామనే దురవిప్రాయం ఉన్నదేమో ననుకోడానికి నేను సూచించడంలేదు. మనరాష్ట్రపు పల్లెటూళ్ళలో చర్మక రామగారాలు పొలింపించి జోళ్లు కుట్టే స్థితిలోకి మన దేశం వచ్చింది. అందుకు నిదర్శనంగా — అసభ్యం అనుకుంటారేమో, నదిలు కాదేమోనవి ముందే మనవి చేస్తున్నాను... (కాలి జోడు పైకి ఎత్తి చూపించెను) ఈ జోడును చూడండి. ఈ చర్మం నా బ్లాకులో తయారైంది. నా బ్లాకులో యీ జోడు కుట్టారు. దీనివలన 10 కి రూపాయలు, మేము పల్లెటూళ్లను యీ స్థితిలోకి తెచ్చాము. అదే విధంగా అన్ని బ్లాకులలో కూడ ప్రయత్నం చేయాలి గాని యిక్కడికి వచ్చి యిటువంటి విమర్శలు చేయడం నదిలు కాదని మనవి చేస్తున్నాను. అదే విధంగా విస్తరాకుల పరిశ్రమ, మా ఊళ్ళల్లో లేదు కాని, Harijan Villagesలో విస్తరాకుల పరిశ్రమ ....

శ్రీ నావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : On a point of order, Sir, ఆసెంబ్లీలో చెప్పలు వైకెత్తి చూపించవచ్చునా ?

మిస్టర్ స్పీకర్ : చెప్పలు మైలవి కావు. They are also articles of use. చాల ఉపయోగకరమైనవంటివి. కళ్ళజోడు ఎట్లాంటిదో చెప్పలుకూడ అట్లాంటివే. చెప్పు ఎత్తి ఎవరికి చూపించకూడదు.

శ్రీ రాజా పొగి సూర్యనారాయణరాజు : ఈ పిస్తువు తయారైందని చెబుతున్నాను గాని వేరే దురవిప్రాయంతో మనవి చేయలేదు. మా జిల్లాలోని

M.L.As చాలామంది “ఒరిస్సాలో కలిసిపోతే వాగా ఉంటుందని” మనవి చేశారు. ఆంధ్ర రాష్ట్రం కోసం పొట్టి శ్రీరాములుగారు చివరకు చేసి ఉన్నాయి కోల్పోయారు అనేకమంది పీఠులు, యవకులు ప్రాజెక్టులు అర్పించారు ఎన్నో వాదనలు విశాఖ ఆంధ్రను సంపాదించాము. అటువంటిప్పుడు యివ్వక ఒరిస్సాలో కలిసిపోతే వాగా ఉంటుందని చెప్పడం చాలా శోచనీయం అని మనవి చేస్తున్నాను. ఇలాంటి M.L.A లు తయారైతే ఒరిస్సాలోనే కాదు Bay of Bengal లో కలిసిపోయడానికి కూడా సంకోచించరు.

Sri D. Kondayya Chowdary : On a Point of Order Sir, we have been hearing for long from the hon. Member from Vizagapatam a series of reflections upon the conduct of the Members here. Is it in order?

Mr. Speaker . It is in order.

The Chief Minister (Sri N. Sanjeeva Reddy) : I am glad Mr. Kondayya Chowdary has taken upon his shoulders the effective representation of the opposition.

మిస్టర్ స్పీకర్ . Reflections ఒప్పుకుంటాము. అది అవ్యంతరించేదు. చేపడె reflection. మేము అంతా మంచి వాళ్ళం. వాళ్ళు వినికొని వాళ్ళు ఇదేగా చెప్పకొనేది. అందరికీ హక్కు ఉన్నది.

శ్రీ రాజా సాగి సూర్యనారాయణరాజు : నా brain divert చేయడానికి నా time waste చేయడానికి చేస్తున్నారని తమరు ఆలోచించాలి. 1955 వ సంవత్సరంలో మనం ఐక్య కాంగ్రెసు క్రింద elect అయ్యాము. ఎలెక్షన్లు అయిన వెంటనే మేము unconditional గా కాంగ్రెసులో చేరిపోయాం. అని ప్రతి పెన్స్ మనిషి statements యిచ్చాయి. 1956 లో ఘనం హైదరాబాదుకు తరలి వచ్చాము ఐక్య కాంగ్రెసు తీసివేశామని. ...

మిస్టర్ స్పీకర్ : Next point కు వెళ్ళండి.

శ్రీ రాజా సాగి సూర్యనారాయణరాజు : ఒక చాలెంజీకి జవాబు చెప్పి విరమిస్తాను. రెండు సంవత్సరాల వరకు కాంగ్రెసులో వున్నామని అంగీకరించిన వారు యీరోజు కాంగ్రెసు పార్టీని వదిలి యింకొక పార్టీలోకి వెళ్లినప్పుడు ప్రజలు తమను అనుసరించారనే భావిస్తున్నారా? వారు ముందు రాజీనామానిచ్చి తిరిగి పోటీ చేసి గెలిస్తే మేమెంతో సంతోషిస్తాం.

మిస్టర్ స్పీకర్ : తమకు హక్కు వుందిగాని.....

శ్రీ ఎస్. నంజీవరెడ్డి : పార్టీ విషయాలు ఆపెండ్రిలో చర్చించడం అనవసరమనుకుంటాము. ఈ చాలెంజీ వలన ఎవరికి లాభంవస్తుంది, బడ్జెటు గురించి

చర్చించడానికి మనమిక్కడ సమావేశమైనాము. బడ్జెటు గురించి, administration గురించి ఏదైనా విషయాలు చెబితే బాగుంటుంది

శ్రీ రాజా సాగి సూర్యనారాయణరాజు : అధ్యక్ష, నేను ఇవర విషయాల ఏమి చెప్పటలేదు. తమరు యిదిపరకు చెప్పిన ప్రకారం general గా మాట్లాడాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : గౌరవ సభ్యులు నేను తెలిపే విషయం గ్రహించండి. ఒక సభ్యుడు యీ సభలో చేసిన వుపన్యాసమును పురస్కరించుకొని మీరు బహు యిచ్చే బాగుంటుంది. కాని పేపర్లలోనో, బయట మీడింగులలో తెలిపే వాటిలో యిక్కడ మీరు బహు చెప్పడం అవసరం. చెప్పారు. దానిని నేను Un-parliamentary అనుకుంటున్నాను. కాని relevancy లేదు కనుక తమరు next point మీకు ఉన్న పునశ్చిన్తే బాగుంటుంది.

శ్రీ జి. లచ్చన్న (హోంపేట) : On a point of clarification, Sir. బడ్జెటుపై జనరల్ డిటేలులో సభలోనున్న పక్షం యొక్క రాజీయాలు చర్చించడములో తప్పు వుందా? లేదా? అని వారు అడుగుతున్నారు. తమరు దానిని clarify చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : సామాన్యంగా సభలో సభ్యులు చెబుతుంటే పెరూ ఎవరు అన్ని విషయాలు మాట్లాడుతుంటారు. చర్చకు సంబంధించని point ఏదైనా వుంటే దానిని delicate గా mention చేసి పవర్టిఫికేట్ బాగుంటుంది. ప్రస్తుతం రాజాగారు చెప్పేదానిలో relevancy లేదు కనుక వారు next point కు వెళ్లి వెళుతుంటే బాగుంటుంది.

శ్రీ రాజా సాగి సూర్యనారాయణరాజు : అధ్యక్ష, వందాయతీ సమితులకు సంబంధించి ఒక ముఖ్య విషయం మనవిచేస్తాను. మా ప్రాంతములో సమితిని ఏర్పాటుచేసిన తరువాత ఒక extra supervisor కావలయునని మేము ప్రార్థించాము. మా సమితి resolution pass చేసి పంపించినది. ఇంతవరకు యిప్పడం జరగలేదు. ఈ సమితులు చక్కని అభివృద్ధిని సాధించేందుకు అవకాశముంది experiment గానైనా మేము కోరిన పహాయాన్ని యిచ్చి అభివృద్ధికి తోడ్పడతారని ఆశిస్తున్నాను.

Irrigationకు సంబంధించి శ్రీకాకుళం, విశాఖపట్నం జిల్లాలు చాలావేలకుంటున్నవి. P.W.D. వారికో ఎటువంటి పనులు చేయించుకొనడానికి అవకాశం లేకుండా ఉంది. ప్రభుత్వానికి తెలియజేస్తే వేరే పర్సన్లు యిప్పించారు. ధనశేక్వరంపర్సన్లు చాలా పెద్దది కనుక మాకు పనులు జరగవని విశాఖ, శ్రీకాకుళం జిల్లాలకు వేరే పర్సన్లు యిచ్చి అభివృద్ధికి చక్కని అవకాశాన్ని కల్పించారు. ఇకనుండి ఇరిగేషన్కు

సంబంధించిన వస్తులు చాలా చురుకుగా జరిగిగలవని ఆశిస్తూ నాకీ అవకాశాన్ని కలుగజేసినందుకు కృతజ్ఞత తెలియజేస్తూ యింతటితో విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ జి. లచ్చన్న . అధ్యక్ష, ఆర్థికమంత్రిగారు ప్రజే పెట్టిన బడ్జెటు గురించి ఎక్కువగా చర్చించడానికి యిందులో విశేషాలేమీ లేవని మనవిజేస్తున్నాను

1958 వ సంవత్సరము ఆఖరు నాటికి మన రాష్ట్రపు ఋణం 150 కోట్ల 88 లక్షల రూపాయలు. 1959 మార్చి ఆఖరుకు 189 కోట్ల 57 లక్షలు. 1960 మార్చి ఆఖరుకు 185 కోట్ల 85 లక్షల రూపాయలకు పెరుగుతుంది. ఈ ఋణాన్ని నివారించుకొనిడానికి ఒక విద్వేతమైన సూచనగా, ప్రతిపాదనగా మన బడ్జెటులో కనిపించుటలేదు. పైగా యీ ఋణం యొక్క పెద్దీక్రింద యీ సంవత్సరం, ఏదైనా ఒకప్పుడం 5 కోట్ల 6 లక్షల రూపాయలు చెల్లించవలసి వుంటుందని కూడా ఆర్థిక మంత్రిగారు పేర్కొన్నారు. దీన్నిబట్టి చూస్తే చివరకు మన రాష్ట్రపు ఆర్థిక పరిస్థితి ఎటువంటిది చాలా పరిస్థితికి, అగమ్యగోచరమైన పరిస్థితికి దారితీస్తుందో తెలియకుండా వుంది.

1961 ఏప్రిల్ నుండి తృతీయ పంచవర్ష ప్రణాళిక ప్రారంభం కాబోతున్నది. ఇప్పటి మన బడ్జెటు ద్వితీయ పంచవర్ష ప్రణాళిక నాలుగవ సంవత్సరంలో ప్రతిపాదించబడింది. అసినం తృతీయ పంచవర్ష ప్రణాళిక స్థూలస్వరూపం ఏ విధంగా వుంటుందని సూచిస్తాయనిగానైనా బడ్జెటులో పేర్కొనబడలేదు. ఆ విషయం బడ్జెటులో పేర్కొనబడుతుందని అశించడములో తప్పులేదు.

బడ్జెటులో కొత్త పన్నులగురించి స్పష్టంచేయకుండా మధ్యంగా విడిచిపెట్టడం ప్రభుత్వ స్థాయిలో శాసనసభ పైపు దృష్టి సారించివున్న ఆంధ్ర ప్రజానీకంపట్ల సరియైన ధర్మాన్ని విర్వర్తించలేదని గట్టిగా చెప్పవలసి వుంటుంది. మంత్రిగారు అనంతరామున కమిటీ రిపోర్టులో బడ్జెటు రహస్యాన్ని యిమిద్చారేమో నని చెప్పి ఉప్పుడు. రాబోయే కాలానికి డబ్బు వర్తదాటు చేసుకొనడానికి అవకాశ ముందిని చెబుతూ, దానికి ఎటువంటి విధానం అవలంబించబడుతుందో స్పష్టపరచ లేదు. ఈ విషయంగా మధ్యపెట్టడం నా సంసృదాయానికి, ఆర్థికమంత్రి గౌరవానికి అగినదికాదని మనవి చేస్తున్నాను. ప్రభుత్వం డబ్బును వర్తదాటు చేసుకొనడానికి ఎటువంటి వస్తులను విడించనున్నదో ఏ విధానాన్ని అవలంబింపనున్నదో తెలుప డిం సహజమని మనవి చేస్తున్నాను.

Prohibition కు సంబంధించి ఒక విషయం మనవి చేయదలచుకొన్నాను. చాలామంది గౌరవసభ్యులు ధర్మాలగురించి, నైతిక సిద్ధాంతాల గురించి చెప్పారు. దీనిని వారు యీ నాడు కొత్తగా చెప్పవలసిన అవసరంలేదు. నాగరిక ప్రపంచం పుట్టినప్పటినుండి శ్రాగ్గుబోతుతనం నీచమైనదిగానే పరిగణింపబడుతూ వచ్చింది.

ఈనాడు దానిని గురించి కొత్తగా ఉపన్యాసాలు చేయవలసిన అవసరంలేదు. అయితే దాని నిర్మూలనకు చేసిన ప్రయత్నాలు ఎంతవరకు, జయప్రదమైనవనే విషయం అలోచించాలి. దీని అమలులో ఎన్ని కష్టాలు, నష్టాలు వచ్చినప్పటికీ, నైతికంగా మనం ఎంత బాగుపడ్డాము? ప్రభుత్వ యంత్రాంగములో సమాజములో మనమెంత అభ్యున్నతిని సాధించాము? అనే దృష్టితో పరిశీలించవలయునని మనవిచేస్తున్నాను.

Prohibition వలన పోలీసు డిపార్టుమెంటు, రెవెన్యూ డిపార్టుమెంటు, కో-ఆపరేటివ్ డిపార్టుమెంటు వున్నతమైన నైతిక స్థాయిని పొందాయనే విషయంలో ఎవరికీ, ఎటువంటి సందేహాలు లేవని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ సందర్భంలో నేడున్న సమాజపు పరిస్థితివికూడ గమనించవలసి వుంది. ప్రతి గ్రామంలో యిది కుటీర పరిశ్రమగా అభివృద్ధిచెంది అనారోగ్య పరిస్థితులలో కృత్రిమ సారాయిని తయారుచేసి, సమాజాన్ని నర్సవిధాలా ఆరోగ్యరీత్యా నష్టగిల్లి చేయుచున్నది. గ్రామాలలోని అధికారులు, బాధ్యతగల పెద్దమనుషులు యీ కృత్రిమ సారాయి వ్యాపారాన్ని, చూచి, చూడకుండా తటస్థంగా వుండుటవలన అభివృద్ధి నిరోధకతర్య ఎక్కువగుచున్నది. ఇది అందరికీ తెలిసిన బహిరంగ సహస్యం. ఇదేవిధంగా యిత్రముందుకూడ సాగితే సమాజం నైతికంగా దెబ్బతింటుంది. మరోప్రక్క ఆరోగ్యరీత్యా అభివృద్ధి నష్టగిల్లిపోతుంది. అయితే దీనిని పక్క పెట్టుటలో వట్టులు తోడ్పాటు నివ్వవలయునని అనవచ్చు. అనేకమంది విజ్ఞానానికి వీటి గురించి విరూధులు చేసినా చర్యలేమీ తీసుకొనబడలేదు. ఇందుకు నేను అనేక నిదర్శనములు చూపగలను. రిపోర్టు నిచ్చినవారు శారీరకంగా అనేక బాధలు పడుతున్నారు. కొంతమంది దెబ్బలుతిని ప్రాణాపాయ పరిస్థితిలోకి వచ్చిన ముఠవలు అనేక మున్నాయి.

ఇది ఒక విషయ పరిస్థితి. ప్రభుత్వానికి తప్ప అని నేను అనడంలేదు. అక్రమాలు, అవినితీ పెరుగుతున్నాయని తెలిసివుండికూడ చూచి చూడనట్లు తటస్థంగా ఉండుకోవడం, ఆ పరిస్థితిని చక్కబరచడానికి, విధానాన్ని సవరించుకోడానికి ప్రయత్నించకపోవడం, ఏ నైతిక సూత్రానికి, ధర్మానికి సంబంధించినదో నాకు అర్థంకావగలేదు. ఇంతకుముందు రాజాగారు చెప్పిన విషయమై కొంత చెప్పవలసి యున్నది. ఐక్య కాంగ్రెసు పేరుతోవచ్చిన సందర్భంలో ఎన్నికల ప్రాజాపికలోని మొట్టమొదటి విషయాన్ని ప్రభుత్వం జ్ఞానకం ఉంచుకొన్నదో, మరిచిపోయినదో తెలియదు. ఇది చాల కొద్దియైన విషయం. **Prohibition** వల్ల నిరుద్యోగులైన గేత పనిచారందరికీ పునఃవృత్తులు కల్పిస్తామని, అట్లా కల్పించలేనప్పుడు వారి వృత్తిని వారికి సంక్రమించ జేస్తామని, ఆ పరిశ్రమను రి-organise వల్లతో రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా అభివృద్ధి చేస్తామని వృద్ధమైన పద నవనాంకో ఐక్య కాంగ్రెసు ఎన్నికల ప్రాజాపికలో ఉన్నది. సూక్తిప్రాయంగా

చేసిన యీ వాగ్దానాలను నెరవేర్చలేదనుటలో ఏమీ సందేహంలేదు. ఇది అక్రమమైన విషయం. ప్రభుత్వం యిప్పుడైనా దీనిని గురించి ఆలోచించాలి. సీరా సొసైటీలు ఏర్పాటు చేస్తున్నాము కదాయని వారు చెప్పవచ్చు. కాని, ఆ ఏర్పాటు కాంగ్రెసు మురా రాజకీయాలకు దారితీయలేదని ఎవరైనా గుండెమీద చేయిపేసుకొని చెప్పగలరాయని అడుగుతున్నాను. సీరా సొసైటీలు పెట్టించమని అనేకమంది పట్టుకు మంతిగారిని అడిగినారు. ప్రభుత్వం తమ ముతాలకు, ప్రేమాభిమానాలకు, విశ్వాసాలకు, అంతరంగికమైన సాంప్రదాయాలకు సంబంధంలేని మెంబరులున్న కాలాకాలంలో సీరా సొసైటీలు పెట్టకుండా అడుగుతున్న కవటనాటకం రాజకీయ కుతంత్రం కాదా? మురాతత్వం కాదా? మోసంకాదా? ఈనాడు శ్రీ రొక్కం లక్ష్మీనరసింహం దొరగారి నియోజకవర్గం అయిన తెక్కల విషయం చూడండి అక్కడ సొసైటీ కావాలని వారు ప్రభుత్వానికి రెండు ఉత్తరములు వ్రాశారు. నేను కూడ ఎన్నో reminders ఇచ్చాను. ఈనాడు తెక్కల పట్టణంలో సుమారు 200 కుటుంబాలకు పైగా 'అన్నమో రామచంద్రా', 'అలోలక్ష్మణా' అని ఏడుస్తూంటే శాసనసభలో ప్రకటించిన విధంగా అక్కడ సొసైటీ పెట్టడంలో కృత్రిమమైన రాజకీయ ఆలోచనలు, పక్షపాత ధోరణి వహించడం వ్యవస్థనదేనా అని నేను అడుగుతున్నాను. ఒక ప్రక్కన prohibition అని చెబుతూ సీరా, జాగరి ఉత్పత్తి చేయవచ్చునని బహిరంగంగా చెబుతున్నారు. గజాసన నాయక్ గారు గాని, ఇండియా గవర్నమెంటుగాని, కాపేజ్ ఇండస్ట్రీస్ వారు గాని తయారుచేసిన తెక్కల ప్రకారం సీరా తీసి, బెల్లం తయారుచేసి అమ్మినా ఆ పనివానికి రోజుకు రు. 1-4-0 లు కంటే ఎక్కువ దొరకదని స్పష్టంగా తెలుస్తున్నది. ఈనాడు యీ కాంగ్రెసు సాంప్రదాయాలు ఏ సత్యాహింస ధర్మాలను అనుసరించినవో తెలియదు గాని licence fees, tree tax అదనంగా వేస్తున్నారు. Legal గా right ఉన్నదికదాయని శాసనసభలో చర్చించకుండానే ఒక్కొక్క గీతవానికి చెట్టుకు రు. 3-4-0 లు అదనంగా పన్నువేయడం ఏ నైతిక ధర్మాన్ని అనుసరించి చేశారు? అనలు prohibition అనేది ఒక శాసనం ద్వారా వచ్చింది. దానికి సంబంధించిన శిస్తుదస్తులన్నీ కూడ శాసనబద్ధం చేయబడ్డాయి. తిరిగి వాటిని శాసనసభకు, తీసుకు రాకుండానే, చర్చలు లేకుండానే డొంకతిరుగుడుగా దొడ్డిదారి పద్ధతిలో executive order ద్వారా అదనంగా చెట్టుకు రు. 3-4-0 వేయడం ఎంత హెరమైన అన్యాయమో, దుర్విధానమో గమనించాలని కోరుతున్నాను. ఒక్కొక్క గీత పనివానికి 10 licences ఇస్తున్నారు. అంటే 10 చెట్లకు కలిపి 22-8-0 ఇవ్వవలసి ఉంటుంది. అది మూడు మాసాలకు ఒకసారి చెల్లించాలి. ఈతచెట్లు అయితే సంవత్సరానికి మూడుసార్లు ఒక సంవత్సరంలో 4 చెట్లను గీయడానికి ఏలు ఉంటుంది. రోజుకు రు. 1-4-0 లు అయినా గడించుకోలేని గీతవాడు సంవత్సరానికి 40 చెట్లకు 120 రూపాయలకు పైగా ఎట్లా చెల్లించ గలుగుతాడు? రోజుకు 1-4-0

కంటే ఎక్కువ రాదని ఒక ప్రక్కన లెక్కలు నిరూపణ చేస్తుంటే 120 రూపాయ లకుపైగా వస్తుల భారాన్ని వారి సెల్లిమీద బద్దం దువ్వార్గం వాదని ఎవరైనా చెప్పగలరా? ఇది సరైన దోరణికాదు. వారికి తనూషాగా కనపడవచ్చు, యాకు మెజారిటీ ఉంది, మాకేమీ లెక్క; యీ డెమార్గ్రసిలో మాకు స్థూలంగా మెజారిటీ ఉన్నది, ఎవరు ఏమీ అనుకున్నా మాకు లక్ష్యంలేదు. అనుకుంటే ఇది ఎంతకాలం సాగుతుందో వెనుకటి చరిత్ర జ్ఞాపకం పెట్టుతుంటే మంచిదని నేను నవనయంగా మనవిచేస్తున్నాను. (కరతాళ ధ్వనులు). ఇది లక్షలకొంటే జనంయొక్క, వదులు చుంటుకు సంబంధించిన నమస్య. వారిమీద అదనంగా ఆ విధానాన్ని వలరించు కోవలసిన అవసరం ఉన్నదని ప్రభుత్వానికి మనవి చేస్తున్నాను.

ఇక social welfare గురించి ఒక చర్చని విధానాన్ని మంత్రిగారు ఆచరణలో పెడుతున్నందుకు సంతోషంగానే ఉన్నది. పేదవారు ఎవరైనాననే అంది రికి రక్షణ ఇస్తాము అని ఒక పెద్ద ఆధ్యాత్మిక సిద్ధాంతాన్ని శాసనసభలో ప్రకటించి అందుకోసం 3 లక్షల రూపాయలు ఎకాపకీని కేటాయించిన మన ప్రభుత్వానికి 4 లక్షల విలువగల అభివృద్ధిని చెప్పక తప్పదు. ఇందులో ఏమీ సందేహంలేదు ఈ విషయంలో మిగతా వెనుకబడిన తరగతుల వారినిగురించి, హరిజనులను గురించి ప్రభుత్వం తీసుకొంటున్న శ్రద్ధ ఏమిటి? సోషల్ వెల్ ఫేర్ మంత్రిగారు నేను చెప్పే విషయాలను చిరునవ్వుతో పరిశీలిస్తున్నారు; వారికి అభివృద్ధి నమూనా. నేను యీ సందర్భంలో యీ allotment కు సంబంధించి కొన్ని లెక్కలు చెబు తాను. Scheduled castes కు 1957-58 లో 92,000 రూపాయలు ఖర్చుచేశారు 1958-59 లో 100,000 రూపాయలు ఖర్చుచేశారు. 1959-60 లో 98,000 ఖర్చు పెడతామని నెలవిస్తున్నాడు. ఇది ఎంతకు దిగజారుతుందో తెలియదు. ఇది Scheduled castes కు ఇచ్చిన scholarships గురించి ప్రభుత్వం యిచ్చిన లెక్కలు.

Construction and repairs of buildings అనేదానికింద 1958-59 లో 82,000 రూపాయలు ఖర్చుఅయివచని చెప్పగా 1959-60 లో 'nil' అని చూపి న్తున్నాడు. Repairs గురించి ఏమీ శ్రద్ధతీసుకోవడంలేదు.

Maintenance of hostels విషయంలో 1958-59 లో 4,25,000 రూపాయలు ఖర్చువుతుందని స్పష్టపరుస్తున్నాడు. కాని 1959-60 కి 2,50,000 ఖర్చు చేయగలమని హామీ ఇస్తున్నాడు. ఇది ఎంతవరకు ఆచరణలోకి వస్తుందో తెలియదు. ఇది దిగజారుడు వద్దతాని మనవిచేస్తున్నాను.

ఇక other grants గురించి 1957-58 లో 49,000 విల్లర వున్నది. 1958-59 లో ఏమీలేదు. 1959-60 కి కూడా ఏమీలేదు.

Construction and repairs of wells and burial grounds క్రింద Scheduled Castes వారి అభివృద్ధి గురించి ప్రభుత్వం ఎంతకీర్తన వహిస్తున్నదో యీ లెక్కలు చూస్తే తెలుస్తుంది. 1958-59 లో 7,18,000 రూపాయలు 1959-60 లో పంచవర్ష ప్రణాళికను చాలా ముందుకు తీసుకుపోయాము కాబట్టి allotment తగ్గిపోయింది. 3,68,000 రూపాయలు మాత్రమే ఇవ్వారు.

Grants towards the cost of acquisition of house sites for Adi-Dravidas అనే పద్ధతిగల 1958-59 లో 9,60,000 రూపాయలు ఉప్పు చేస్తామంటున్నారు. 1959-60 నాటికి 70 మందికి ఇళ్ళు పూర్తి అయ్యాయని ప్రభుత్వం ఆలోచనకాబోయి 9 లక్షలనుంచి 6,80,000 కు దిగజారనిచ్చారు.

మిస్టర్ స్పీకర్ : మీరు ఇర 2, 3 నిమిషాలలో పూర్తిచేయండి.

శ్రీ జి. లచ్చన్న . Social welfare లో మనం చాలా అభివృద్ధిలోనికి పోతున్నాము. కాబట్టి దానిని గురించి చాలాలెక్కలు చెప్పవలసి యున్నది.

విముక్తి జాతులను గురించి కేంద్రప్రభుత్వం ఏదో ఇస్తున్నదనే దృష్టితో మన ప్రభుత్వం 'nil allotment' చూపించింది. హరిజనుల పరిస్థితులు విముక్త జాతుల పరిస్థితులు యీ విధంగా ఉన్నాయి. ఇక వెనుకబడిన తరగతుల వారిని గురించి ప్రత్యేకంగా చెప్పనక్కరలేదు. వెనుకబడిన తరగతుల విద్యార్థుల సెలక్షనులోనే అన్యాయం జరుగుతున్నది. గత రెండు మూడు సంవత్సరాలలో Justice Subba Rao గారు ఉండినప్పుడు Students selections విషయమై 6 writ cases హైకోర్టులో దాఖలు చేయబడినాయి. Reserved Seats యొక్క selection, general seats కు సెలక్షను అయిపోయిన తరువాత జరగడం న్యాయం అని ఆవిధంగా జరగకుండా ఉన్నందువల్ల Reserved seats కు సెలక్షను ముందుగా చేసినందువల్ల general seats కు complete చేయడానికి సమర్థత కలిగిన వెనుకబడిన తరగతుల వారుగాని, హరిజనులుగాని general seats లో ప్రాతినిధ్యంపొందే అవకాశం లేకుండా పోతున్నది. ఇది అన్యాయం అని తీర్పు వచ్చింది. కి్రిందటి సంవత్సరంకూడా రెండు కేసులు దాఖలు అయినాయి. మొదటి ఆరు కేసులలో general seats కు సెలక్షను అయిన అభ్యర్థులకంటే ఎక్కువ marks వచ్చినవారు reserved seats కు చెందిన అభ్యర్థులయినంత మాత్రాన సెలక్షను లేకుండా నిరాకరించబడినట్లు ఉన్నది. 1957-58 గురించి 1958-59 గురించి general seats కు పోటీచేయడానికి సామర్థ్యం లేని వెనుక బడిన తరగతుల వారికి, హరిజనులకూ రిజర్వ్ స్థానాలు ఏర్పాటు చేయబడినాయి కాని, general seats కు పోటీ చేయకూడదని చెప్పడం తప్పు. అసలు యీ reservation యొక్క principle అదికాదు, ఇది అన్యాయం అని జస్టిస్

సుబ్బారావుగారు స్పష్టంగా తీర్పు ఇచ్చి ఆ ఆరుగురు విద్యార్థులను కూడ మెడికల్, ఇంజనీరింగ్ కాలేజీలలో seats ఇచ్చే ఏర్పాటు చేశాడు. అయితే హైకోర్టు జడ్జిమెంటు పున్నాకూడా మన ప్రభుత్వము తన విధానాన్ని మార్చుకొనకుండా పాతవద్దతినే అవలంబించినందువల్ల మరల రెండు రిట్ కేసులు హైకోర్టులో గతఏడాది file చేయబడింది. Chief Justice సుబ్బారావుగారు వెళ్ళిపోయిన తర్వాత హైకోర్టువారు “ఇది ప్రభుత్వంయొక్క ఇష్టము. ఇందులో constitutional point లేదు. తమ ఇష్టమువచ్చినట్లుగా ముందుది వెనుకకు వెనుకది ముందుకు నడిపించుకొనే అధికారము ప్రభుత్వానికి వున్నది కాబట్టి ఇది రిట్ క్రిందరాద”ని తిరిగి ఆదే హైకోర్టు వ్యక్తులుమారిన తర్వాత ఇచ్చిన Judgment అది. మీరు అత్యవశోధనచేసుకొని విజంగాహరిజనులకు, వెనుకబడిన జాతులకు ప్రత్యేక స్థానాల సౌకర్యము కలుగజేస్తున్నామంటే ఏ విధంగా చేస్తున్నారు? ఇది advanced communities కు reservation చేసుకొనే విధానము తప్ప మరేమీ కాదు. ఇది సహించరానిది. ఈ విధానము దేశంలో భవిష్యత్తులో అలజడికి లండోనకే కాకుండా అనేక రకములైన పరిణామాలకు దారి తీస్తుంది. దీనిని నవదించుకొనడము చాల అవసరము. ఇక ముందైనా వచ్చే ఏడాదికి 100కి 25 స్థానాలు Backward Classes కు 100కి 16 స్థానాలు హరిజనులకు ఇమిడ్చి మిగిలిన 60% స్థానాలు advanced Communities Private Property గా చేసుకొనే తప్పుడు వద్దతిని నవదించుకొనవలసిన అవసరమున్నదని నేను ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకొస్తున్నాను. దీనివలన దేశంలో చాల అలజడి వున్నది.

నేను చెప్పవలసిన విషయాలు చాలవున్నవి. ముఖ్యంగా నేను మనవి చేసే దేమిటంటే శ్రీకాకుళం, విశాఖపట్టణము జిల్లాలు బడ్జెట్లో వున్నవా లేవా అని విస్తుంది. అసలు యీ జిల్లాలు ప్రభుత్వ దృష్టిలో లేనట్లే స్పష్టమౌతుంది. ఇది నేనొక్కడనే చెప్పే మాట కాదు. కావాలంటే రహస్యంగా ముఖ్యమంత్రిగారు వారి పక్షంలోవున్న శ్రీకాకుళం, విశాఖపట్టణం జిల్లాల M.L. As లో సంప్రదించ మనండి. ఇదేదో మేము శాసనసభలో పోటీగా చెప్పే మాట కాదు. పంశధార సుమారు వంద సంవత్సరాల క్రితము పెట్టిన ప్రతిపాదన. ఇదివరలో రాజకీయ సురాతత్వాలపై నింగిడివద్ద మొదలుపెట్టి గొట్టపరకు దిగజారి ఇప్పుడు గుణపురం గుడారంపైకి వరుగై పోయింది. ఇది ఎప్పటికీ దిగివస్తుందో అని ప్రజలలో అనుమానము వుంది. ఇక మేము చేయలేమని చెప్పడము మంచిది. చేస్తాము చేస్తామని ఇదిగో పునాదిరాయి వేస్తామని మంత్రులు బహిరంగముగా శ్రీకాకుళం మునిసి పాలిటీ ఇచ్చిన address కు సమాధానంగా ప్రకటించిన ఘట్టాలు లేకపోలేదు. ఇంజనీరకుకూడా రూపురేఖలు లేకుండా పోయినది. ఇది చాల శోచనీయము.

ఇక నరుపు నివారణ పనులున్నవి. రోడ్ల విషయంలో కరువు నివారణ పనులు, ప్రధాన కొన్ని కొన్ని రూపాయలు కేంద్రప్రభుత్వ గ్రాంటులతో 1942 లో వేసిన రోడ్లు

యీ నాడు మనుష్యులు కూడా నడువడానికి వీలులేని పరిస్థితికి వచ్చినవి. వీటిని బాగు చేయడానికి ప్రతిఏటకూ డబ్బు allotment కూపించి repairs చేయడంనా ఆ డబ్బును మరొకచోట ఖర్చు పెట్టేవద్దతి చాలా అన్యాయమైనది. ఉత్తరాంధ్రకు తెలిసిన శ్రీకాకుళం, విశాఖపట్టణము చిల్లాల గురించి ఇదివరకు డెవ్లూప్ మెంట్ గాను యీ రోజు ముఖ్యమంత్రిగాను వున్నవారు విశాఖపట్టణమునకు ఒకకోటి రూపాయలు, శ్రీకాకుళంకు ఒకరోటి రూపాయలు కేటాయించి వున్నామని, మమ్ములను ఏదో ఖాళీ కస్టర్లనికీ తీసుకువెళ్లరామని ప్రకటనలు చేసినా యీ రోజువరకు వాటికి మరమ్మతులు లేకుండా వున్నవి. అక్కడ మార్కెట్ అదనపు సీటిటియన్ల వల్ల ప్రజలకు చాలా అన్యాయము జరుగుచున్నది. ఎనివి పునఃపరిశీలన చేసి సవరించుచో ఉంటుందని మనవిచేస్తూ వెలపు తీసుకుంటూ వున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : ఇకనుంచి అందరికీ కూడా 6 నిమిషాలు ఇవ్వబడుతుంది. చాలామంది మాట్లాడవలసిన వారున్నారు.

(శ్రీ) యమ్. మాచిరాజు (గూడెం) : అధ్యక్ష. బడ్జెటును నేను పంపిస్తే కరముగా అంగీకరిస్తూ కొన్ని సూచనలు చేయవలసివచ్చాయి. ఏకైక area లోని నీటివనరుల గట్టులకుగాను సిమెంటు ప్రభుత్వము సప్లై చేసినయడం అక్కడున్న రైతులు దాగా cultivation చేసుకోడానికి వీలుంటుంది. యీ విషయములో చాలా అసంతృప్తి వున్నది. ఇప్పటికి 5 సంవత్సరాలైనా కూడా ప్రభుత్వమేమీ చేయక ఉరుకోవడము చాలా విచారకరమైన విషయము. యీ నీటివనరుల గట్టులకు గాను ప్రభుత్వము వెంటనే సిమెంటు సప్లై చేయించి loans కూడా ఇవ్వనింపించని మనవిచేస్తున్నాను. ఇక విద్యావిషయములో Agency area లో schools కు repairs లేకుండా పడిపోవుచున్నవి. ఇంతవరకుకూడా వాటికి repairs లేవు. ఇక ఉపాధ్యాయులకు జీతము విషయంలో మీ posts sanction కాలేదని చెప్పి 18 నెలలు 14 నెలలవరకుకూడా జీతాలు ఇవ్వలేకుండా వున్నారు. అటుల జీతాలు ఆపుచేయకుండా వారికి ఏ month జీతము ఆ month యచ్చేట్లు చూడమని కోరుచున్నాను. ఇకపోతే రోడ్లవిషయము చాలా అద్వానముగా వున్నది. యీ area లో సుమారు 4, 5 వందల గ్రామాలకుగాను ఒక ముఖ్యమైన రోడ్డు వున్నది. దానిని ఇంతవరకు పాడేరువరకు వేయించారు. పాడేరునుంచి గంగారాజు మడుగు, బోతుగడ్డవరకు చేరిన కలవము ఒక ప్రాజెక్టు ఉన్నది. అది ఇంతవరకు sanction కాలేదు. ఇటుగో చేస్తాము అటుగో చేస్తామంటూ కాలయాపన చేస్తున్నాడు. కాబట్టి జక్కుడి ప్రజలు వందించే చినుసులను market కు తీసుకుపోవడానికి lorry తయారుపెట్టించడానికిగాను త్వరగా ఆ రోడ్డును వేయించే ఏర్పాటు చేయవలసిందిగా నేను కోరుచున్నాను. తర్వాత మాచిరాజు area లో Hydro-elect-

tric service పెట్టిన రర్వార అక్కడున్న రైతులకు చాల కష్టము కలిగింది. ఆ స్కీముకింద వాండ్ల మామలనన్నిటిని రీసుకొని వారికొక colonisation scheme పెట్టించారు. అది సుమారు రెండుపందల కుటుంబాలకు వాసయోగ్యముగా వున్నది. వారికి గవర్నమెంటువారు ఇంట్లుకూడా కట్టించారు. కాని ఆ dam ను ఇదిగో కట్టిస్తాము అదుగో కట్టిస్తామని కాలాతీతము చేస్తున్నారు. ఆ dam కు 8 లక్షల రూపాయలు sanction చేసివున్నారు. కాని ఇంకా 3 లక్షల చిల్లర ఖర్చుపెట్టితేకాని అది పూర్తికాదని అక్కడ investigate చేయడానికి వచ్చిన వారు చూచివెళ్ళి పోవుచున్నారు. అక్కడి రైతులు నిస్సృహ చెందుచున్నారు. అందుచేత ఆ dam ను వెంటనే తీసుకొని దానికి క్రిందవున్న రెండువేల ఎకరాల భూమిని సాగులోనికి తీసుకొచ్చి ఆ రెండు వందల కుటుంబాలకు పహాయము చేయమని కోరుతున్నాను. యీ రెండు వందల కుటుంబాలవారు ఒరియాల. వారికి తెనుగు కూడా అర్థముకాదు. ఇకపోతే ఆ Agency area లో నాలుగు colonisation schemes వున్నవి. చింతపల్లిలో ఒక scheme వుంది. అన్నవరంలో ఒకటి వున్నది. మంపారేవళ్ళలో ఒక scheme వున్నది. వాటికన్ని విధాల పహాయము చేస్తామని గవర్నమెంటువారు చెప్పారు. కాని ఇప్పటికీ ఒక్క colonisation scheme కూడా పూర్తికాలేదు, వెంటనే యీ మూడింటివికూడా పూర్తిచేయాలని నేను కోరుచున్నాను. అక్కడవున్న రైతులు పోడువ్యవసాయంమీదనే జీవించే రైతులు. వారు ఎర అన్నము రీ మాసములు తర్వాత సామ, చోళ్లవంటి మెట్ట వంటలమీద మిగిలిన రీ నెలలు అధారపడి వుంటారు. అక్కడ ఆడవిని నాశనము చేయకూడదని అది నాశనమైతే వర్షాలు కురవక, డామ్లోనికి నీరు రాదని రైతులకు పెద్ద అలజడిగా వుంది ఈ పోడు cultivation stop చేసినపుడు పల్లపు భూములలో వరకట్టించి stop చేయడానికి పూనుకోవాలి గాని ఏ చిన్నపోడు చేసినప్పటికి 80 రూ॥ల నుంచి 100 రూ॥ల వరకు విధిస్తున్నారు. ఎన్నిసార్లు forest officer తో చెప్పినప్పటికి మామూలుగానే కేసులు పెట్టుతున్నారు ఈ అలజడి తగ్గించడానికిగాను నీటివనరులు కలుగచేసి, వరకట్టించిన ఈ పోడు cultivation సాగుతుంది.

ఇక schools అభివృద్ధి గురించి, రోడ్ల మరమ్మత్తులగురించి ప్రభుత్వము తగిన శ్రద్ధ తీసుకొంటుందని ఆశిస్తున్నాను.

శ్రీ పేట బాపయ్య (తిరువూరు) : అధ్యక్ష, సామాన్యముగో ప్రతి సంవత్సరము కాననసభలో బడ్జెట్ వ్యవేకపెడతారనగానే ఏమేమి కొత్తపన్నులు వచ్చి పడుతవో అనే భయము ఈ సంవత్సరము ఏమి కొత్త schemes అమలు జరుపుతారో అనే అభిలాషకూడ కలుగుచువుంటాయి. ఈ సంవత్సరము కొత్త పన్నులకు ఆస్కారము లేకుండా బేరూడమేకాకుండ చాలకాలమునుంచి ఆశిస్తున్న రసాయనిక

ఎరువుల ప్యాక్టరీ విషయములో ఆశ చేశారు మంత్రిగారు. చాల సంతోషము వుంది. చాల సంతృప్తి కలుగజేసినందులకు వారిని ప్రత్యేకంగా అభినందిస్తున్నాను. ఇప్పుడు దేశముయొక్క అభ్యుదయము ప్రజాశాసనసభలముగా జరుగుతూ వుంది కేంద్రము రచించిన ప్రజాశాసన అనుసరించి మన రాష్ట్రము తమ పంతును వెనుకబడకుండా పూర్తిచేయుచున్నది సమాజవికాస కేంద్రాలలో జరిగేపని మన రాష్ట్రములో యితర రాష్ట్రాలకంటె ప్రశంసనీయముగా వుంది అని కేంద్రనాయకులు కూడ ప్రశంసించుచున్నారు. అధికార వికేంద్రీకరణ విషయమై శ్రీ మహతా కమిటీ సిఫార్సులను అమలు జరుపడములో మన రాష్ట్రము అన్ని రాష్ట్రములకన్న ముందుగా నడుస్తున్నది, మన రాష్ట్రములో ప్రతి జిల్లాలోను Ad hoc పంచాయితీ లను బ్లాకు సమితులను ఏర్పాటుచేసే పని గత సంవత్సరమే పూర్తిరంభించారు. జిల్లా పరిషత్తులు, బ్లాకు సమితుల బిల్లు తయారు అయినది. త్వరలో చట్టము కానున్నది. ఈ చట్టము గామసీమల అభివృద్ధికి చాల తోడ్పడుతుంది అని ప్రజలు ఆశిస్తున్నారు. ఆహార దానాలు ఎక్కువ పండించవలసినదిగా నాయకులు పదేపదే చెపు తున్నారు కాని పంటలు పండించడానికి కావలసిన సౌకర్యములు మాత్రము, ప్రభుత్వము కలుగజేయలేకున్నదని చెప్పుటకు విచారపడుతున్నాను. ఎరువుల సప్లయ గాల లోపభూయిష్టముగా వుంది. ఈ రసాయనిక ఎరువులు కేంద్రమునుంచి మన రాష్ట్రానికి సరియైన కోటా రావడములేదు. వచ్చే కోటా అయిన రైతులు భరించ లేని ధరలతో నస్తున్నది. అమోచియా పల్పేటు, యూరియా మెదలగునవి కో ఆప రేటివ్ సొసైటీలద్వారా అమ్మకము చేయబడుచున్నవి. అన్ను ఒకటికి 350 రూ॥లు ప్రభుత్వం నిర్ణయించిన ధర అయితే రైతుల ఇళ్ళవద్దకు చేరునప్పటికి 880 రూ॥లు అవుతుంది, ఇక రైతులకు కావలసిన ఎరువులు mixtures కావాలి. ఎంతో ఎక్కువ ఖరీదులో అమ్ముతున్నారు. ప్రభుత్వము ఈ mixtures తయారుచేసి రైతులకు యివ్వడము కోసము మిక్చరులు తయారుచేసే కంపెనీలకు 350 రూ॥లకే ఇస్తారు. ఈ mixtures తయారుచేసే కంపెనీలు societies ఇంకాక 100 రూ॥లు పైగా పేనుకొని అన్ను 480 రూ॥లకు రైతులకు అమ్ముతున్నారు. ఈ mixtures తయారుచేయడములో chemical process గాని, Technical real గాని ఏమీ లేదు. వ్యవసాయ ఉద్యోగములు రైతులకు ఏ యే భూమికి యే యే ఎరువులు ఏ శాతములో mixture కలుపాలో చెప్పేస్తే వారు తమకు కావలసిన mixtures తయారుచేసుకొనడానికి వీలుగా వుంటుంది. దీని వలన ప్రయివేటు కంపెనీలకు ఎక్కువ లాభాలు యివ్వడానికి అవసరం లేకుండా పోతుంది. చైనీస్ పద్ధతి, జాపనీస్ పద్ధతి వ్యవసాయం అధికాహారోత్పత్తికి ఉపయోగపడుచున్నది. చైనాలో ఎకరానికి 360 అన్నుల దాన్యము పండుతోందని ప్రచారములో వుంది. అదిలో ఎంత అతిశయోక్తి వుంటోందో తెలియదు. కాని మనకంటె కొన్నిరెట్లు

ఎక్కువ చైనాలో పంతుతోందని చెప్పడానికి సందేహము లేదు. కేంద్ర ప్రభుత్వం మన దేశమునుంచి అప్పటికు delegation ను పంపి అక్కడ ప్యూపసాయ ప్లూతులు తెలుసుకొనుచున్నది. అలాగే మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వముకూడ తెలుగును పొందరివి, వివిధ పార్టీలలోని కొందరు ఉద్యోగస్తులను, కొందరు M.L.A. లను delegates గా అక్కడకు పంపించి అక్కడి ప్యూపసాయపద్ధతులను తెలిసికొని ఎచ్చి యిక్కడ ప్రచారముచేయుటకు వీలుకలుగజేసినచో ఎక్కువ లాభదాయకంగా వుంటుందని నా ఉద్దేశము. దీనికిగాను ఒక 25 వేల రూ॥ల allot చేయుటకు మన ఆర్థికమంత్రిగారికి యేమంత కష్టసాధ్యము కాదని చెప్పుతున్నాను. ప్రభుత్వం స్వాధీనంచేసుకొన్న జమీందారీలలో ఇప్పుడు settlement జరుగుతోంది. వానిలో చాలా భాగం private చెరువులు ఉన్నాయి. మార్పు, వళ్ళిపు గోదావరి జిల్లాలలో మాత్రమే private చెరువులు ఉన్నాయి గాని, తక్కిన హైల్డ్ యిప్పట్లు ఆధారాలులేనవి సెటిల్ మెంటువారు చెప్పుతున్నారు కృష్ణా జిల్లా తిరువూరు తాలూకాలో కూడా చాలా private చెరువులున్నవి. కృష్ణా జిల్లాలో private చెరువుల ఉన్నట్లు records లో లేదుగనుక, ఇక్కడి చెరువులను గురించి settlement చేయవలసిన పనిలేదని settlement officer గారు చెబుతున్నారు. Private చెరువులను మాత్రం settlement లో చేర్చటానికి తమకు orders లేవని అంటున్నాయి. ఇది చాలా విచారించవలసిన విషయం. ఈ విధంగా చేస్తే కృష్ణా జిల్లాలో private చెరువులను అనుభవిస్తున్నవారికి చాలా నష్టం వస్తుంది. దీని విషయం ఆలోచించ వలసిందని కోరుతున్నాను.

దీనికి సంబంధించే మరియొక విషయంతో నిన్ను రెవిన్యూ మంత్రిగారిని ఒక ప్రశ్న అడిగాను. వారు దానికి ఇచ్చిన ప్రమాదానం సమగ్రంగా లేదు. జమీందార్లు ముఖాపాదార్లు తమకు పట్టాలు ఇవ్వవలసిందిగా దరఖాస్తులు పెట్టుకుంటే Settlement officer పట్టాలా ఇవ్వడానికి తీరస్కరించారు. వారు Tribunal కు appeal చేశారు. దాని ఫర్వససావం తేలడానికి కొన్ని సంవత్సరాలు పడుచుంది. కాబట్టి అప్పటివరకు అనుభవించవచ్చుననే ఉద్దేశ్యంతో వారికి హక్కు ఉన్నా తేల పోయినా, appeal చేయడం జరుగుతోంది. Settlement Officer నిరారించిన తరువాత, Tribunal కు appeal చేస్తే దాని ఫర్వససావం తేలేలోపల ఆ భూములను ప్రభుత్వం స్వాధీనం చేసుకొంటుందా? లేక Tribunal లో కూడా వారికి వ్యతిరేకంగా జరిగితే ఈ ప్రశ్నకాళంలో వారు అనుభవించిన దానికి ఫర్వససావం ప్రభుత్వం వహించేస్తుందా? అనే విషయం వరిగా clarify చేయాలని కోరు తున్నాను.

1 / Prohibition ను రద్దుచేయాలని చాలామంది చెబుతున్నారు. దాని ప్రభుత్వంలో ఈ మెంబర్లుగా వున్నా వచ్చితమైన ప్రమాదానం వచ్చినందుకు ముఖా

సంతోషం. Prohibition ను బద్ధితంగా అమలుజరిపే విషయంలో వారు తన శ్రద్ధ తీసుకోవడంలేదేమోనని అనుమానంగా ఉంది. దానికి ఘట్టంగా ఒక చందా నీరా సొనైటీలను ఇచ్చినట్లు ప్రకటనకూడా జరిగింది. నీరా సొనైటీలంటే ఎన్ని అమ్మడమే అనే విషయంలో అనుమానం లేదు. ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని ఆంధ్ర ప్రాంతంలో ఘట్ట విషేదాలు అమలులో ఉన్నది, తెలంగాణాలో అది లేదు. ఈ రెండుప్రాంతాలు పేరుపేరుగా ఉన్నప్పటికీ ఆంధ్ర తెలంగాణా సరిహద్దులలో కొంత దూరంవరకు కల్లుదుకాణాలు ఉండరాదనే నిషేధపు rules ఉంచేవి. కానీ ఇప్పుడు రెండుప్రాంతాలు ఒకే ప్రభుత్వంక్రింద ఉండుటచే ఈ rules వలెగా అమలుజరగక ఆనేక చిక్కులు ఉద్భవించున్నాయి. ఇప్పుడు ఈ రెండుప్రాంతాల మధ్య సరిహద్దులనేది దేనెండువల్ల ఆంధ్రప్రాంతంలో మద్యనిషేధం చెల్లకొన్నట్లుంది. కాబట్టి ఇదిపరకున్న rules సక్రమంగా అమలుజరిగేటట్లు చూస్తూ ఆంధ్రలో మద్యనిషేధం ఇయ్యడంగా కొనసాగేటట్లు చేయవలసిందిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఉప్పల పుల్పూర్ (నూర్యాపేట-రెవెన్యూ):— అయ్యో, అంధ్ర ప్రదేశ్ లకు రు. 71 కోట్లు ఖర్చుచేయబడుతోందని మన అధికమంత్రిగారు తమ ఉపన్యాసంలో చెప్పారు. దానిపై మూడురోజులనుంచీ చర్చ జరుగుతోంది. రు. 71 కోట్లను వివిధపద్ధతులక్రింద కేటాయించారు, వాటన్నిటిగురించి కాకుండా, హరిజనులకు, వెనుకబడిన కులాలకొరకు కేటాయించబడిన రు. 50 కోటి మూడులక్షల రూపాయల వద్దమీదమాత్రం నేను ఘట్టాడదలచాను. ఈసొమ్ము దానికి ఎంతవరకు అందుతోందనే విషయాన్ని వివరింపడానికి నేను ప్రయత్నించేస్తాను.

పైనచెప్పిన మొత్తంలో హరిజనులకు నాలుగులక్షల, వెబ్బడివేల, బొమ్మిడి సందల రూపాయలను కేటాయించారు. గత సంవత్సరం రు. 10,27,800/- అయితే ఈవేడు రు. 4,70,900/- అ మాత్రమే కేటాయించారు. వివిధపద్ధతులక్రింద గత సంవత్సరం కేటాయించిన మొత్తాలకు, ఈ సంవత్సరం వాటికికలిపేదలను తెలియ చేస్తాను. భావులకు గత సాలు రు. 2,26,000 అయితే ఈవేడు రు. 72,000 అ మాత్రం; ఇండ్లస్థలాలకు రు. 2,57,000 అ గతసాలులో అయితే ఈవేడు రు. 1,32,000 అ; విద్యావసరాలకు గత సంవత్సరం రు. 2,20,000 అ అయితే, ఈ సంవత్సరం రు. 68 వేలు మాత్రమే కేటాయించారు. వివిధపద్ధతులక్రింద ఉపసంహరించిన కేటాయింపులను గత సంవత్సరంకన్నా, ఈ సంవత్సరం వెనుకబడిన కులాలవారుకాని, హరిజనులుకాని దాగువద్దాకు ఇక దానికి చేయవలసిన వది విధులేదని తీర్మానించుకొని ఈవిధంగా చేశారా; ఇండ్లస్థలాలకొరకు కేటాయింపుబడిన ఖమ్మం గతంలో ఎంతవరకు ఉపయోగపడింది; ఎంతవరకు స్థలాలు

కేటాయించారు; అనే విషయాలను దానికి సంబంధించిన చర్చ వచ్చినప్పుడు రేసులతో సహా ఊరు పేర్లతోనూ చెబుతాను. వాటినిగురించి ఆలోచించే సమయం ప్రభుత్వానికి ఉంటే విచారణ చేయవచ్చు. వీటివల్ల హరిజనులకు సంక్షేమంకన్నా సంక్షోభమే ఎక్కువ కలుగుతోంది. ఈనాడు ఈ ప్రభుత్వం హరిజనులకొరకు చేస్తున్న పనుల పల్ల వీమాత్రం సంక్షేమం కలిగి, వారి సమస్యలు పరిష్కారం కావు. గాంధీగారు చెప్పినట్లు ఘానమస్య పరిష్కారమై, వారు చేస్తున్న కష్టంయొక్క ఫలితం ఇతరుల చేతుల్లోకి పోకుండా, నారికి వారి పిల్లలకు రెండుపూటలా కడుపునిండా తినడానికి అవకాశం కలిగించిననాడే వారి సమస్యలు పరిష్కారమౌతాయి. అలాకాకుండా బావులు, ఇండ్లస్థలాలకొరకు కేటాయించిన సౌముఖ్యం; చెట్టుపేరు చెప్పకొని రాయలు అమ్మకొనే కొంతమందిమధ్యదశారీలకు హరిజనపెద్దమనుష్యులకు ఇచ్చి సంతమాత్రాన వారి సమస్యలు పరిష్కారమై వారు బాగుపడరు. ప్రభుత్వంలోని ఏకాభిప్రాయ హరిజనుల సంక్షేమంకోసం పనిచేయడంలేదని చెబుతున్నాను.

భూసంస్కరణలను చేసి, కొద్దో, గొప్పో హరిజనులకు భూమి లభించిన నాడే వీరి సమస్యలు పరిష్కారమౌతాయి. ఈ భూసంస్కరణలనుగురించి ఆర్థిక మంత్రిగారు తమ ఉపన్యాసంలో ఒక్కమాటకూడా ఎందువల్లచెప్పలేదు?

అన్ని సమస్యలను ఒకసారే ఎట్లా పరిష్కరించడం అనే, బడ్జెట్టు ఉపన్యాసంలో మంత్రిగారు అనవచ్చు. కాని భూసమస్యలగురించి ఒక్కమాటైన చెప్పవచ్చుకదా? ఈరోజున అన్నిటికంటే భూసమస్య బాల ముఖ్యమైనది. అది పరిష్కారం కావాలి. పెద్దపెద్ద భూస్వాముల దగ్గరఉన్న భూమిని తీసుకొని, భూమిలేనివారికి పంచిపెట్టాలి. ఈవిషయాన్ని బడ్జెట్టులో ప్రస్తావించనేలేదు. ఈరోజున వ్యవసాయానికి లాభకీ అయిన బంజరుభూములు ఉన్నవాటిని ప్రభుత్వం ఎందుకు పంచిపెట్టకూడదు? అవి పంచిపెట్టినట్లయితే పశువులకు మేత ఉండదని ప్రభుత్వంవారు చెబుతున్నారు. మనుష్యులు తిండిలేక చస్తోంటే చూస్తూ ఊరుకొంటున్నారని పశువుల మేతకు ముందుగా ఆయత్తపడుతున్నారు. ఆ భూములను ఎందుకు పంచిపెట్టకూడదని అంటే 'కానూను (చట్టం) తెస్తున్నాం' అని రెవిన్యూమంత్రిగారు అంటారు. ఈవిధంగా ఉన్నప్పుడు ఆహారదాన్యాలను అధికంగా పండించడం ఎట్లాగ? ఇక హరిజనులకు ప్రభుత్వంచేసే సహాయంగురించి పెద్దగా చెబుతున్నారు. కాని హరిజనులకు యంతవరకు యిచ్చిన భూములకు పట్టాలు యివ్వలేదు పరికదా వారివి ఆ భూములనుండి తొలగించడం, బేదఖతులు చేయడం జరుగుతున్నది. కాంగ్రెస్ నాయకులో, ఎవరో, తాలూకాలో ఉన్నవారు రిపోర్టుచేస్తే పైనుండి వెంటనే బేదఖతుచేయమని ఆర్డరు వస్తుంది. అవిధంగా చేసేస్తున్నారు. స్థానికంగా ఉన్న అధికారులు హరిజనులకు ఏమాత్రం ఉపయోగపడటంలేదు. జబర్దస్తీగా వారి పోలాలు, ప్రభుత్వం తీసుకొన్న సందర్భాలు అనేకం ఉన్నాయి. చిట్టచివరకు పరిణా

చూడ దక్కినకుండాపోయిన ఉదాహరణలు ఉన్నాయి. మంత్రిగారు 1406 జీ. టి. ను ప్రోటెజ్ట్ చేసి దానిని ఆసెంబ్లీలో చర్చించి ఆమోదపుముద్ర పొందకముందే తాలూకాలలో తహసీల్దార్లు ఆ జీ. టి. ను అమలుపరచి హరిజనులను బేధభయచేయడం ప్రారంభించారు ఇదంతా హరిజనుల సంక్షేమంకోసం జరిగేదేనా అని అడుగుతున్నాను. వేల ఎకరాల భూములున్నా బంజరుభూములు చేస్తున్న భూస్వాముల జోలికి కూడ పోదలనుకోలేదు ఈ ప్రభుత్వం. సూర్యాపేట తాలూకాలో నెమరగొమ్మల సీతారామారావుదగ్గర వందల ఎకరాల భూమి ఉన్నది. ఆటువంటివారిని ఎందుకు లొంగించరు? ఆటువంటివారిని ఏమీ అనకుండా రెండుగుంటల భూమి ఉన్న హరిజనుని అందులోనుంచి వెళ్ళగొట్టడానికి పెద్ద ప్రయత్నం చేయడం జరిగినది. వంద రూపాయలు ఖర్చుపెట్టుకొని బావి త్రవ్వకొని, వ్యవసాయం చేసికొనే హరిజనుని, ఆ రెండుగుంటల భూమినుంచి గెంటివేయడం జరిగింది. ఏమైన ఆభూమినుంచి కడలనంటె సర్కిల్ ఇన్స్పెక్టరు సహాయంతో గెంటించడం జరిగింది. ఈవిధంగా రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటు హరిజన సంక్షేమంకోసం పాటుపడుతున్నారు; అలాగే సర్వే నెం. ౪7 కలిగిన భూమి మా సూర్యాపేట తాలూకాలో, నరసింహపురం గ్రామంలో ఉన్నది. ఆ భూమిమీద 60 కుటుంబాలవారు 6 సంవత్సరములనుండి సేవ్యము చేస్తూఉన్నారు హరిజనులు, ముత్రానివారు కలసి వున్నారు. రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటు ఆ భూమిని ఆక్రమించుకోడానికి తహశీల్దారుతోవస్తే మేము రెవిన్యూ షోర్డునుండి stay order తీసుకుని రావలసి వచ్చింది. అయినప్పటికీ ఆ హరిజనులకు పంటమాత్రమే దక్కింది. ఆ భూమిని ఒక ex-service man కు యిచ్చివేశారు. ఈవిధంగాఉన్నది హరిజన సంక్షేమము.

Mr. Speaker : Please sit down. మీ టైము అయిపోయింది.

శ్రీ యం. బాగారెడ్డి (జహీరాబాదు) : అధ్యక్ష! ఆర్థిక మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెట్టును బలపరుస్తూ కొన్ని సూచనలు చేయదలచినాను. ఈ రెండు సంవత్సరాల బడ్జెట్టును చూచినట్లయితే మొదట ఆంధ్రలో లోటుగా మాత్రమే చూపెడుతున్నాము కాని సంవత్సరం పూర్తి అయ్యే సరికి లోటు, మిగులుగా మారిపోతోంది. ఈ మార్పు కేటాయించిన డబ్బు ఖర్చు పెట్టలేనందువల్లనే జరుగుతున్నది. 1957-58లో 408 లక్షల రూపాయలు ఖర్చుపెట్టలేక పోయినారు. అలాగే 1958-59లో 457 లక్షల రూపాయలు ఖర్చు పెట్ట లేకపోయినారు. ప్రభుత్వ సిబ్బందికి, ఎంత కేటాయించారో అంత ఖర్చు అయిపోతున్నది. కాని, అభివృద్ధి పనులకు కేటాయించిన మొత్తాలలో, ప్రజల కోసం ఖర్చు అయ్యే మొత్తాలలో మాత్రం మిగిలి పోతున్నవి. అందులో తెలంగాణలో ప్రత్యేకంగా, ఎక్కువ డబ్బు ఖర్చు కాకుండా ఉండి పోతున్నది. దీనికి ప్రతి ప్లేజిలోను ఆలస్యం ప్రధాన కారణము.

డిపెక్టివ్ రూపు ఉండడంవలన, పెద్ద ఎత్తున కేంద్రీకృత పరిపాలన జరుగుతుండడంవలన, లంచగొండితనం వలన ఈ ఆలస్యం జరుగుతున్నది. ఈ డిపెక్టివ్ రూపును ఆర్థిక మంత్రిగారి శాఖలో చూచినట్లయితే తెలుస్తుంది. ఆర్థిక శాఖ శక్రీకరియబో. ఎ. జి. డిపార్టుమెంటు చూచినట్లయితే అక్కడ ఎంతెంత ఆలస్యం జరుగుతున్నవో బోధపడుతుంది. తెలంగాణాకు సంబంధించినంత చిరు చొప్పు ఎక్సేజ్ రూపు ఉన్నది దాని ప్రకారం, ఏ లోను అయిన, గాగ్గంటు అయిన ప్రభుత్వం ప్యాసు చేసి జి. టి. యచ్చినప్పటికి, అక్కొంటెంట్ జనరల్ అధికారే వన్ యివ్వకపోతే విష్యుయోజనం అయిపోతుంది. కొన్ని కొన్ని సందర్భాలలో ఈ అధికారేషన్ యిచ్చుటకు 4, 5, 6 నెలలు కూడ తీసుకొంటున్నారు. వారి అధికారేషన్ రానందున అలాగే వది ఉన్న రేసులు అనేకం ఉన్నాయి, ప్రభుత్వం, మార్కెటింగ్ సొసైటీలకు షేరు మొత్తాల క్రింద ప్రతి సొసైటీకి 10 శే. రూపాయలు శాంక్షన్ చేసినది. ప్రభుత్వ మంజూరి వచ్చి 5, 6 నెలలు అయినప్పటికి ఎ. జి. అధికారేషన్ రానందున, లక్షల రూపాయలకు పైగా ప్రజలకు హాకుండపోయిపోయింది. అలాగే construction of godowns విషయంలో కూడ ప్రభుత్వ శాంక్షన్ అయినప్పటికి ఎ. జి. అధికారేషన్ లేక ఆగిపోయినది. ఎ. జి. అధికారేషన్ లేకుండా కేటాయించిన మొత్తాల ఖర్చు కాకుండా ఉండిపోతున్నవి. ఇంకా ముఖ్యమైన విషయాన్ని ఈ సందర్భంలో మంత్రిగారి చొప్పుకి తీసుకుని రాదలచాను. ఇట్లా బోర్డులకు, పంచాయితీలకు, మ్యూనిసిపాలిటీలకు ప్రభుత్వం గాగ్గంటులు యిచ్చినది దాని ఎ. జి. అధికారేషన్ మార్చి 31వ రేదీ 5 గంటలకు వచ్చింది. ఈ తీరుగా ఎస్తే అదబ్బును ఖర్చు పెద్దదం ఎట్లాగ : గోడవుర్సు కవర్మెన్ట్ కు ప్రభుత్వం డబ్బు ఇస్తున్నది. యీ డబ్బును బ్రెజిలీవారు ఇవ్వవలెనంటే ఎ. జి. యొక్క అధికారేషన్ ఉండాలి. ఎ. జి. గారివద్ద నుంచి అధికారేషన్ వచ్చేవరకు ప్రభుత్వం జారీచేసిన అర్డరులు execute కాకుండా ఉండవలసిన పరిస్థితి వేరున్నది. అందరి పార్టీలలో ఇటువంటి అధికారేషన్ వద్దకి అయిపోతే లేనట్లున్నది. ఆ విషయంనే తెలంగాణా ప్రాంతంలోని ఖర్చులకు కూడా అధికారేషన్ లేకుండా చేయవలసినదిని కోరుతున్నాను. దీనిని గురించి మంత్రిగారికి వ్యాయోదం జరిగింది. మంత్రిగారు పోన్ లో ఎ. జి. గారితో మాట్లాడి అధికారేషన్ లేకుండా డబ్బు వెంటనే పాక్షికం ముట్టేటట్లు చేయమని కోరుతున్నాను.

పైనాన్న డిపార్టుమెంటువారు కూడా కొంత ఆలస్యమునకు వారులు అనుకున్నారు. ఇందుకు ఒక ఉదాహరణ బెణారావు షేషు పోటాటో గోరాయిన్ను అసోసియేషన్ కు రిఫ్టర్ చేసుకోని ఉంటుంది. ఆ సొసైటీకి ఇచ్చే నిమిత్తం కో-ఆపరేటివ్ బ్యాంకు వారి వద్ద డబ్బులేకుండాను. అయితే అగ్రికల్చరల్ డిపార్టుమెంటువారు తమ వద్ద పేష్యు విమిత్తం అదనంగా ఉన్నదబ్బు ఇవ్వడానికి అంగీకరించారు.

కో-ఆపరేటివ్ డిపార్టుమెంటువారు తీసుకోవడానికి అంగీకరించారు. కనుక దీనికి సెక్రెటరీయట్‌లోని డిపార్టుమెంటువారు కూడా అంగీకరించి ప్రైవేటు డిపార్టుమెంటువారికి వంపించారు. ఒక డిపార్టుమెంటుకు ఇచ్చిన డబ్బు ఇంకొక డిపార్టుమెంటుకు ట్రాన్స్‌ఫర్ చేయరాదని వారు అభ్యంతరం తెలుపడంవల్ల డబ్బు మంజూరు కాలేదు. ఇటువంటి రూల్స్, రెగ్యులేషన్లువల్ల ఎన్నో కార్యక్రమాలు నిలిచిపోతున్నాయి. వాటిని సవరించుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఒక డిపార్టుమెంటులో ఉన్న కాని డబ్బు ఇంకొక డిపార్టుమెంటుకు బదిలీ చేసే అవకాశం ఉండడం మంచిది.

“హైలీ సెంట్రల్ జేషన్ ఆఫ్ ఎక్స్‌నిష్ట్రీషన్” గురించి మనవి చేస్తాను. చిన్న విషయములకు కూడా సెక్రెటరీయట్‌వరకు పోవలసివస్తున్నది. దీనివలన పనులు ఆలస్యమవుతున్నవి. తెలంగాణాలోను, రాయలసీమలోను ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టులు తొందరగా జరుగవలసినయిస్తున్నది. ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరుగారికి బదువేల రూపాయలవరకే శాంక్షన్ చేసే అధికారమున్నది. సూపరింటెండింగ్ ఇంజనీర్ గారు పదివేల రూపాయలవరకు మాత్రమే శాంక్షన్ చేయగలరు. అంతకు మించిన మొత్తములను చీఫ్ ఇంజనీరుగారే శాంక్షన్ చేయవలసిఉన్నది. జిల్లాలో ఉండే ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీర్లకు, సూపరింటెండింగ్ ఇంజనీర్లకు హెచ్చు మొత్తములను శాంక్షన్ చేసే అధికారం ఇస్తే పనులు తొందరగా జరగటానికి ఎక్కువ అవకాశముంటుంది. తెలంగాణాలో ఎన్నో చెరువులను వెంటవెంటనే అమలు చేయడానికి నీలు చిక్కుతుంది.

కాలూకాలో తక్కువ అప్పులు మంజూరు చేసే విషయంలో తహశీల్దారు గారు రూ. 100 ల వద్దకు మాత్రమే యాయగలరు. అంతకు మించినట్లయితే కలెక్టరుగారి వద్దకు వెళ్ళవలసిఉంటుంది. యీ రోజులలో కలెక్టరుగారికి ఎన్ని పనులు ఉంటున్నాయో మనకు తెలియనిదికాదు. అందువల్ల రెండువేలు, రెండువేల అయిదు వందల రూపాయలవరకు తక్కువ అప్పులను మంజూరుచేసే అధికారం తహశీల్దారులకు యాయవలెనని కోరుతున్నాను. కాలూకా లెవెల్‌లో ఇట్టి అధికారములను అప్పటి ఉద్యోగస్థులకు ఇచ్చినట్లయితే పనులు చాలా తొందరగా జరగటానికి, రైతులకు హెచ్చు షేలు కలుగడానికి అవకాశముంటుందని మనవి చేస్తున్నాను.

ఇక ఆహార దాన్యము విషయమున్నది. యీ రూలు ఎక్కువగా ఉన్నాయని అందువల్ల రైతులకు వచ్చే ఆదాయంలో సూటికి 10 వంతుల వరకును బాని ఆశుగా పనులు చేయవలెనని యీ మధ్యన శ్రీ మన్నారాయణగారు చెప్పినట్లు తెలుస్తున్నది. వెనుకటికి శ్రీ మహమ్మదాన్ మాత్రా యీ విధంగా చెప్పడంవల్ల మనము రూపుకున్నాము. శ్రీ మన్నారాయణగారు చెప్పినట్లు. అంతే. ఆయనకు వ్యవసాయాన్ని

గురించి ఎక్కువగా తెలియదనుకుంటాను. ఊనాడు ఆహార దాన్యాలు ఎక్కువగా పండించవలసిన ప్రభుత్వం వారు పలుమార్లు చెబుతున్నారు. ఘామిశిస్తు 'ఎక్కువ చేసినట్లుంటే రైతులు ఆహార దాన్యాలను పండించరు. ఎక్కువ ఆదాయంవచ్చే కాష్ క్యాపును మిత్రమే పండిస్తారు. దానివల్ల దేశంలో ఆహారముకొరత ఎక్కువ కావడంవల్ల దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థ దెబ్బతినడం జరుగుతుంది. ఆ కారణంచేత రైతులపై పన్ను భారం ఎక్కువ చేయవద్దని కోరుతున్నాను. '

శ్రీ జి. సూర్యనారాయణ (గజపతినగరం — రిజర్వుడు): అధ్యక్ష, యీ బడ్జెటు సామ్యువాద సిద్ధాంతాలకు పోషిలిస్తు సమాజానికి అనుగుణంగా తయారు చేయబడినదని ఆశించాను కాని అటువంటి సిద్ధాంతములేవీ దీనిలో కనుపించుటలేదు. దీనిలో సామ్యువాద సిద్ధాంతాలు కాని ప్రజాస్వామిక పద్ధతులుకాని గోచరించడంలేదు.

విశాఖపట్టణం, శ్రీకాకుళం, జిల్లాలు చాలా వెనుకబడి ఉన్నవి. యీ విషయం అనేకసార్లు మేము ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకొని వస్తున్నాము. మా జిల్లాలో చిన్న ప్రాజెక్టులను నిర్మించవలసినవి ఎన్నో పర్యాయములు విన్నవించుకొన్నాము. అయినప్పటికీ ప్రభుత్వము ఎటువంటి శ్రద్ధా తీసుకొనకపోవడం చాలా విచారకరం. మా జిల్లాలో చాలా భాగం జమీందారీ ప్రాంతం. జమీందారులు ఉన్నప్పుడు ఏవో కొన్ని సీటివనర్లు ఏర్పాటుచేశారు. ఆవి ఇప్పుడు మరమ్మతు కావలసిఉన్నవి. ఎన్ని పర్యాయములు చెప్పినప్పటికీ ప్రభుత్వం ఆ చిన్న మరమ్మతులకూడా చేయించుటలేదు. అక్కడ గండికుండ, కడకుండ చంపావతి మొదలయిన ప్రాజెక్టులు నిర్మించవలసి ఉన్నది. ఈ నదులలోని నీరు అన నరంగా సముద్రంలోకి పోవడమే గాని రైతులకు ఉపయోగంలేకుండా ఉన్నది. ఎన్నో పర్యాయములు శాసనసభలో చెప్పినప్పటికీ ప్రభుత్వం శ్రద్ధతీసుకొనకపోవడం విచారకరమని మనవి చేస్తున్నాము.

ఆహార దాన్యముల ధరలు రోజురోజుకు విపరీతంగా పెరిగిపోతున్నాయి. యీ పెరుగుదలను అరికట్టడానికి ప్రభుత్వం ఇంతవరకు ఏ విధమైన చర్యను తీసుకొనక పోవడం ఏ విధముగా ప్రజాస్వామిక మనిషించుకుంటుందో నాకు అర్థం కావడంలేదు వ్యవసాయకూలీలకు కనీస వేతనాలు లభించడంలేదు. మనరాష్ట్రంలోని ఏ 4,5 గ్రామాలలోనో కనీసవేతనాల చట్టాన్ని అమలుపరిచారు. మిగతా ప్రాంతానికి కూడా దానిని ప్రభుత్వం అమలు పరచినదేకాని వ్యవసాయకూలీలకు సరియైన కూలి లభించదు. యీ నాడు ఒక్కొక్కప్రాంతంలో ఒక్కొక్కకూలీరేటు ఉన్నది, మాజిల్లాలోని కొన్ని గ్రామాలలో స్త్రీకూలీ రోజుకు రూ.0-8-0లు నుంచి 0-8-0ల వరకు. ఇరు మునికి 0-12-0 మాత్రమే కూలి ఇస్తున్నారు. ఇంతతక్కువ కూలీతో ఆ ప్రజలు సామాన్య జీవనం, బట్ట, తదితర వస్తువులు సేకరించుకొన గలరో మోచించండి.

తరువాత ఈనాడు హరిజనాభ్యుదయం గురించి, మనకు స్వతింత్రము వచ్చిన తరువాత, ఇంతవరకు కొన్ని కోట్లు ధనాన్ని ప్రభుత్వము ఖర్చు పెట్టించి అన్నారు. ఇంత డబ్బు ఎక్కడ ఖర్చుపెడుతున్నారో నాకు అర్థంకావడంలేదు. విశాఖపట్టణం జిల్లాలో మొన్న ఒక బైఎలెక్షన్ జరిగిన సందర్భంలో అక్కడ మంత్రులు వ్యూహన చేసినప్పుడు, వారు అన్ని గ్రామాదులు చూశారు అక్కడ వారివారికి తగిన వాగ్దానాలు చేశారు. అప్పుడు మంత్రులు ఆ ప్రజలతో ఈ విధంగా చెప్పారు —“అయ్యో ఇక్కడ పరిస్థితులు ఎంత అధ్వాన్నంగా ఉన్నాయి ఇక్కడ ఇంత పొడైపోయిందని నాకు తెలియదు. ఇంతవరకు, ఈ జిల్లానుంచి వచ్చిన శాసనసభ్యుడు ఎప్పుడుగాని నోరెత్త చెప్పలేదే” అని అన్నారు ఈ విధంగా అక్కడ అపరిచింగవరలో మంత్రులు చెప్పినారంటే, ఇది ఎంతవరకు చమంజనమో నాకు అర్థంకావడం లేదు. ప్రతి పంప త్వరం, ప్రతి బడ్జెటులో కూడా శాసనసభ్యులైన మేము మా జిల్లాలోని పరిస్థితి అంతా చెప్పుకొంటూనే ఉన్నాము కాని మేము చెప్పినదేమీ చెవిలో వేసుకోకుండా, అక్కడ ప్రజలలో అసవసరిమైన propaganda చేయడమనేది మంచిదా, అది ప్రజాస్వామ్యమా అని అడుగుతున్నాను. “మీరు పోవలిస్తుపార్టీకి ఓట్లు వేసినంత వరకు మీ జిల్లాలో ప్రభుత్వము మాత్రం కన్నెత్తిచూడదు. ఈ జిల్లాను అలాగే అట్టిపెడతాము. ప్రజలకు బుద్ధివచ్చేవరకు ఆ జిల్లాను అట్లే అట్టి పెడతాము” అంటే, ఇది ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వమా అని అడుగుతున్నాను. ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వమైతే ప్రతి జిల్లాను దృష్టిలో పెట్టుకోవాలి. ఏ జిల్లాలో ఏ పార్టీవాదులయినా ఉండనివ్వండి. ఆ పార్టీ ఆ ప్రజల కార్యక్రమాలలో పనిచేసింది కదా. అటువంటి వుడు, మీది Socialist Party area గమక దానిని పైకి తీసుకతాము. వారు మాకు వోటుచేసేవరకు ఆ జిల్లాని అట్లే అట్టిపెడతామని అంటే అది ప్రజాస్వామ్య మునకు పంబించించింది కాదని నేను చునవి చేస్తున్నాను.

ఇక కొండజాతుల విషయంగురించి. ఆనంతగిరి పార్లమెంటులో కొన్ని వేల కొండజాతుల కుటుంబాలు ఉన్నాయి కాని ఇంతవరకు వారికి ఏ విధమైన సౌకర్యాలు అందుబాటులోకి రాలేదు. వారికొరకు ఎంతో డబ్బు ఖర్చుపెడుతున్నామని చెప్పడమే గాని, స్థానికంగా చూస్తే, అక్కడ ఎటువంటి సౌకర్యాలు లేవు Schools కూడా లేవు ఆ కొండ ప్రజలు పూర్వము ఎట్లున్నారో, ఇప్పుడు కూడా అట్లాగేఉన్నారు. వారికి ఈనాడు ఈ ప్రభుత్వములో ఈ సౌకర్యాలు జరిగాయి, దీనివల్ల వారు బాగు పడతారనేది ఒకటికూడా కన్పడడంలేదు. ఏదో చేస్తున్నారు, తీర్మానాలుచేస్తున్నారు. estimates వేస్తున్నారు, allotment చేస్తున్నారు, staff ను వేస్తున్నారు, social welfare అని, కొండజాతుల welfare అని ఏనేవో welfare అన్ని పెడుతున్నారు. కాని, వారు శీవలం plans, estimates వేయడమే గాని, ఏ ఒక్కరిని పూర్తిగా నిర్లక్ష్యంచడంలేదు. కనుక, ఈ కొండజాతులకు, హరిజనులకు

ప్రభుత్వము ఇంతడబ్బు మినహాయిస్తున్నదంటే, ఇంతదనము ఖర్చుచేస్తున్నారంటే, ఇది ఏ విధంగా ఖర్చుచేస్తున్నదో నాకేమి తెలియడంలేదు. Budget పుస్తకాలలో మాత్రం చూపిస్తున్నారుగాని, నిజానికి ప్రజా సౌకర్యాలేమీ జరగలేదు అంటే, ఇంతదైనా ఈ విషయాన్ని ప్రభుత్వము బాగా పరిశీలించి, అక్కడ ఉంచే ఉద్దేశ్యం ఉంటుంది తగిన instructions ఇచ్చి, వారు దాగా చురుకుగా పనిచేసేటట్లు చూడ వలెనని మనవి చేస్తున్నాను.

ఇక, N.G.O.లు గురించి, చిన్న చిన్న ఉద్యోగస్తులు గురించి పదేపదే అసెంబ్లీలో చెబుతూవస్తున్నాము. ప్రతివారికి బ్రతకడానికి వరియైన పేదనము ఉంటుంది చెబుతూనే ఉన్నాము. దీనికి డబ్బు అయిపోయిందని చెప్పటంబట్టి వారి, ఈ డబ్బును ఈ అదాయాన్ని పెంచేది ఎవరు? గ్రామాలలో నిజంగా ఎంతో కష్టపడి గ్రామాధికారులు, శిస్తులు పసూలుచేసి పంపిస్తారు. కాని వారికి ఎంత ఇస్తున్నారో అదే విధంగా బండ్లొరులకు 30, 40 రూపాయలు ఇస్తున్నారు. ఈ రూపాయల తీత మంలో వారు ఏమి కొనుక్కోగలుగుతారు? ఏమి తినగలుగుతారు, అనేది మనము బాగా ఆలోచించాలి. పెద్ద ఉద్యోగస్తులకు కొన్నివేల రూపాయలు యిచ్చుటప్పటికీ, ఇంకా వారికి అప్పులు ఉంటూనే ఉన్నాయి. అటువంటప్పుడు 30 రూపాయలు తీసుకొనే ఆతని స్థితి ఏ విధంగా ఉంటుందో, ఎంతవరకు తనపిల్లల బాగోగులను చూసుకోగలుగుతాడో, ఏ విధంగా బ్రతకగలుగుతాడో ఆలోచించాలి అనిపించింది కొందరున్నాను. కనుక ముఖ్యంగా చిన్నజీతాలవారికి బ్రతకడానికి అవకాశము ఇవ్వాలి. వారికూడా అన్ని సౌకర్యాలు ఉండాలి. ఈ విషయంగా ప్రభుత్వము ఈ విషయాన్ని బాగా పరిశీలించి ప్రతివారికి తిండి, బట్టి కలుగజేయవలెనని మనవి చేస్తున్నాను. Socialist సమాజము తీసుకురావలెనని అనే ప్రభుత్వము ఈ నాడు N.G.O.లు నమ్మేస్తే, వాళ్ళను dismiss చేస్తామనేది చాలా విచారంకరమైన విషయం. ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వంలో ప్రతి మానవుడు తన కష్టాలు చెప్పుకోడానికి అవకాశం ఉండాలి. ఆ రకంగా అవకాశాలు ఇచ్చిననాడే ప్రజాస్వామ్యం ఉంటుంది. కనుక ఈ రకంగా 'మిమ్ములను dismiss చేస్తాము' అని తెలియించడం ప్రభుత్వానికి మంచిది కాదని, ఇటువైన ప్రజానిపుద్ధి కార్యక్రమాలలో పనిచేయకుండా జరిగేటట్లు చూడవలెనని మనవిచేస్తూ వెరవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ ఎన్. పి. చెంగల్ రాయ నాయుడు:- అధ్యక్ష, అధిక మంత్రీగారు ప్రవేశపెట్టిన ఈ బడ్జెటును బలపరుస్తూ కొన్ని సూచనలు మాత్రం చేస్తున్నాను. ముఖ్యంగా దేశం మొత్తంమీద, రాష్ట్రంలో, ఎక్కడచూచినా అనేక ఆట్యుడయిన కార్యక్రమాలు జరుగుతున్నాయి. ఎక్కడచూచినా ఈ National Extension Blocks లో గాని, ఇతరవిధాలుగా గాని గ్రామాలలో ఈ అభివృద్ధికార్యక్రమాలు విరివిగా జరుగుతున్నాయి. అయితే, అనేకతరాలనుండి కూడా గ్రామాలల్ని వెనుక

బి. ఉన్నాయి కాబట్టి అన్నీ ఒకరోజున కావాలంటే కావు అయినా గ్రామంలో ఎక్కడ చూసినా, మాకు ఈపనికావాలి, ఆపనికావాలి అని అడుగుతున్నారు. వారి కార్యాలన్నీ తీర్చవలయునంటే, ఇంకా అధికంగా డబ్బు ఖర్చుచేయించియుంటుంది. ఆర్థికమంత్రిగారు ప్రజేశపెట్టిన ఈ ఒడ్డెటు ప్రతిపాదనలో కొత్త పన్నులు ఏవీ లేకుండా వారు ప్రతిపాదించారు. కొత్త పన్నులు మరల ఏమైనా చేస్తారేమో ననే భయం మాత్రం ప్రజలలో ఉన్నది. ఆర్థికమంత్రిగారి ఇంటిపేరు 'కాసు' (కాసు బిల్డర్లనుండరెడ్డిగారు) అని ఉన్నది. వారి ఇంటిపేరులోనే డబ్బు ఉండేటప్పుడు, ఇంకా డబ్బు ఎందుకు, కనుక అధికంగా పన్నులు వేయకుండా వారు ఆర్థికమంత్రిగా చతురతచూసి కొత్త పన్నులు లేకుండా నర్దుకొని కాపలసేసే డబ్బు centre నుండి తెచ్చుకొనేందుకు ప్రయత్నిస్తారని అనుకుంటాను.

చిత్తూరుజిల్లాలో చాలా వెనుకబడిన ప్రాంతాలు ఉన్నాయి. అక్కడ ఒక పెద్ద ప్రాజెక్టు చేర్చేందుకుకూడా ఏటలేదు ఏమిఉండినా వ్యవసాయంమీదనే ఆధారపడి ఉండాలి. అందుకు విద్యుచ్ఛక్తి పరివిగా సరఫరాచేస్తే రైతులు అభివృద్ధికి రావచ్చు. ఇప్పుడు డబ్బు కేటాయించడంలో, మా చిత్తూరుజిల్లాకు చాలా తక్కువగా కేటాయించబడింది. ఈ మాదిరిగా డబ్బు కొద్దికొద్దిగా కేటాయించి పనులుజరుపుతూపెస్తే ఎన్నో వందల సంవత్సరాలు అవుతుందనే భయంమాత్రం ఉన్నది. అందువల్ల ఇవి ప్రాజెక్టులేమీ చేర్చేందుకు అవకాశంలేని ప్రాంతం కాబట్టి బాధలనుంచి సిరు తోడుకొనేందుకు రైతులకు సౌకర్యం కలిగించాలి; అందుకు విద్యుచ్ఛక్తి పరివిగా సరఫరాచేయవలసి యుంటుంది. దానినిమాత్రం ప్రభుత్వంవారు గమనించి ఈ చిత్తూరుజిల్లాకు అధికంగా డబ్బు కేటాయించి విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరాచేస్తారని ఆశిస్తున్నాను.

ఇవి వ్యవసాయంచేసేవారు ఇప్పుడే తలకుమించిన పన్ను కడుతున్నారు. వ్యాపారపంటలపైన పన్నువేస్తే దానికేమి ఆక్షేపణలేదు. కాని ఈ తలకుమించిన పన్నులలో వ్యాపారపంటలపైన పన్ను ఒకటి అది వేయటకు ఆక్షేపణ లేదు. కాని ధరలు పెడిపోయినప్పుడు సహాయంచేస్తామనిగాని ధరలు తగ్గుముఖం పట్టకుండా ఒకేవిధంగా అట్టిపెడతామనిగాని అవిషయమై శ్రద్ధ తీసుకొనుటలేదు. జెల్లంపర బస్తాకు రు 85/- లు వరకు ఉండేది, 15 రోజులలో రు 10/- లు తగ్గిపోయింది. ఇప్పుడు రు 25/- లు అయితే మాట్లాడే నాడుకులేదు. ఒక్క రూపాయి దాన్యం ధర ఎక్కితే అందరూ ఆందోళన చేస్తారు. కాని బస్తాకు రు 10/- లు తగ్గితే అలాంటివారు ఎవరులేదు. ప్రభుత్వం శ్రద్ధతీసుకొని వ్యాపారపంటల ధరలు పడిపోయినప్పుడు ఆ పన్ను రద్దుచేస్తే బాగుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను.

చిత్తూరులో అనేక పాఠశాలలు ఉన్నవి. ఉన్నత పాఠశాలలు ఉన్నవి. కాని అనేక సంవత్సరాలుగా అడిగినప్పటికీ చిత్తూరులో కాలేజి పెట్టుకునే భాగ్యం మాకు

కలగలేదు. ప్రభుత్వం పెట్టలేదు. అందరి ప్రాంతంలో ప్రతి చిల్లా కేంద్రంలోను కారేజీలున్నవి. కావి చిత్తూరులో కారేజీ పెట్టడానికి ఆలోచించుటలేదు.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : తిరుపతిలో ఉన్నపకదా-

శ్రీ ఎన్. పి. చంగల్ రాయనాయుడు : తిరుపతిలో ఉండవచ్చు. అది ఎట్లా ఉన్నదంటే నందికొండ పద్ద పండుతోంది కాబట్టి నందికొండ కింద ఉన్నవారు బాగుపడతారన్నట్లు, చిత్తూరులో ఉంటే నా కేమి లాభం? చిత్తూరులో కారేజీ ఉంటే స్థానికంగా ఉండే బీదవారు కలో గంజో తాగి బిడ్డలను చదివించుకుంటారు. అంతే గాని తిరుపతిలో రమ బిడ్డలను ఉంచి, డబ్బు పంపి చదివించాలంటే కష్టము అందుచేత చిత్తూరులో ఒక కారేజీ పెట్టాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఆర్థ్య కారేజీ కాదు పోలిటెక్నిక్ ఇన్ స్టిట్యూట్ అయినా పెట్టితే ఏదైనా వృత్తివిద్య నేర్చుకొని జీవించేందుకు వీలుంటుంది. అటువంటివి పెట్టుటకు ప్రభుత్వం ప్రయత్నించాలని కోరుతున్నాను.

చిత్తూరు జిల్లాలో ఎట్టి పరిశ్రమ లేదు, చక్కెర ఫ్యాక్టరీ సహకార పద్ధతిపైన పెడతామన్నారు. రూ. 10 లక్షలు పేదరైతులు కష్టపడి వసూలుచేసియున్నారు. ఇప్పుడు ఢిల్లీ ప్రభుత్వం నాలుగు ఫ్యాక్టరీలకు అనుమతియిచ్చి అవి ఎవరికి యివ్వాలి? priority రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి వదిలారు నాకు తెలిసిన విషయం ఏమంటే—మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం విశాఖపట్టణం జిల్లాకు ఒకటి, శ్రీరామేశ్వరం జిల్లాకు ఒకటి—priority యిచ్చాలని తెలుస్తోంది ఇప్పుడు విశాఖపట్టణం జిల్లాలో చక్కెర ఫ్యాక్టరీ ఉన్నది భోజనం చేసినవారికే భోజనం పెట్టితే అధికలాభం ఉండదు. చిత్తూరు జిల్లా వెనుకబడ్డ ప్రాంతం. అధికంగా చెరకుపండించే ప్రాంతం. అక్కడ ఒక ఫ్యాక్టరీ యిస్తే బాగుంటుంది. చిత్తూరుకు కూడా priority యివ్వాలని కోరుతున్నాను. ఇంకా చిన్న చిన్న పరిశ్రమలు కూడా కొన్ని స్థాపించాలని మనవి చేస్తున్నాను.

N. G. O. ల విషయం చెబుతాను. మద్రాసులో interim relief అని కొంతడబ్బు యిచ్చారు. మన ప్రభుత్వం కూడా యిచ్చింది. అంతటితో ఉరుకోకుండా జీతాలను సమస్యయం చేస్తూ సహాయం చేయాలని మంచిమనస్సుతో good intentions తో ముఖ్యమంత్రిగారు ఒక నిపుణుల కమిటీని ఏర్పాటుచేశారు. ఆ కమిటీలో మన ఆపెండ్లిలోని ఆప్పోజిషన్ పార్టీ లీడరును కూడా సభ్యులుగా వేశారు. ఆప్పోజిషన్ కు స్థానం యిస్తే ఏమీ తొందర చేస్తారో, అని దైర్యంగా ఎవడూ వేయరు. అయినా మన ముఖ్యమంత్రిగారు ఆప్పోజిషన్ కు స్థానం యిచ్చినా, యీ కమిటీ చేసినది సక్రమంగా లేదని ఆప్పోజిషన్ పార్టీవారు చెబుతూంటే ఆశ్చర్యం వేస్తోంది. కమిటీ రిపోర్టు సక్రమంగా ఉందని అలాడు దస్కర్తు చేశారు అప్పుడు ఇండులో టోపాలు ఉన్నవని ఆప్పోజిషన్ నాయకుడు ఎందుకు చెప్పలేదు? ఈనాడు N.G.O.లను

తప్పుడుదార్లు తొక్కిస్తే లాభంలేదు. మంచి చేయాలనే, కమిటీవారు రిపోర్టు
యిచ్చారు. అయినా వీరు దేవతలు కాదు, మంచిచేశారని చెప్పలేము. కొన్ని
లోపాలు ఉండవచ్చును. వాటిని సరిదిద్దుకోవాలని చెబితే తప్పులేదు. ఆ లోపాలను
సరిదిద్దుకొనుటకు ఆ కమిటీని యింకొకతూరి చూడమని చెప్పటం బాగుంటుంది.
N. G. O. లకు మేలు చేసే బదులు, political parties interfere అయి
వారికి జరగవలసిన మేలు జరగకుండా చేస్తున్నారు. ఈ రోజున అప్రోజిషన్ వారు
అసెంబ్లీనుంచి ఎందుకు లేచిపోవాలి? N. G. O. లు ఈ రోజున మూకుమ్మడిగా
సెలవు దినంగా ప్రకటించారు. ఇంతకు ముందు వారొక తీర్మానము చేశారు. — ఈ
కొత్త స్కేల్స్ లో జీతాలతీసుకోము — అన్నారు. అంతటితో ఊరుకుంటే బాగుండేది.
ఇందులో లోపం ఉన్నది, సరిదిద్దాలని ప్రభుత్వం ఆలోచించేది. దాని బదులు ఈ
మూకుమ్మడి సెలవు ఏర్పాటుచేసింది. అయినా వారి కష్టము తెలుపుకుంటే చాలా
అనుకుందాము. దానికి మన ప్రభుత్వంతో మాట్లాడి, చిన్నతప్పులుంటే సరిదిద్దు
టకు పునరాలోచించమని చెబితే బాగుంటుంది. గాని, ప్రతివక్షంవారుకూడ ఈవిధంగా
చేయుట బాగుండలేదని మనవి చేస్తున్నాను ముఖ్యమంత్రిగారికి ఒక విషయం
మనవి చేస్తున్నాను. N.G.O.లు కూడ మామూలు రైతు కుటుంబాలనునుండి వచ్చిన
వారు. వారికి ప్రభుత్వ యిబ్బందులు, కష్టసుఖాలు తెలుసు. వారిలో Lower
Division, Upper Division Clerks ఉన్నారు. న్యాయం జరగలేదు.
ఇందులో కొన్ని పొరపాట్లు ఉన్నవి, అవి సరిదిద్దుటకు ముఖ్యమంత్రిగారికి మనవి
చేస్తున్నాను ఒక ప్లేటుమెంటు అసెంబ్లీలో యిచ్చిగాని, లేక executive order
వేసిగాని, ఈ కమిటీని పునరాలోచించమని, చిన్నపొరపాట్లుంటే సరిదిద్ది న్యాయం
కలుగజేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. Political Parties యందులో interfere
కావద్దని కోరుకున్నాను.

శ్రీమతి కె. కనకరత్నమ్మ (నరసంపేట) : అధ్యక్ష. మన ఆర్థికమంత్రి
గారు చాలా గంభీరంగా — వారి విగ్రహంకూడ గంభీరంగా ఉంటుంది — బడ్జెటును
ఏమీలోటు లేకుండా, మిగులులేకుండా, తయారుచేసి మనందరి ఎదుటపెట్టినందుకు
అభినందిస్తున్నాను. ముఖ్యంగా విద్యుచ్ఛక్తి పథకంకొరకు ఖర్చుపెట్టేది చాలా
ప్రశంసించదగిన విషయం. ఎందుచేతనంటే గత రెండు సంవత్సరాలలోను గ్రామా
లకు చాలా విరివిగా విద్యుచ్ఛక్తి అందజేయబడుతోంది. కాబట్టి హెడ్ క్వార్టర్స్
లోనే కాకుండా, పల్లెలలోకూడ ఆ పథకాన్ని ప్రవేశపెడుతూ రైతాంగానికి ఎంతో
మేలుచేయ సంకల్పించినందుకు వారిని అభినందిస్తున్నాను. కాని ఇది చాలదు. ప్రతి
సంవత్సరం 200 గ్రామాలు తీసుకొంటున్నారు. దీనికంటే యింకా త్వరగా ప్రతి
గ్రామానికి చేరే పథకం తయారుచేస్తే బాగుంటుందని కొన్ని సూచనలు చేయదలచు
కొన్నాను.

ఆంధ్రప్రాంతములో ఎలక్ట్రిసిటీ చాలాభాగం వ్యాపింపజేయబడింది తెలంగాణాతో ఇప్పుడిప్పుడే ఎలక్ట్రిసిటీ విస్తరింపజేస్తున్నారు. ఇంతవరకు తెలంగాణాలో చాలా కొద్దిప్రాంతాలలో మాత్రమే ఎలక్ట్రిసిటీ విస్తరింపజేసినారు. తెలంగాణాలో ఇంకా ఎక్కువ ప్రాంతానికి ఎలక్ట్రిసిటీ విస్తరింప జేయవలసిందిగా మంత్రిగారిని ప్రార్థిస్తున్నాను. ఈ సంవత్సరం అధిక వర్షాలవలన పంటలకు నష్టము ఏర్పడింది. వరి పంటకు నష్టము కలగక పోయినా, తెలంగాణాలో ఎక్కువ జనము ఆధారపడే మొట్ట పంట నష్టమైనది. మొక్కజొన్నలు, జొన్నలు, వేరుసెనగ చాలా దెబ్బతిన్నవి. అయినప్పటికీ, ప్రజలు ప్రభుత్వానికి పన్నులు ఇవ్వడంలో వెనకబడలేదు. రూపాయికి నాలుగు అణాలు ప్రభుత్వం వసూలుచేస్తున్న స్మార్ట్ పేపర్స్ ఇవ్వటానికి ప్రజలు నిరాకరించలేదు. కాని వారివ్వవలసిన బకాయిలను ప్రభుత్వం ఏమాత్రం కనికరము లేకుండా వసూలు చేయటము విచారకరము. పొదుపు ఉద్యమంలో, పన్నులు చెల్లించటంలో ప్రజలు ప్రభుత్వంతో సహకరిస్తున్నప్పుడు, ప్రభుత్వం వారినుండి బలవంతంగా బకాయిలను వసూలుచేయటము బాగాలేదు ఇదివరకు హైదరాబాదు ప్రభుత్వము బకాయిలు వసూలుచేయమని లొందర చేయలేదు. ఒకటి రెండు సంవత్సరాలు ఊరుకొని, యీ సంవత్సరం ఆకస్మాత్తుగా బకాయిలు కట్టాలని ప్రభుత్వం చెప్పటంవల్ల, ప్రజలలో అలజడి బయలుదేరింది. మేము, యం. ఎల్. ఏ లము, వారితో చెప్పి, రెండుమూడు వాయిదాలలో బకాయిలు చెల్లించటానికి ప్రయత్నం చేశాము. ప్రభుత్వం వేలంపాట వేయటం, జప్తులు చేయించటం ఆపుచేయించాలని కోరుతున్నాను తెలంగాణాలో రోడ్ సౌకర్యాలు, ఇరిగేషన్ సౌకర్యాలు ఏమాత్రం లేవనే విషయం ఆందరికీ తెలుసు ఆంధ్రప్రాంతంతో తెలంగాణాను పోల్చి చూచినపుడు, ప్రతి విషయంలోను తెలంగాణా వెనకబడి ఉన్నదనేది ఆందరికీ తెలిసిన విషయమే. తెలంగాణాలో ఇరిగేషన్ కొరకు, రోడ్స్ కొరకు ఇప్పుడు బడ్జెటులో ఎలాబోధించినదబ్బు చాలదని చెబుతున్నాను. తెలంగాణాలో ఇరిగేషన్, రోడ్స్ సౌకర్యాలను కలిగించుటకు యీబడ్జెట్ లో ఇంకా ఎక్కువ దబ్బు కేటాయించాలని నేను మంత్రిగారికి మనవిచేస్తున్నాను.

పోచంపాడు ప్రాజెక్టును మీడియమ్ ప్రాజెక్టుగా గుర్తించి, దానికి వదిలక్షలు ఖర్చుపెట్టుటకు యీబడ్జెటులో చూపించారు, దానిని మీడియమ్ ప్రాజెక్టుగా తీసుకొంటే, దానివల్ల కరీంనగర్, ఆదిలాబాద్ జిల్లాలకు మాత్రమే ఫలితం ఉంటుంది. దానిని మేజర్ ప్రాజెక్టుగా తీసుకొంటే, దానివల్ల నాలుగైదు జిల్లాలకు లాభంగా ఉంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. కనుక దానిని మేజర్ ప్రాజెక్టుగా తీసుకొని పని పొగించాలని కోరుతున్నాను.

ఫర్వంపేట తాబూకా పాకాల చెరువుగురించి ఇదివరకు ఒక కమిటీ వేయబడింది. శ్రీ జె. వి. నరసింగరావుగారు, తిమ్మారెడ్డిగారు, చీఫ్ ఇంజనీర్ గారు కూడ

అక్కడకు దయచేశారు. దానికింద ఎగువకాల్వ త్రవ్వబడుతుందని, దాని తూముల మరమ్మత్తుకు 4 లక్షల రూపాయలు ఖర్చుఅవుతుందని, దానికింద కొన్నివేల ఎకరాలు సాగుచేయటానికి అవకాశం కలుగుతుందని చెప్పటం జరిగింది. ఆ ఇరిగేషన్ వర్క్స్ కు నాలుగు లక్షలు ఖర్చుపెట్టుటకు ఏర్పాటు జరిగింది. అందులో ఒక లక్ష రూపాయలు ప్రజలు ఇవ్వటానికి సిద్ధముగా ఉన్నప్పుడు, ఆ విషయం గురించి యీ బడ్జెటులో ఎందుకు ప్రస్తావించలేదో తెలియదు. దానిని అమలు జరపటానికి అలోచన ఉన్నట్లుకూడ కనుపించటంలేదు. దానిని పునరాలోచించి, దయచేసి, యీ సంవత్సరంలోనే అమలు జరపటానికి, యీబడ్జెటులో తర్వాతనైనా ఇందుకు డబ్బు కేటాయించటానికి మంత్రిగారు కనికరించాలని కోరుతున్నాను.

మొత్తం ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ఉన్న హాస్టల్స్ మాస్తే, తెలంగాణాలో హాస్టల్స్ చాలా తక్కువ ఉన్నవని నేను ప్రత్యేకంగా చెప్పనక్కరలేదు. తెలంగాణాలో, బాలర, హాస్టల్స్, బాలికల హాస్టల్స్ ఎక్కువ చేయుటకు యీ బడ్జెటులో అవకాశం కల్పించలేదు. హాస్టల్స్ సంఖ్యను పెంచి, వాటికి ఎక్కువడబ్బు ఇవ్వాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఆంధ్రలో ఉన్నరూర్సు తెలంగాణాకు వర్తింపజేస్తున్నారు. ఆంధ్రలో బాక్సర్డ్ క్లాసెస్ వారికి, హరిజనులకు ఏవైతే స్కాలర్ షిప్స్ ఇస్తున్నారో, అస్కాలర్ షిప్స్ తెలంగాణా ప్రాంతంలోని వారికికూడా ఇస్తే భాగుంటుంది. ఆంధ్రరూర్సు ఇక్కడ తెలంగాణాకు వర్తింప జేస్తున్నప్పుడు, ఆంధ్రలో ఇస్తున్న స్కాలర్ షిప్స్ ను తెలంగాణాలోకూడ ఇవ్వాలని మనవిచేస్తున్నాను.

ఈ నాడు తిండిగింజల ధరలు విపరీతంగా పెరిగిపోతున్నాయి. రైళ్ళయొక్క ధాన్యం ధరలు తగ్గించాలని నేను చెప్పటంలేదు. రైతు తక్కువ ధరకే ధాన్యం అమ్ముతున్నాడు, కాని, వ్యాపారస్తులు ధాన్యంధరలు పెంచుతున్నారు. హనుమంతుని తోకలాగా, యీనాడు, ధాన్యంధరలు పెరుగుతున్నవి. వది, భోజం కిందకు ఉన్న బియ్యం ధర ఇప్పుడు ఉండటంలేదు. ఒక్క వారం రోజులలో, బస్తాకు బదు రూపాయలు ధర పెరిగింది. ఒకవైపున ప్రభుత్వము ధరలు తగ్గయని చెబుతున్నది. రెండవవైపున బస్తాకు 5 రూపాయలు ధరపెరిగిపోతున్నది. మంత్రిగారు స్వయంగా బజారు పోయి అహారధాన్యాలు కొంటే ఇప్పుడు ఎంత ధరలు ఉన్నవో వారికి తెలుస్తుంది. వారి చప్రాసీలుపోయి, కొనుక్కువస్తారుకాబట్టి, మంత్రిగారు ధాన్యంధరలు, తిండిగింజల ధరలు, నిత్య ఆవసర పస్తువుల ధరలు ఏవిధంగా పెరుగుతున్నవో తెలియదు; తిరగమూత పెట్టేందుకు కావలసిన జీలకర్ర మొదలుకొని మెరపకాయల పరకు అన్ని పస్తువుల ధరలు విపరీతంగా పెరిగిపోయాయి. వాటి ధరలను ప్రభుత్వం కంట్రోల్ చేయాలని కోరుతున్నాను; మనం మెరపకాయలు ఎక్కువతెంటాము. నెలకు రెండువీళ్లు మెరపకాయలు వాడే కుటుంబాలుకూడ ఉన్నవి. ఇక్కడ ఎక్కువ మెరపకాయలు పండుకాయ, అని ఇతరచోట్లకు ఎక్కువగా ఎక్కిపోయి అవుతున్నవి.

ప్రభుత్వం దానిని కంట్రోల్ చేయవలసి ఉన్నది. ఈ రోజున తిండిగింజల ధరలు విపరీతంగా పెరిగిపోవటంవల్లనే ప్రభుత్వ ఉద్యోగులు, యన్. జి. ఓ.లు తమకు ఎక్కువ జీతాలు కావాలని అడగటానికి అవకాశం కలుగుతోంది. ముందు ప్రభుత్వం తిండిగింజల ధరలు కంట్రోలు చేయాలి. వ్యాపారస్థులు ధరలు పెంచకుండా చూడాలి. నిత్యజీవిత వస్తువుల ధరలు తగ్గినపుడే, మనం కోరుకుంటున్న రామరాజ్యం శ్రేయోరాజ్యం ఏర్పడే అవకాశం ఉంటుంది, అందుకు పీటగా ప్రభుత్వం అహార దాన్యాలధరలను, నిత్యఅవసరవస్తువుల ధరలను తగ్గించుటకు ప్రయత్నించాలని కోరుతూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ సి. హెచ్. రాజేశ్వరరావు (చొప్పదండి); అధ్యక్ష. 1959-60 సంవత్సరానికి సంబంధించిన ఆయవ్యయపట్టిక గౌరవనీయులైన అధికమంత్రి బ్రహ్మా నందరెడ్డిగారు ప్రవేశపెట్టారు. ప్రతి సంవత్సరం సామాన్యంగా బడ్జెట్లో కొత్త పన్నులు ఉన్నాయా అని ప్రజలు శాసనసభ్యులూడ చూడటం అలవాటు అయి పోయింది. ఆ అలవాటు ప్రకారం కొత్త పన్నులు ఉన్నాయా అన్నది చూడటం జరిగింది. కొత్త పన్నులు లేవుకాబట్టి చాలామందికి బ్రహ్మానందము కలిగినట్లుగా కనుపించింది. ప్రజలు పన్నులు చెల్లిస్తూ, ప్రభుత్వానికి అన్నివిధాల సహకారంచేస్తూ ప్రభుత్వ కార్యక్రమాలను నిర్వహిస్తూ ఉన్నారు. దేశాభివృద్ధికొరకు, రెండవ ప్రజా శికద్వారా కృషిచేస్తూ, భారతదేశపు అధినేత అయిన పంకిట్ నెహ్రూ చెప్పిన స్వామ్యవాదనిర్మాణానికి కృషిచేస్తున్నారు. ఈ మధ్య నెహ్రూగారు స్వామ్య వాద సిద్ధాంతంగురించి సూటిగా, స్పష్టంగా చెప్పిన అంశాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని. ఉత్తేజం పొంది, దానిని ఆచరణలో పెట్టాలని ఉత్సాహంతో ఉన్న యీ అశేషప్రజా నీకానికి యీ బడ్జెటుద్వారా, సాంఘిక అభివృద్ధి, ఆర్థిక అభివృద్ధి, సంక్షేమము సాధించ గలమనే ఆశ కనుపించటంలేదు; ఈ బడ్జెటును చూడగానే వారిలో నిస్సృహ కన బడుతోంది; ఈ బడ్జెటును చూడగానే వారిలో ఉత్సాహం కనబడటంలేదు.

Budget ను చూచి, జమా ఖర్చులు చూచి, లెక్కలు చూచి యిది మిగులు బడ్జెటు లేకపోతే తరుగు బడ్జెటు అని నిర్ధారణ చేసుకొనే సమస్యకాదు. సాంఘిక మార్పులు చాలా తీవ్రంగా జరుగుతున్నటువంటి ఈ రోజులలో, స్వామ్యవాదాన్ని త్వరితగతినీ ఆచరణలోకి తీసుకురావాలని దేశంలో ఉన్న జనాభా అంతా ధైర్యంగా ఉత్సాహంగా ముందుకు పోవాలనే దీక్షతో ఉన్న ఈ రోజులలో ఏదో అంతెలు చూపించి మిగులులేదు, తగులులేదు అని సంతృప్తిపరచే రోజులుకావు యివి. వాస్తవంగా జీవితంలో కనబడేటటువంటి మార్పులను చూపించి, ఆ మార్పులను ప్రజాశక్తి బద్ధంచేసి, ప్రజాశక్తి బద్ధంగా ఏర్పాటుచేసుకున్న target ను పూర్తిచేసి క్రొత్త target ను ఏర్పాటు చేసుకొని దేశాన్ని అభివృద్ధి చేసుకొనే పద్ధతిలో

Budget ఉపన్యాసం ఉండాలిగాని, వెనుకటి 30, 40 సంవత్సరాలనుంచి బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాదుల కాలంనుంచి ఉన్న సాంప్రదాయ సిద్ధమైనటువంటి బడ్జెట్‌లో budget ఉపన్యాసంచేసి, యిలాంటి అంకెలు పేవరించి, వాస్తవిక ప్రపంచాన్ని, వాస్తవిక ఆదిర్శాన్ని కూడా మరచిపోయి ఆ అంకెలద్వారా సంతృప్తిపరచే ప్రయత్నం చేయడం ఈనాటి పశువ్యలకు, ఈనాటి పద్ధతులకు అనుగుణంగా లేదు. కాబట్టి వారి బడ్జెట్ ఉపన్యాసం, ఈనాటి అవసరాలకు, ఈనాటి అభివృద్ధి అనుగుణ్యమైనటువంటి ఉపన్యాసం కాదని, పాత పక్కతోనే నడుచిందిని చెప్పి ఉప్పుడు పివరాలలోకి వెళ్ళి చూచుకోవలసిన అవసరం ఉన్నది. 17 కోట్లు రూపాయలు మనం కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ఋణపడి ఉన్నాం. కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ఎంత ఋణపడి వున్నప్పటికీ, ఆ ఋణాన్ని మనం తీర్చవలసిన అవసరం లేదు. 7 కోట్లు 8 కోట్లు రూపాయలవరకు దానికి వడ్డీ చెల్లిస్తూ ఉంటామని చెప్పరకు కేంద్ర ప్రభుత్వం మనపైపే దియబలచో రేర కేంద్ర ప్రభుత్వానికి మనకు ఉన్నటువంటి ప్రత్యేక పరిమితులవల్లనో, లేక రాష్ట్ర పరిమితులను దృష్టిలో పెట్టుకుని కొంతదబ్బు యివ్వకపోవచ్చు. లేపోతే right off చేయించుకోవచ్చు అని ప్రయత్నం చేసినట్లయితే ఆ చర్యలోకి నేను పోదలనుకోలేదు. కాని మన స్వంత ఆర్థిక పరిస్థితులపై ఆధారపడకుండా, ఇక్కడి అభివృద్ధిపైన ఆధార పడకుండా, ఈ పద్ధతిలో మాకు దబ్బులోటు లేదని వాదించుకుని సంపూర్ణ పడేందుకు ఎలాంటి అవకాశము లేదు. ఈ మధ్యనే కేంద్ర ప్రభుత్వం ఆదాయపు పన్నులు ఎగువత వివరీతంగా ఉన్నదని గుర్తించి, ఈ ఎగువతను తగ్గించడం ద్వారా ప్రత్యేకంగా property tax ను, ఆదాయపు పన్నును పెంపుచేసి, దానివల్ల 40, 50 కోట్ల రూపాయలు కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ఆదాయం వస్తున్నట్లు తెలుస్తున్నది. అందులో రాష్ట్రాలకు వాటా కొవాలని చెప్పి కేంద్ర Second Finance Commission వారు రాష్ట్రాలకు ఎక్కువ దబ్బుయిచ్చే విషయాన్ని గురించి ప్రత్యేకంగా సూచించారు. కాబట్టి ఆ విషయాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని మన ప్రభుత్వం కేంద్ర ప్రభుత్వంలో తమ వాటాను ఎక్కువ చేసుకుని, property tax, wealth tax పైన వచ్చే ఆదాయాన్ని ఆంధ్ర రాష్ట్రం పంచుకొనే ప్రయత్నంచేస్తే దీనిను కోటి, రెండుకోట్ల రూపాయలైనా వచ్చే అవకాశం ఉన్నది.

ఈనాటి వాస్తవిక పరిస్థితులు చూచినప్పుడు ముఖ్యంగా మధ్యవర్గాలవారు, ప్రధానంగా ప్రభుత్వోద్యోగుల ఉపాధ్యాయుల పశువ్యలను చూచుకొని బడ్జెట్‌ను పరిశీలన చేసుకోవడం అవసరం. వారి సులభంగా మార్గదర్శనం. ఈ ఉద్యోగులు ఉపాధ్యాయులు, ప్రభుత్వోద్యోగులుగా ఉండి యింత వివరీతమైన చర్యలకు పూనుకొని వచ్చేయి చేయడానికి తయారు అవుతుంటే ప్రభుత్వం చూస్తూ ఉంటుంది. కఠినమైన చర్యలు తీసుకోవలసిందేనని చెప్పవచ్చు. అధికారంలో ఉన్నారూ, మంత్రి

స్థానంలో ఉన్నారు. పోలీసు బలగంతు ఉన్నది అన్నివిధములైన సాగులకు ఉన్నాయి. కాబట్టి ఉద్యోగస్థులను బెదిరించుచు ఎవరోకొంతమంది నలుగురో అయిదుగురో 10 మందో అరాచక శక్తులు బైలుదేరి జిల్లాలలో తాలూకాలో అన్యాయం చేస్తుంటే వాళ్ళపైన దాడిచేయడానికి ప్రభుత్వానికి అధికారం ఉన్నది. కాని దేశంలో రక్షణగా ఉంటున్న ఉపాధ్యాయులు, మధ్యవర్గాలవారు ఎంతోదోషాలు మూక ఉమ్మడిగా ఐక్య కారంతో తమ హక్కులకొరకు పోరాడరాదు. ఏమి సమస్యలను శాంతియుతంగా పరిష్కారం చేయందని ప్రభుత్వాన్ని ఆర్థిస్తుంటే మంచి పరిణామంగా మాట్లాడడం ఒకవిధంగా మనకు ఉన్నటువంటి అధికారాన్ని దుర్వినియోగం చేయడమే అవుతుంది గాని, వాళ్ళయొక్క సమస్యలను సాకల్యంగా, డిప్యూటీ పరిశోధన చేయడం కొదవి ప్రభుత్వంవారు తిరిగి ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను Pay Committee recommendations ను గురించి మాట్లాడుతూ కొంతమంది మిత్రులు అసలు విషయాలను పెదలిపెట్టి యితర సమస్యలను లేచిస్తున్నారు. Pay Committee report ఎచ్చినది. దానిని ఉద్యోగస్థులు చూచుకున్నారు. జీవిత వ్యయసూచిక 400 పాయింట్లవరకు పెరిగిందని ఒప్పుకుంటున్నాం. 1947 లో 160 పాయింట్లు ఉన్నది. యుద్ధకాలండాటి పోయింది. శాంతియుతమైన వారాల కాలంలో ఉత్పత్తి ఎక్కువఅయి అభివృద్ధి ఎక్కువఅయి ప్రజాశాంతిబట్టమైనటువంటి ఆర్థిక వ్యవస్థలో inflation ఉండదు ధరలు పెరగవు అని అనుకొన్నాం. ఇప్పుడు 400 వరకు పెరిగినప్పటికూడా అవే మాటలను వర్తిస్తున్నాయి. ఒక్కసారి తిరిగి చూచుకొని 1947 ను basis గా తీసుకున్నా 400 నూటికిల వరకు పెరిగినప్పుడు వాళ్ళ జీతాలలో dearness allowance గాని, basic pay గాని ఎంత ప్రమాణంలో పెంచాలి అని చూచుకున్నప్పుడు 40, 60 శాతంవరకు అయినా పెంచక తప్పదు అని Pay Committee వాళ్ళు ఒప్పుకున్నారు. కాని దానికి అనుగుణంగా ఏ stage లోను మార్పు తీసుకురాలేదు. ఒకసారి తెలంగాణా టీచర్ల స్థితిగతులపైన మీదపట్టిని ప్రసరించాలని కోరుతున్నాను. తెలంగాణాలో untrained teacher ను scale 42-54 ఉంటే అందరిలో 25-35 ఉంటే ఇప్పుడు 28-40 చేశారు. 28 రూపాయలు ఒక ఉపాధ్యాయునికి యిచ్చి విద్యార్థులకు చదువు చెప్పమని అంటే వాళ్ళ మాత్రం ఘనుజ్యులు చారా? ప్రభుత్వాన్ని అడగడానికి నోరులేదా? శ్రీయోరాజ్యమని, రామరాజ్యమని, సోపలిష్టు సమాజమని పక్కాజేస్తూ ఉంటాము. 40, 50 సంవత్సరాలనుంచి జాతీయత అని దేశస్థే అని సామ్యవాదం అని మనమే విద్వాంతులు నేర్పాము. అటువంటప్పుడు పొట్ట చేతబట్టుకొని, ఉపవాసం చేస్తూ, 20 రూపాయల జీతంతో 20 వేలమంది ఉపాధ్యాయులు, గుమాస్తాలు, పోస్టల్, బిలిపాన్లమైతే స్థితిలో ఉన్నప్పుడు దాని వారత పొరుగు నిర్మాణంచేసి, సామ్యవాదాన్ని పునీంది. దేశాన్ని స్వర్గసీమగా తయారు చేయవలెనని మనంచేసే ఉపన్యాసం.

పాలు ఎంత బోగస్ ఉపన్యాసాలో, మనం చెప్పే సిద్ధాంతాలలో ఎంత పవలేదో, మనం ఆచరణలో పెట్టేటటువంటి పద్ధతులకు ఎంత వాస్తవికత లేదో ఒకసారి ఆత్మ విమర్శన చేసుకుంటే మంచిది ఎన్నికలలో చేసిన వాగ్దానాలను జ్ఞాపకం చేసుకొని ఒకసారి ప్రజలవైపు, ఉద్యోగస్థులవైపు, ఉపాధ్యాయులవైపు చూచి మనంచేస్తున్న నిర్ణయాలు సరైనవా కావా అని పునరాలోచన చేయమని ప్రతిపక్షాలు ప్రార్థిస్తే, ఈనాడు ఉద్యోగస్థులు కోరితే అందరూ కమ్యూనిస్టులైపోయి, దేశద్రోహులైపోయి అకృమాలు చేస్తున్నారనే ఉక్రోశంతో బెదరింపులకు పూనుకుంటే, యిలాంటి బెదరింపు ప్రయత్నాలు పెచ్చాయి. పోయాయి తెలంగాణాలో మాకు చాలా అనుభవం ఉన్నది. అధ్యక్ష, అనేక బెదరింపులు విన్నాం. అనేక బెదరింపులు ఎదిరించాం. బెదరించే ప్రయత్నాలను మార్చివేశాం. ఆగర్వం మాకువున్నది. అధ్యక్షుని పరిస్థితులకు గురిఅవుతున్నటువంటి తెలంగాణా ఉపాధ్యాయులయొక్క తెలంగాణా ఉద్యోగస్థులయొక్క న్యాయమైన కోరికలను విన్నతరువాత మాపార్టీ తరపున నేను మనవి చేయక తప్పదు. ప్రభుత్వం ఎన్ని బెదరింపులు అయినా బెదరించవచ్చు. ఉద్యోగస్థులను తీసివేయవచ్చు క్రమశిక్షణచర్య తీసుకోవచ్చు కాని తెలంగాణా ప్రజానీకం, ఆంధ్రలో ఉన్నటువంటి ముక్కోటి ప్రజానీకం యంతెంతోకాలం చూస్తూ కూర్చుంటే, ఈపరిస్థితులను మార్చకతప్పదు. ఈపరిస్థితులను మార్చుచే ఆంధ్రదేశంలో నిజమైనటువంటి సాంఘికాభివృద్ధి, ఆర్థికాభివృద్ధి, విద్యాభివృద్ధి జరగదనే సంగతి ప్రజానీకం గుర్తించారు. ఆగుర్తింపును ఈశాసనసభలో మనవిచేయడం నాయొక్క విద్యుత్తదర్శమని భావించి మనవిచేస్తున్నాను.

ఉద్యోగులకు జీతాలున్నై 4 కోట్లు రూపాయలు ఖర్చు అవుతాయని Pay Committee ఒప్పులలో చూపించారు. 3 కోట్లు కావచ్చునని బ్రహ్మానందరెడ్డి గారు budget లో చెప్పారు. 3½ కోట్లు కావచ్చునన్నారు. లెక్కలలో 3 కోట్లు అన్నారు విపరాలలోకిపోయి పరిశీలిస్తే 2½ కోట్లే అవుతుందని తేలుస్తారని నాకు విశ్వాసం ఉన్నది. ఉపాధ్యాయులకు జీతాలున్నై 3 కోట్లు రూపాయలు అవుతుందని బ్రహ్మానందరెడ్డిగారి ఉవాచనే ప్రాతిపదికగా. తీసుకుంటే మూడుకోట్లు కావడానికి ఏమాత్రం వీలులేదు. ఈనాడు ఉన్నటువంటి scale ను Pay Committee సూచించిన scale ను గంటల తరబడి కూర్చుని మాకు ఉన్నటువంటి mathematical విజ్ఞానాన్నంతా ఉపయోగించి లెక్కవేసి చూస్తే చివరకు కోటి, కోటిన్నర కంటే ఏమాత్రం ఎక్కువ ఖర్చు రాదని స్పష్టంగా తేలింది. ఈ సందర్భంలో ఒక ఉదాహరణ చెబుతాను. Registrar of Births, Marriages and Deaths అనే office లో ఒక హ్యూస్, ఒక attender, ఒక L. D. C., ఒక U. D. C. నలుగురే ఉన్నారు. Pay Committee recommendation ప్రకారం వాళ్ళకు న్యాయంగా పెరగవలసింది 162 రూపాయలు. కాని ప్రభుత్వం,

వారు average ను లెక్కవేశారు. మొత్తం ఈ స్కేళ్ళలో ఎచ్చేటటువంటి cost ను రాబోయే స్కేలులో ఎచ్చేటటువంటి cost ను రెండింటిని కలిపి average న తీసిన లెక్కల సరికం 162 రూపాయలు రావలసివటువంటి లబ్ధి 750 ఎచ్చింది. ఒక department లో నడుగు ఉద్యోగస్తుల జీతాలు 162 రూపాయలు పెరుగు తాయనుకుంటే 750 రూపాయలు అని ప్రభుత్వంవారు లెక్క చూపిస్తే ప్రభుత్వానికి లెక్కలు లేవో, లెక్కలు రావో, లెక్కలు తీసి ఒక్కచెప్పేటటువంటి విద్య లేదో. ఏమని చెప్పాలో అర్థంకావడం లేదు. దీనికి సంబంధించి మరొక ఉదాహరణ తెలియజేయటం అవసరమనుకుంటాను.

Board of Revenue లో 450 మంది N. G. O లు ఉన్నారని కొత్త స్కేల్ను ప్రకారం వారికొరకు 60 వేల రూపాయలు అవసరం అర్జీ రావలసి వుంటుంది కాని Pay Committee report లో మాత్రం 1,34,380 రూపాయలు అదనంగా అవుతుందని పేర్కొన్నారు. ఇది ఉద్యోగుల వనిచేసే అలాంటిది. ప్రస్తుతానికా! ఇంకా ప్రభుత్వపు లెక్కలకు మా లెక్కలు ఎప్పుడవుంటాయి? దీనిలో సిద్ధాంత విభేదమేమైనా ఉందా? ఈ విషయాలనుగూర్చి ఉద్యోగులతో ప్రభుత్వం ఎందుకు సంప్రదించదు? ప్రభుత్వం వాద్యతతో యీ సమస్యను పరిష్కరించడానికి పూనుకోవడంలేదు.

కొత్త స్కేల్నుపరిచిన ప్రభుత్వోద్యోగులు ఎంతో నష్టపడతారు. ఇదిపరకు వున్న ఉద్యోగుల జీతాలను తగ్గించడం లేదుగదా! కొత్తగా వచ్చేవారికి మాత్రమే యీ స్కేల్ను పరిస్తాయి అనే వాదనవున్నది. కొత్తగా వచ్చేవాళ్లు ఉద్యోగాలు దొరకక పొట్టవేస్తో బట్టాపస్తాయి గనుక వారికి ఎంత యిచ్చినా పరివాలేదని ప్రభుత్వం అవిప్రాయమా? వదువుకుంటున్నవారు అనేక ఆశలు పెట్టుకుంటారు. దీని పరిచి వారుదరికి అన్యాయం చేసినట్లే అవుతుంది. ఈ సందర్భంలో ప్రత్యేకంగా కామినెట్లోని తెలంగాణా మంత్రులతో నేనొక సెనాట్ చేయదలచుకున్నాను శ్రీయోరాజ్యములో సామ్యవార సమాజ నిర్మాణమునకై ప్రయత్న మొనర్చుచున్న యీ సమయములో పున్న స్కేల్ను తగ్గించి, ఆదాయాలు తగ్గించి కొత్త స్కేల్ను తీసుకొస్తున్నాం అని చెప్పడం అంధ్ర ప్రదేశానికి అన్యాయం చేయడమే నని మనవిజేస్తున్నాను. భారతదేశముయొక్క జాతీయాభివృద్ధికి తప్పక నిరోధక మవుతుంది గనుక యిందుకు విరసనగా యీ సమయములో తెలంగాణా మంత్రులు వెంటనే రాజీనామా విస్తారా అని అడుగుతున్నాను. బహుశా దీనికి యీ విధ ముగా జవాబు రావచ్చు. "బడ్జెటు బాగుగనే వున్నది ఇందులో ఆందోళన పడవలసి వది ఏమిలేదు బడ్జెటు బ్రహ్మానందంగానే వుంది" అని. కాని, కాసులులేని బ్రహ్మ నందం మౌనం అవసరం లేదు. కాసులు వుంటేనే యీనాడు దేశం బాగుపడుతుంది. Pay Committee నిషాద్యులగురించి ప్రభుత్వం పునరాలోచించాలి. వెంటనే

Pay Committee ని తిరిగివేయాలి. ప్రతిపక్షంపై నిందలు వేయవసరంలేదు. ఉపన్యాసాలు చేసేటప్పుడు అనేక విషయాలు మాట్లాడుతాము. కాని ప్రతిపక్షం తలపెట్టే నిర్మాణ కార్యక్రమాలకు మేము యిస్తున్న సహకారాన్ని ఒక్కసారి జ్ఞప్తికి తెచ్చుకొనండి ఈ రాష్ట్రంలో కమ్యూనిస్టు ప్రభుత్వం వస్తేనే అభివృద్ధి చేస్తుందని మేము ఎప్పుడు అనలేదు. కాంగ్రెసు ప్రభుత్వ హయాములో కూడ కొన్ని సమస్యలు పరిష్కరించబడి, ప్రజాస్వామ్యం అభివృద్ధి చెందవలయుననే దృష్టితో మేము సహకార హస్తాన్ని అందిస్తున్నాము. దీనిని స్వీకరించకుండా యిష్టం వచ్చినట్లు నిరంకుశంగా వ్యవహరిస్తే ఎట్లా? ఎన్నేళ్ళు యీ విధముగా పట్టాలు తప్పిపోతారు? ఈ విషయాన్ని ఆలోచించవలసిందని మంత్రివర్గాన్ని హెచ్చరిస్తూ యింతటితో విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ పి. రామాచార్య (ధర్మవరం-జనరల్). అధ్యక్ష. ఈనాడు బడ్జెటు పై చర్చ జరుగుతున్నది. చెప్పినదే మరొకసారి చెప్పవలసి ఉన్నందుచేత 41 కోట్ల రూపాయలు యీ సంవత్సరపు బడ్జెటు అంటే-పూహించరానిదిగా వుంది. నేను యింత కుమందు లెక్కవేసి చూశాను. బరహంపురంనుండి బళ్ళారివరకు మొత్తం ఆంధ్ర దేశం వెయ్యిమైళ్లు వుందనుకుందాం. బడ్జెటులోని మొత్తం అంతా రూపాయి నాణాయిగా మార్చి యీ వెయ్యిమైళ్లు పరిస్తే 40 పర్యాయాలు వరుసలు తిరుగును. లేక దినమునకు వెయ్యిరూపాయలవంతున ఖర్చుపెడితే రెండువేల మున్నూట సంవత్సరాలకు సరిపోతుంది. అలెగ్జాండరు పుట్టిననాటినుండి యిప్పటివరకు దినమునకు వెయ్యిరూపాయలు ఖర్చుపెడితే యింత మొత్తం అవుతుంది. 'ఇంత డబ్బు మనం ప్రతియేడు ఖర్చుపెడుతున్నాం' అని అనుకుంటుంటే నాగుండె దిడదడలాడుతున్నది. ఇంత ఖర్చుపెడుతున్నందువలన రాభమేమైనా కలుగుతుందా అంటే ఎంతలాభం కలుగుతుందో నాకు సుబోధకం కావడంలేదు. అయితే ప్రాజెక్టులు మొదలగు అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు జరుగుతూనే ఉన్నవి. జరగక పోవడం లేదు. ఇన్నికోట్ల రూపాయలు ఖర్చుకావడం కొరకు యీనాడు మనం ఓటుచేస్తున్నాం. బాగుగానే వున్నది. లైట్లక్రింద వెలుతురులో కూర్చుని మనమీ విషయం ఆలోచిస్తున్నాం. లైట్ల వలన రాత్రి పగలు ఒక్కటిగానే వున్నది యిక్కడ. ఈడబ్బు అంతా యిక్కడ ఒక్కచోటనే ఖర్చు కాదు. ఆంధ్రదేశంలోని యిరవై జిల్లాలలోను ఖర్చుఅవుతుంది. ఈదేశంలో ఎక్కడ ఎంత ఖర్చుకావలసివుంది? ఎవరికి అవసరాలు వున్నాయి? అనే విషయాలు మనం సూడకుండా యీ బడ్జెటు మంజూరు చేస్తున్నాం. గత నాల్గి సంవత్సరాలుగా మనం శాసనసభ్యులుగా వుంటున్నాం. ఒక్కసారికూడా సభ్యులకు ఆంధ్రదేశమంతా చూడడానికి అవకాశం కల్పించలేదు ఈప్రభుత్వం. ఇక్కడ కూర్చుని ఏమీ తెలియకుండా గుడ్డిగా మాట్లాడడం జరుగుతున్నది. దేశంలో ఏద్రదేశంలో ఏమీ జరుగుతున్నది? అయోప్రదేశాల అవసరాల లెట్టివి అనే విషయము గమనించడం

లేదు. అందువలన శాసన సభాసభా అంధ్రదేశాన్నంతా ఒక్కసారి చుట్టిరావడానికి ఒక రైల్వే ఎక్స్ ప్రెస్ యిప్పించవలసిందిగా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. పార్లమెంటులో ఆపదముగా ఉచ్చే సాంప్రదాయంవుంది బహుశా రైల్వేలు పార్లమెంటుకు సంబంధించినవి ప్రశ్నరాపెచ్చు మనకు డబ్బులేదు అనవచ్చు. ఇందుకు కేంద్ర ప్రభుత్వంకొంతభాగం భరించవలసిన ప్రదేశములకు పోగలదు. రాష్ట్రస్థాయికొంతభాగం ఖరీదైన కార్లు సబ్సిడీగా కొంతభాగం ఖరీదైనవి. ఇంక అంధ్రదేశం నలు మూలలు ఒక్కసారి చుట్టి చేర్చి చూడాలనేదా! ఈ ఆవశ్యాన్ని నిర్వహించవలసిందిగా ప్రభుత్వం దీనిని గాలి కోరుతున్నాను.

తపాలా విభానమును గురించి ఒక విషయం యీ సందర్భములో చెప్పవలసియున్నది. ఢిల్లీనుండి చెంగళూరు ఒక రోజులో దూరమే హైదరాబాదునుండి అనంతపురమునకు మూడునాళ్ళు పడుచున్నది మూడున లండన్ కు జాబువాళాదు. ఆరునాళ్ళలో బదులువచ్చు? ఢిల్లీనుండి అనంతపురమునకు మూడునాళ్ళుపడుచున్నది. ఇక్కడనుండి అనంతపురం నుండి అంతే కాలము పడుచున్నది. ఇదేమి తపాలా విభానము? దీనికి కారణమేమిటో నాకు అర్థం కావడంలేదు. ఇది సునరాష్ట్ర ప్రభుత్వమునకు సంబంధించిన subject కాకపోయినా కేంద్రం పార్లమెంటులో యీ కాళా మంత్రులు సంప్రతించి యీవాళ post చేస్తే 24 గంటలలోపల అంధ్రదేశములోని 20 జిల్లాల పట్టణములకును చేరే విధముగా ఏర్పాటు చేయించవలసిందిగా కోరుచున్నాను.

మూడవ విషయం తిరుపతిలో శ్రీ వేంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయ మున్నది హైదరాబాదునుండి తిరుపతి వెళ్ళవలసి వుంటే ఎన్నో రైళ్ళలో, బస్సులలో ప్రయాణం చేయవలసి వస్తున్నది ఎన్నోచోట్ల రిజర్వ్ చేయించుకొనవలసి వస్తున్నది. నేరుగా హైదరాబాదునుండి తిరుపతికి ఒక రైలును వేయడానికి ప్రభుత్వం ఎందుకు ప్రయత్నించడం లేదు. దీని విషయమై కేంద్రాన్ని ఎందుకు ఎత్తిచేయుటలేదు తిరుపతికి రైలుమార్గం వుంది. కొత్తగా రైలు మార్గం వేయవలసరం లేదు. నేరుగా చిత్తూరు నుండి హైదరాబాదుకు కలుపవచ్చుగదా! రంగనాథ మొదటియార్గాలు యిక్కడికి రావడానికి ఎంతో కష్టపడవలసి వస్తున్నది. అందుకోసమే వారు త్వరగా మార్గాను చేరవలయునని ప్రయత్నిస్తున్నారు. అందువలన ప్రభుత్వం యిప్పటికైనా ఈ పాకర్వం కలిగించుటకు తగిన ప్రయత్న మొనరించవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

మా జిల్లా అంతా ఇమిడిపోయేది. రాయలసీమ రాగ్లసీమ అని అందరూ తెలుసు. దానికికొన్ని ప్రాజెక్టులు కడుతున్నారు. ఆ ప్రాజెక్టులవలన నీరు కొంత ప్రదేశానికి పారుతుంది. మరికొంత ప్రదేశానికి పారదు. ఎల్లకాలము నీరు పారక పోవడము, రెమిషన్లు, తక్కువ ననూళ్ల వాయిదాలు కోరడమేనా మా బ్రితుకు :

ఇదేవిధముగా ఎల్లరాలము వుంటే ఆంధ్రరాష్ట్రము పస్తేనేమి? రాయలసీమ రాష్ట్రం పస్తేనేమి? “రామనిరాజ్యం పస్తేనేమి రాజరాజ్యం పస్తేనేమి? రాగులు విసరు కోవడం తప్పలేదు” అన్నదట ఓ ముసలమ్మ. ప్రజలలో ఇటువంటి అనిప్రాయం వ్యాపిస్తుండేమోనని నా అభిప్రాయం. దానికితోడు మైసూరు రాష్ట్రమువారు మాకు నీరురాకుండా విగపడుతున్నారు ఈ విషయం ఎన్నోసార్లు కాననననలో చెప్పడం జరిగింది వారితో correspondence జరుగుతున్నదని అన్నారు. పైనుంకి మాకు నీరు రావలసియున్నది. అనీరు రాకుండా అరికట్టి యిదివరకు చేసుకున్న ఒడంబడికలకు చుంగంగా వారు ప్రవర్తిస్తున్నారు. పరిస్థితి తీక్షణంగా మారేట్లు మనమేమీ వుపహరించుటలేదు వాడు పెట్టే conditions అన్నింటినీ ఒప్పు కుంటున్నాం. మన గ్రామాలు ఎన్నిపోయినా ఊరుకుంటున్నాం మైసూరువారికి బిల్లారిని చేతులారా అప్పగించేస్తేమి మనకువచ్చే నీటిని రాకుండా వారు అరికట్టడం ఏమిన్యాయం? దీనినిగురించి మనం గట్టిగా దబాయించి అడగకపోతే ప్రయోజనం లేదు దీనికి సంబంధించి నిన్న ఒక conference జరిగింది విశేషాలు సూక్ష్మంగానే పేపర్లో వచ్చాయి నీటి క్రిందికి రాకుండా అరికట్టడం ఏమిన్యాయం? మన మంతా ఒక దేశంలో వుంటున్నాం. రాష్ట్రాలు వేరువేరు స్వతంత్ర రాజ్యాలు కావు కావలయునంటే నీటమునుగు గ్రామాలకు పరిహారంగా వారికి మా గ్రామాలు పది యిస్తాం, వారి గ్రామాలేమీ యివ్వనక్కరలేదు. తెలుగు మాట్లాడే గ్రామాలు వారు యివ్వకపోయినా కన్నడ మాట్లాడే గ్రామాలు మేమిస్తాం. బ్రిటికే ఆధారం లేకుండా నీటిని అరికట్టడం న్యాయంకాలేదు. దీనికొరకు ప్రయత్నించవలసిందిగా యీ సభా ముఖాన ప్రధుర్వాన్ని ప్రార్థిస్తున్నాను ఇటువంటి దరిద్రదేశంలో ఉన్నప్పటికీ అక్కడికి electricity supply చేస్తే కొంత ఉపయోగం ఉన్నది. మా జిల్లాలో ఎక్కువగా కావులపల్ల సేద్యం జరుగుతున్నది. మా జిల్లానుంచి ఒకకోటి 75 లక్షల ప్రజాశక్తి కలు ప్రియత్వానికి వచ్చాయి. ఎప్పుడు ఎవరు ఎవరినడిగినా అవి గవర్నమెంటు మంజూరు కొరకు ఉన్నాయి. అంటారు. ప్రభుత్వంలో ఉంటే ఏమిలావం? ఏమీ పని జరగడంలేదు. 71 కోట్ల రూపాయలు మన ప్రభుత్వం బయ్యచేసే సందర్భంలో .... ఒకకోటి డెబ్బది అయిదు లక్షల రూపాయల ప్రజాశక్తికలు pending లో ఉన్నాయి శనుక ఇంకా కొంతదబ్బు అప్పుచేసిగాని, మరేఉపాయం చేతగాని దరిద్ర దేశం అయిన రాయలసీమను బాగుచేయించాలి. అక్కడ నీటికి దాచులే శరణ్యం. భూగర్భంలో ఉండేనీటిని పైకి ఎత్తడానికి కావలసింది విద్యుచ్ఛక్తిని సప్లయ చేయ వలసి యున్నది ఇట్టి సహాయం చేయకుండా నీరుపారేపోతు పడ్డి, లాభం గిట్టు తున్నదని preference ఇస్తున్నారేమో తెలియదు మమ్ములను ఇతర హింసల వారితో సమానంగా చూడడంకూడ ధర్మంకాదు. మా స్పృహతోని రైతులు కష్టపడి పనిచేస్తున్నారు. చక్కగా నీరు ప్రసహించే గోదావరి స్పృహతో పంటలు

పండించటం అంతిమకష్టంకాదు. మేము ఖామిగర్పంలోని నీటిని పైకి తోడవలసి యున్నది. ఇటువంటి సందర్భంలో కొంచెం ఉదాహరణగా electricity ఇప్పించానికి ప్రయత్నం ఎందుకు ప్రయత్నించరాదను? ఇప్పుడు కాకపోతే ఇక ముందైనానే వికాల దృష్టితో రాయలసీమకు మేలు కలిగిస్తారని అనుకొంటున్నాను.

మా దేశంలో వేరుసెనగ పండుతుంది. రైతుకుగాని, వ్యాపారులకుగాని దీని మీదనే కొంచెం డబ్బు పెస్తోంది. ఈమధ్య దానికి కూడ ఒక చిక్కు కల్పించారు ఏదేశంలో అయినా ఒక పదార్థం మీద ఒక్కసారి మాత్రమే పన్ను వేయాలని ఉన్నది. కాని అక్కడ సెనగకాయ మీద పన్ను వేస్తున్నారు. నూనెగా మార్చిన తరువాత కూడ sales tax వేస్తున్నారు. ఇది అక్రమం పూర్వము నూనెమీద పన్ను rebate ఇచ్చేవారు. ఇప్పుడు రెండుసార్లు పన్నులు వేస్తున్నారు.

(Smt. T. Lakshmikanthamma in the Chair)

కాయమీద, నూనెమీద కూడ పన్నులు వేస్తున్నారు. రెండవసారి వేసే పన్ను మిల్లర్స్ పైన పడుతుందికదా అంటారు. అయితే మిల్లర్స్ పన్నులు లాము యిస్తారా? ఆ భారం రైతు మీదనే పడుతున్నది. 6 రూపాయలకు మించుకు కొనేచోట 5 రూపాయలకే కొంటారు. దీనిని గురించి యీ మధ్య ఒక చిట్టను చూడ ప్రభుత్వము ప్రణేషిస్తున్నది. కడపట కొనుగోలు దారుపై పన్నులు వేయాలని amendment వస్తున్నది Rebate ఇచ్చే వద్దతి ఎందుకు పోగొట్టినారో తెలియదు: Double taxation ఎందుకు వేయాలి, ఈ విషయాలు ప్రభుత్వం గమనిస్తే మంచిదిని స్పార్ధిస్తున్నాను.

శ్రీ డి. హనుమంతరావు (జగిత్యాల) : అధ్యక్ష, 1958-60 సంవత్సరపు బడ్జెటు ప్రతిపాదనల గురించి యిప్పుడు విశరంగా చెప్పడం కష్టం. అయినా దాని features గురించి క్లుప్తంగా కొన్ని విషయాలు చెబుతాను. 1958-59, 1959-60 సంవత్సరాలలోని బడ్జెటుల అంతెంను పరిశీలించి చూస్తే ఇప్పుడు కాత్రియ మైన విమర్శకు అవకాశం ఉండదనే భయం ఉన్నది. 1958-59 లో అంధ్రప్రాం తావిది deficit budget గాను, తెలంగాణా ప్రాంతానికి surplus budget గాను రూపొందించారు. వివిధ వడ్డులకు చేసిన allotments గురించి విమర్శనాత్మకంగా చెప్పే అవకాశంలేదు కనుక స్థూలంగా కొన్ని వడ్డులకు కేటాయించిన డబ్బును గురించి చెబుతాను.

మొట్టమొదట యీ బడ్జెటులోని అంతెలు రూపొందించడంలో ఒక సమగ్ర మైన నుంచి ఆలోచనతో మన పరిస్థితులకు, అవకాశాలకు అనుకూలంగా చేయ లేదని—ఇది less thought out estimates అని నేను అభిప్రాయ పడుతు

న్నాను ఇంతకంటే ఎక్కువగా దీనిని గుఱించి చెప్పే అవకాశం లేదని భావిస్తున్నాను.

ఈ బడ్జెట్ ఎస్టిమేటుతోపాటు గౌరవనీయ మంత్రిగారి ఉపన్యాసం ఉన్నది. ఆ ఉపన్యాసం చాలా నిరుత్సాహాన్ని కల్గించేది మాత్రమేగాక నేటి ప్రధాన సమస్యల గుఱించి ప్రభుత్వం బాధ్యతతో ఏమి చేయబోతున్నదో తెలియజేయబడలేదు. అంతే కాక ఆహార సమస్య, సర్వీసెస్ ఇంటిగ్రేషన్ సమస్య, laws integration సమస్య, Prohibition — మున్నగు వాటి విషయంలో మనం ఏ stage లోకి వచ్చామో చెప్పలేదు. వాటిని re-orientate చేసే సందర్భంలో పద్ధతు లేమిబో కూడ సూత్రప్రాయంగానైనా వారి ఉపన్యాసంలో సూచించలేదు. మంత్రిగారు వారి ఉపన్యాసంలోని మొట్టమొదటి భాగంలోనే చాల తృప్తిపడినారు నేటి స్థితిలో orderly Government ను establish చేసుకున్నాము కదాయని వారు complacent mood లో ఉన్నట్లు బోధపడుతున్నది. ఈ రెండు సంవత్సరాల లో మన రాష్ట్రంలో ఏర్పడిన అతిక్లిష్టతర సమస్యలను ఎదుర్కొనడంలో, పరిష్కరించడంలో మన ప్రభుత్వంవారు గొప్ప statesmanship ను ప్రదర్శించలేదు. తెలంగాణలో, ఆంధ్రప్రాంతంలో కూడ regional feelings రేకెత్తించబడ్డాయి. Emotional integration కు అవకాశం కల్పించిందని చెబుతున్నాను ఈ పరిణామానికి నేటి ప్రభుత్వపాలన, తీసుకొనే చర్యలే దారితీశాయని చెప్పడానికి నేనేమీ సంకోచించడం లేదు.

Land reforms గురించి ప్రభుత్వంవారు యీ మధ్య ఒక బిల్లు తెచ్చారు. ఇదివరకు హైదరాబాదులో ఉన్న శాసనమును అమలు చేయకుండానే, దానిని కుంటు పరచి దానికి భిన్నంగా యీ బిల్లును వమోదు పరిచారు. ఇదిపరిశుమించి ప్రజలు పెట్టుకొన్న ఆశలు ఫలించడంలేదు, వారి సమస్యలు పరిష్కారం కావడంలేదు. Nationalisation of transport లో ప్రభుత్వం అవలంబించే విధానంలో కూడ discriminative policy కనబడుతున్నది. వారు పక్షపాత పైఖరిని రుజువు చేసుకొన్నారని గట్టిగా చెబుతున్నాను. మన రాష్ట్రంలో law and order విషయంలో ఏర్పడుతున్న తీవ్రపరిస్థితులు చూస్తే ప్రభుత్వం interference ఎక్కువగా నున్నట్లు తెలుస్తుంది. ఇక పౌరుల జీవితమే దుర్భరమై పోతున్నది, Property కి గాని life కు గాని security లేదని ప్రజలు బాధపడుతున్నారు. Prohibition అమలు చేయడంలో ఆంధ్ర ప్రాంతంలోను, తెలంగాణ ప్రాంతం లోను పోలీసులు మరి political executive యొక్క, జోక్యంవల్ల ఏ విధంగా సక్రమంగా పనులు చేయలేక ప్రజలకు ఇబ్బందులు కలిగిస్తున్నారు. ఈ భీభత్సం ఆంధ్రప్రదేశ్ లో పెరిగిపోతున్నది. అంతేకాకుండా యీ రోజు ప్రధానంగా ఆహార ధాన్యాల ధరలు విపరీతంగా పెరిగిపోతున్నవి. గ్రామాలలోనే కాకుండా పట్టణాల

లో నిజమే తారకి కూడా కొనుగోలు క్రికి మించిన ధరలు పెరిగిపోవుమన్నది ధరల control చేయమనగా ధరలు పెంచే పద్ధతి గివర్నమెంటు policy పున్నది. కాని ఇంకా ఎప్పుడు నిస్పృహ కలిగించుచున్నది. రాబోయే సంవత్సరములో మన రుణ స్వరూపము ఆర్థికముగాను, సాంఘికముగాను ఇతర ప్రాంత విభాగముగా ఎరుకై యిదో కొంతమేరకూడా అబద్ధములో గోచరింపదలచేదు. యీ అబద్ధతలో సీఅంకలు, ఎ. ట్రిగ్లా, ఎ.ఎస్. సముదాయాల సరిత్యాహకరముగా పున్నవి. వర్గీభిన్నమువారు ఏదీ తుది సువన్నారా అడిచాలి ప్రమాదితరమైనది రెండు నూటలలో నాడుకా సామగ్రి ముగిస్తారు. ఒకవైపు taxation పెరుగుచునే వున్నది. రెండవవైపు ప్రాజెక్టుల నిర్మాణంలో ఆర్థికము, అనినీలి వివరీకరముగా డబ్బు లబ్ధిపెట్టడము ఇప్పుడు కూడా Estimate, Committee report లోను Accounts Committee report లోను రుజువై నది. ఈ ఆక్రమపద్ధతిపై వర్జిల మీద కారముపడి జీవకము మర్చిమైందిని నేను మీలో గట్టిగా మనవి చేస్తున్నాను. N.G.Os ను గురించి నేనొక విషయాన్ని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ Pay Committee సిఫార్సులు అచటోగులను సంతృప్తికరముగా పున్నవా? లేవా? వారు రీమిచున్న step సక్రిమమైందా, లేదా, అని మనము విచార్య చేసుకోవచ్చును. కాని యీరోజు ఒక stage ఏర్పడింది ఉద్యోగులకు నిస్పృహ కల్గించబడింది. వారన్ని మార్గాలు exhaust చేసిన తర్వాతనే యీ రోజు token గా వనిని మానుకోవలసిన దినము ఏర్పడింది ఈ సంవత్సరంలో అంతకు పూర్వమే మేము మా ఆసంతృప్తిని చెల్లించాము దీంతోబాటు మరల నేను ప్రతివత్సరం వైఖరిపట్ల నిరసనను తెల్పుచూసెలపు తీసుకొంటున్నాను

శ్రీ యన్ నారాయణప్ప (గుత్తి-జనరల్): అద్యక్ష, నేను ఆర్థిక మంత్రి బ్రహ్మానిందరెడ్డిగారు ఎగిరిపాడించిన బడ్జెటును అందులో కనబరచిన పద్ధతులను సమర్థిస్తున్నాను. వారు న్యాయశాస్త్ర ధురీణులు. ఆర్థిక శాస్త్రాన్ని కూడా చక్కగా అర్థము చేసుకొని యీ రీతి-రీతి సంవత్సరానికి బడ్జెటును చాలా సమర్థవీయంగా నవరించి దేశానికి అవసరమైన కార్యాలను దృష్టిలో వుంచుకొని బడ్జెటును తయారుచేసినారు. అందులో సందేహములేదు ఇప్పుడు ప్రతిపక్షము తరపున కాని లేక ఇటు ప్రతిపక్ష వత్తన కాని సమీక్షలు కొన్ని సూచనలు చేశారు. వాస్తవంగా ఆ నాడు రాష్ట్రంలో విశాలాధి ఏర్పడిన తర్వాత కాని యీ ప్రతిపక్షంవారు వ్యవసాయరంగంలో కాని విద్యావిషయములో కాని వైద్యవిషయములో కాని అభివృద్ధి చూస్తే ఆనంద్య సామాన్యమైన మార్పులు కలుగజేసి దేశానికి ప్రతిపక్ష అవసరమైన కార్యాలు సాధిచినారు. ఇది గమనించని సోదర సభ్యులు ఇంకమా విమర్శిస్తూవుంటే ప్రతిపక్షం ఏమి చేస్తుంది? ఈ విషయంలో చాల విచారము కలుగుచున్నది. వ్యవసాయరంగంలో చూస్తే నాగార్జున ప్రాజెక్టులాంటి బ్రహ్మానిందమైన ప్రాజెక్టులను

నిర్మించుట నున్నది. ఇది రాయలసీమలో ప్రధానమైనటువంటి తుంగభద్రానదికి
చావు కీ అందరికీ తెలిసినదే. ఈ తుంగభద్ర ఎగువకాల్య విషయములో
కిర్నూలులో జరిగిన ఆసెంట్లీ సమావేశాలలో అప్పుడు ప్రతిపక్ష నాయకుడుగా వున్న
టపంటి నాగిరెడ్డిగారు రాయలసీమకు సంబంధించిన ఎగువకాల్యము ప్రవ్వాలంటే
మరిగ కలు సారాయి అంగళ్ళు పెట్టించి వాటిద్వారా ఏదో ఆదాయముతో యీ ఎగువ
కాల్యము తీర్చివేయడని చెప్పిన ఉదంతము లేకపోలేదు. Planning Commis-
sion ద్వారా కాపి కేంద్రీకృతముద్వారా కాని ఏదైన ఆదాయముతో నాగార్జున
సాగర్‌లాంటి పెద్ద ప్రాజెక్టును కట్టించాని ఆనాడు చెప్పినారు. ఇతే ఇప్పుడు
రాయలసీమ జిల్లాలో కర్నూనిస్థపార్టీ తరపున నాగిరెడ్డిగారు సంచారముచేస్తూ
తుంగభద్ర ఎగువకాల్యము కామే సాధించినట్లు దానికి కామే కృషిచేసినట్లు అమ
పార్టీ సభ్యులు ఆత్మాతిని కీర్తిని సంపాదించుకోవాలనే దృష్టితో ప్రచారము సాగిస్తు
న్నారు. వారా మాదిరిగా ప్రచారము చేసుకుంటే మాకొచ్చిన నష్టము, కష్టము ఏమి
లేదు. అయితే జరిగిన చరిత్రను తమద్వారా వారికి మనవి చేస్తున్నాము. అసహనమైన
మాటలు చెప్పి ప్రజలను మృత్యుచెట్టిదానికి ప్రయత్నిస్తున్నారు ప్రజలు తెలుసు
కొన్నారు. ఈ తుంగభద్ర ఎగువకాల్యకారకు ఎన్ని సంవత్సరాలుగా మన ఆంధ్ర
ప్రభుత్వముదాని, మద్రాసు రాష్ట్రంలో వున్నపుడు రాయలసీమ Development
Board కాని, అందులో ముఖ్యంగా ముఖ్యమంత్రి సంజీవరెడ్డిగారు కష్టపడి
అవార్డులు అందుకు పోరాడి కేంద్ర ప్రభుత్వములోవున్న పెద్దలలో ఘాటుగా
మాట్లాడి దానిని సాధించడానికి ఎంత కృషి చేశారో చరిత్రే రుజువు చేయగలదు.
ఈ తుంగభద్ర ఎగువకాల్యము రెండు భాగాలుగా చేసినారు. దానిని కేంద్ర ప్రభు
త్వమువారు ఆమోదించారు దానిని అమలుపరుస్తూ బడ్జెటులో రీలక్షల రూపాయలు
కేటాయించినారు. అసహనమైతే ఇంకా 30 లక్షలు ఖర్చుపెట్టడానికి మేము ఏర్పాట్లు
చేస్తున్నామని అర్థికమంత్రిగారు వెలవిచ్చారు. ఇంకొకటి మనవి చేసే దేమిటంటే
యీ ఎగువకాల్యము రెండు భాగాలుగా విభజించి దాదాపు 20 కోట్ల రూపాయలుఖర్చు
పెట్టదలచుకొన్న ప్రాజెక్టును యీ విధంగా మందకొడిగా సాగించే దాని కంటే
ప్రత్యేకమైనకృషిచేసి కేంద్ర ప్రభుత్వమునుంచి కనీసము రెండు కోట్లనా సంపా
దించి యీ సంవత్సరానికి డబ్బు కేటాయించి కొరకైనమను జరిపిస్తే యీ జెమ
ప్రాంతంలో శ్రమముగ వీరు పారదానికి అవకాశముంటుంది. పంటలు అధికముగా
పండించి నేడు దేశాన్ని కలవరపెట్టుచున్న ఆహార సమస్యను పరిష్కారము చేయ
డానికి వీలుపడుతుంది. యీ విషయంలో ముఖ్యమంత్రిగారు అర్థికమంత్రిగారు
గట్టిగా కృషిచేసి సాధించాలని నేను మీ ద్వారా మనవి చేస్తున్నాను. వారితవరకు
తుంగభద్ర ఎగువకాల్యకు నాగార్జున సాగర్‌లాంటి పెద్ద ప్రాజెక్టులకు కృషిచేసి సాధిం
నందులకు వారిని అభినందిస్తున్నాను.

విద్యావిషయంలో తిరుపతి యూనివర్సిటీని తిరుపతి వెంటఠేళ్ళరుం పాదాల క్రింద నృప్తించారు. తర్వాత వైద్య విషయంలో ప్రతి తాలూకా కేంద్రములోనూ కూడా ప్రభుత్వ Hospital పెట్టి డాక్టర్లను అక్కడ కావలసిన మందుల విషయమై వ్యవహారము జరుపుచున్నారు. అయితే వల్లెప్రాంతాలలోని ప్రజానీకానికి వైద్య సౌకర్యము తక్కువనేది వాస్తవమైన విషయము ఆ విషయంలో మన బ్రిహ్మానంద రెడ్డిగారు హోమియోపతి, నేచురోపతి వైద్యవిధానాలను అక్కడ అమలు పర్చడానికి శ్రద్ధ తీసుకొని వారికి కావలసిన వైద్యసౌకర్యాలు కలుగజేస్తానన్నారు. ముఖ్యంగా మా అనంతపురము జిల్లా వెనుకపడిన ప్రాంతము. మెట్ట ప్రాంతము కూడా. ఈసంవత్సరము విద్యుచ్ఛక్తికి కేటాయించిన మొత్తము చాల తక్కువ. Electricity అన్ని ప్రాంతాలలోను చాల అవసరమై నటువంటిది. ఇది ముఖ్యంగా బోవులక్రింద సేద్యముచేసే రైతులకు అవసరమైనది. గుత్తి ఉరవ కొండ, రాయదుర్గము, కళ్యాణదుర్గము తాలూకాలలో బావులక్రింద సేద్యము చాల ఎక్కువగా జరుగుతుంది. అక్కడిరైతులకు ఇప్పుడు విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా విషయంలో allotment చాల తక్కువగా యిచ్చినారు అదెంతమాత్రమో చాలదు. కనుక ఎక్కువ allotment చేసే పద్ధతి ఆలోచించాలని మనవిచేస్తున్నాను. అదీ రాకుండా మాప్రాంత మెప్పుడు కాటకమునకు గురికొనుండు. దారుణమైన పరిస్థితులు ఏర్పడినవి. తెల్లజొన్న, ప్రత్తి ముంగరి పంటలు ఇతర cash crops పూర్తిగా పోయినవి. అక్కడున్న రైతులు చాల దాదలకు గురిఅవుతున్నారు. మన గవర్నర్ గారిటీవలనే ఆ ప్రాంతాలను చూచి పచ్చినారు. రైతులు గ్రామాల నుంచి వేనకువేలుగా వచ్చి వారికి విజ్ఞప్తులు చేశారు. ముఖ్యమంత్రిగారివి అర్థిక, రెవెన్యూ శాఖల మంత్రులనుకూడా యీకాటక పరిస్థితులను రూపుమాపడానికి వెంటనే చర్యలు తీసుకోవలసిందిగా కోరినాము. నాలుగురోడ్ల మరమ్మత్తుకును లక్షరూపాయలు అప్పుడే మంజూరు చేసినారు. అందుకు ప్రభుత్వాన్ని అభినందిస్తున్నాను. అయితే ఇది ఏమాత్రము చాలదు. అక్కడున్న రైతాంగానికి తృప్తి కల్గించడానికి భూమిశిస్తు surcharges మొదలైనవి మాఫీచేసి త్రాగేసీళ్ళకు కష్టంగా వుండే ప్రాంతాలకు సీటివనతి కల్గిస్తూ తక్కువ ఋణాల వసూళ్ళను నిలుపుదలచేసి వెంటనే వారికి తక్కువ ఋణాలు విరివిగ ఇచ్చి వశుగ్రాసమునకు మంచిసీటి supply కొరకు తగిన ఏర్పాటులు చేయమని మనవి చేస్తున్నాను. రోడ్లమరమ్మత్తుల విషయములో మా నియోజక వర్గములో చాల ఆలస్య మగుచున్నది. కరువులు సంప్రాప్తించిన కాలములో వేసిన రోడ్లు మరమ్మత్తులచేత అట్లాగే విలివిపోయినవి. 3, 4 సం॥లుగా ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకొని వస్తూనే వున్నాము. వసీనము ఒక పథకాన్నివేసి వాటిని మరమ్మత్తుచేయిస్తే బాగుంటుంది పల్లెలకు రాకపోకల సౌకర్యములు కలుగజేసిన వారమవుతాము.

ఉత్తర N. G. O. ల గురించి ఒక సమస్య ప్రస్తుతము ముందు వస్తుంది. ప్రస్తుతము వారింట్లోను చరిత్ర సానుకూలంగా నడచు విడిచిపెట్టి వెళ్లారు. ఈవిధముగా రాజకీయవాదులు సానుకూలంగా మేము సహించి వెళుతున్నామనడం అంతా చట్టి బాటయింది. ఏదానాస్యామ్యాన్ని రక్షిస్తాము. అది చెప్పేవాడ్యతిగలవారు ఈవిధమైన ప్రయత్నాలకు తావుయివ్వకూడదని నా ఉద్దేశ్యము. వీలైనంతవరకు N. G. O. లకు సౌకర్యములు కల్పించడానికి ముఖ్యమంత్రిగారిని ఆర్థిక మంత్రిగారిని, అవసరమైన యితర అధికారులనుకలుసుకొని చర్చించవలయును కాని ఈవిధముగ ప్రభుత్వం కొరకైలాపములు స్థాపించ చేయడం న్యాయముకాదు. ఈవిధమైన ఉద్యోగస్థులు విరిమించాలని, వారికి కాపలపిన సౌకర్యములు సంప్రదించులు ద్వారా పొందవలయునని చెప్పతూ విరమిస్తున్నాను.

श्री बानप्पा गांधे (Makthal Gener) अध्यक्षजी । अभी हमारे सामने माननीय आर्थिक मंत्री श्री ब्रह्मानन्दजी ने जो बजेट पेश किया है वह ऐसा मालूम होता है कि ब्रह्मा महात्मा है । आगे चलकर देखते हैं तो मालूम होता है कि काँग्रेस की हुकूमत है और यह सजीव रेड्डी साहब की हुकूमत है । यह साफ जाहिर होता है कि डेमोक्रेसी का बुरका पहन कर डिक्टेटरशिप चला रहे हैं ।

मैं आपके द्वारा चन्द्र सूचनाये माननीय मंत्रीजी को देना चाहता हूँ । पूरे बजेट को देखने से मालूम होता है कि न नफा है न नुकसान । बजेट न सूरपलम (Surplus) है न डेफिसिट (Deficit) । इससे साफ जाहिर होता है कि हुकूमत को न तो ज्यादा खर्च करने की ताकत है और न जितनी रकम एलाट करने है उसको पूरी तरह से खर्च कर सकती है । वल्कि साल के खतम के वक्त खत्म मार्च पर टन्डर्स काल करके रकम लेम होने का मौका देते हैं । इससे मालूम होता है कि हुकूमत खर्च करने की ताकत नहीं रखती । मैं तो ऐसा ही समझ रहा हूँ । माननीय चीफ मिनिस्टर साहब के पीछे हर वक्त एक गार्ड (Guard) रहता है । यह क्यों रहता है मेरी समझ में नहीं आता । यह हुकूमत पर खाह-मखाह खर्च क्यों बढ़ाया जा रहा है । वह भी तो प्रजा के प्रतिनिधि है फिर उनको क्यों डर है । जब उनकी मोटर जाती है तो उसके पीछे एक गार्ड राइफल लेकर रहता है । क्या वह प्रजा के प्रतिनिधि नहीं है । इससे तो यह मालूम होता है कि उनकी हुकूमत में कमजोरियाँ हैं, गलतियाँ हो रही हैं और चोर की दाढ़ी में तिनका मालूम हो रहा है ।

आगे चलकर हम देखते हैं तो यह मालूम होता है कि कोआपरेशन डिपार्टमेंट में काफी कर्पणन हो रहा है । वहाँ के मेकेंट्रीज और अधिकारी मनमाने खाकर सुमाइटीज को खतम करते जा रहे हैं । मैं माननीय मंत्रीजी से कहूंगा कि वह ऐसा न होने दे । और इसके रोकथाम की व्यवस्था करे ।

విషయంలో ఒక కమిటీని వేసిందంటే, రైతులమీద అధికంగా పన్నులు పడుతాయనే ధృఢవిశ్వాసం మాకు ఉంది. అదేవిధంగా రూనాడు అనంతరామన్ కమిటీని వేశారంటే, రైతులపై అధికంగా పన్నులను వేయడానికి ఉద్దేశించినట్లు మాకు తెలుస్తోంది. ఒకవైపు కొత్తగా పన్నులేమీ వేయడంలేదని చెబుతూనే, మరొక వైపు ఇంకోరూపంగా రైతులపైన, గ్రామీణ ప్రజలపైన ఎక్కువ పన్నులు వేయడానికి ప్రయత్నించడం కోసమేమైనా పరిస్థితి అని చెబుతున్నాను, వారికి సహాయం చేయడంపోయి, వారిపైన అధికపన్నులను వేయడం ఏమాత్రం సమంజసంగా లేదు.

అమ్మారెడ్డిగారు విత్యసూ రైతులనుగురించి ఏమో చెబుతూఉంటారు. కాని వాటివల్ల ప్రయోజనం ఏమీ కలుగుతోంది? ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రధాన వ్యవసాయక రాష్ట్రం. ఈ విషయాన్ని కేంద్రంతో చెప్పి ఇక్కడి రైతులకు ఉపయోగపడే పథకాలను తయారుచేయించే పరిస్థితి వీరికిలేదు. రైతులకు కావలసిన వస్తువులకు సక్రమమైన ధరలు నిర్ణయించి, అవి వారికి supply అయ్యేటట్లు చేయకుండా వారు పండించే వంటలకు ధరలు నిర్ణయించి వలానా ప్రదేశాలలో అమ్మాలని చెప్పే అధికారం కేంద్రానికి ఎక్కడనుంచి వచ్చింది? ఈవిధంగా చేయాలని కేంద్రం బిల్లులను pass చేసినా, వాటిని అమలుపర్చడానికి మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం సిద్ధమౌతోంది కాని, వారికి ఈవిధంగా చేయడం ఏమిన్యాయం అని అడిగి, సమర్థించుకొనే పరిస్థితిలో మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం లేదు.

ప్రభుత్వంపంతులు గారి ప్రభుత్వం వతనం కాకముందు రు. 10/-ల లోపు ఉన్న టూమిస్సును మాఫీ చేస్తామని చెప్పడం జరిగింది. ఈనాడు ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్నవారు అలాంటి టూమిస్సు ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్నారు. ఈ శిస్తు మాఫీ విషయాన్ని ఎన్నికల ప్రకటనలోకూడా నమోదు చేశారు. దానిని తగ్గించడం పోయి, ఈనాడు వారిపై రు. 4-5ల అధికంగా వేయడం జరిగింది. ఒకవైపు ఈరకంగా వారిపై పన్నులు విధిస్తూ, ఇంకోకవైపు వారు ఉత్పత్తిచేసే సరుకులను సక్రమంగా అమ్ముకోవడానికి వీలలేకుండా చేయడం చాలా కోసనీయంగా ఉంది.

ప్రభుత్వ సహాయం లేకుండానే ఈ రోజున రైతులు గ్లాబలైజేషన్ వేటిని ఉత్పత్తి చేసి, ప్రతి సంవత్సరం 2.5 లక్షల టన్నులను బొంబాయి, బెంగల్, ఉత్తర ప్రదేశ్ లకు ఎగుమతి చేస్తున్నారు. దీని ఖరీదు దాదాపు రు. 4 కోట్లు ఉంది. ఇందులో కొన్ని లక్షలు సుదూర ప్రాంతాలకు పోయినా రు. 2.5 కోట్లు మన రైతులకు ముట్టుతోంది. ఇక ముందు ఇటువంటి ఎగుమతి మన రాష్ట్రం నుంచి జరిగితే వేయడానికి బెంగల్ ప్రభుత్వ pressure వేక కేంద్ర ప్రభుత్వం నిషేధాన్ని ఎత్తివేసేటోంది. అందుకు rules కూడా తయారుచేసి పార్లమెంటు ముందు పెట్టినారు. 1-2 మాసాల్లో మన ప్రభుత్వం కోర్కెను చేసుకొని, దానిని అమలుచేయించుకోవాలి.

ప్రతి సంవత్సరం రు 2-3 కోట్లు మన గ్రామీణ ప్రజలకు నష్టం వస్తుంది, ఇంత వరకు మన ప్రభుత్వం ఈ విషయంలో ఎట్టి ప్రయత్నం చేయలేదని నేను చెప్పడంలేదు. కాని ఆ ప్రయత్నం చాలదు, ఇంకా ఎక్కువ శ్రద్ధ తీసుకొని పని చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఈవిధంగా ప్రతి విషయంలోను కేంద్ర ప్రభుత్వం యొక్క వత్తిడికి లోబడి—“ప్రావెన్షియర్ అటానమీ” ఒక “ఫార్సు”గా తయారయి— ఇక్కడి ప్రజలకు జరుగుతున్న నష్టాలను చూస్తూ ఉరుకొనే పరిస్థితులు మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి ఏర్పడుతున్నాయి. ఈ ప్రభుత్వ విధానంపై ఇక్కడి ప్రజలకు నష్టం కలుగుతోంది కాని కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని డీకొనే potency ఈ ప్రభుత్వానికి లేదని మనవి చేయడానికి నేను చింతిస్తున్నాను.

Joint and Co-operative farming ను గురించి నాగపూరు కాంగ్రెస్ లో తీర్మానం చేయబడింది. మన ప్రభుత్వం కూడా 13-15 వందల Farming Societies పెట్టడానికి ప్రయత్నం చేసింది. ఇది చాలా ముఖ్యమైన విషయం. దీనిని గురించి ఒక్క మాటయినా బడ్జెటులో ప్రస్తావించక పోవడం చాలా శోచనీయం. ఇది చాలా burning issue. ఈ విషయంలో శ్రీ రాజగోపాలచారి, శ్రీ మున్షీలాంటి మహావిజ్ఞాన వేత్తలు, ప్రముఖ నాయకులు యిది చాలా అక్రమమైనదని, ప్రపంచంలో ఎక్కడా ఇది రైతాంగానికి దోహదం చేయలేదని, దీనిపై యుగోస్లావియా పోలెండు మొదలైన దేశాలలో విషమ ఫలితాలు కలిగాయని తెలియ చేస్తున్నారు. మన రాష్ట్ర వ్యవసాయ మంత్రికి దీనిలో పరిపూర్ణ విశ్వాసం లేకపోయినప్పటికీ, తేవలం కేంద్ర ప్రభుత్వం చెప్పింది కాబట్టి, వారి హాకుములకు లోబడి “దూడూ బనవన్న” మాదిరిగా “కో-ఆపరేటివ్ ఫార్మింగ్”ను పెట్టడానికి ప్రయత్నించడం చాలా శోచనీయం. ఈ విషయంలో ప్రభుత్వం ఎట్టి కొందరపాటు చర్యలు తీసుకోకుండా, దీర్ఘంగా ఆలోచించి ఒక నిర్ణయానికి రావలసిందిగా కోరుతున్నాను. తమరు నాకు ఈ అవకాశాన్ని ఇచ్చినందుకు ధన్యవాదాలు తెలియ చేస్తున్నాను.

శ్రీమతి జయలక్ష్మి దేవమ్మ (అలంపూర్) : అధ్యక్షా! ఆర్థికమంత్రి శ్రీ బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెటును నేను చిలవరుస్తున్నాను. గౌరవనీయులైన మంత్రిగారు, పూర్వంకంటే, మన రాష్ట్ర ఆర్థిక పరిస్థితి దాగున్నదని చెప్పినారు. అందుకు ఉదాహరణగా 1959-60 సంవత్సర జమా ఖర్చులు, ఆంధ్ర నాలు పరిశీలించినట్లయితే, కొంతవరకు రాష్ట్ర ఆర్థికపరిస్థితి, సంకృప్తికరంగా, ఆశాజనకంగా ఉన్నట్లు కనుపిస్తున్నది. ఇది దేశ భవిష్యత్తుకు శుభసూచకంగానే ఉన్నది. చిన్న చిన్న ఇరిగేషన్ పనులకు కొంతవరకు ఈ బడ్జెటులో కేటాయింప

దం జరిగినది. ఇది చాలదు కాబట్టి, అవుసరిం అయితే వీటిని సవరించి అయినా మైనరు ఇరిగేషన్లకు, ఎక్కువ కేటాయించి, ఆ విధంగా అభివృద్ధిపనులకు ప్రోత్సాహమివ్వవలసివదిగా కోరుతున్నాను. మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళికయొక్క ప్రయోజనాలు, పల్లెవాసులకు అంతగా అందలేదు.

శ్రీ బసప్ప గాంధీ : అధ్యక్ష : వ్రాసుకొనివచ్చినది చదువపెచ్చునా ?

మిస్టర్ ఛైర్మన్ : ప్రతిపాది అడగడం పరిపాటి అయిపోయినది ఆ విషయముమీద, ఇదిపరకే స్పీకర్ రూలింగు యివ్వడం జరిగినది.

శ్రీమతి జయలక్ష్మి దేవమ్మ : అధ్యక్షులవారు చెడువపెచ్చునని చెప్పినప్పటికీ, కొంతమందికి ఆ విధంగా అడగడం, అలవాటు అయిపోయినది.

కాబట్టి ఈ రెండవ ప్రణాళికలో గ్రామవాసుల అభివృద్ధికి ఎక్కువగా పాటు పడాలని కోరుతున్నాను. మనం తెచ్చుకొనే సన్నులు అన్ని రైతులనుండే ఎక్కువగా వస్తున్నవి. అందుచేత రైతు డేమండ్స్ సమే ఎక్కువపాటు పడాలని కోరుతున్నాను. రైతు భూమిలో విత్తనం వేసి, ఆకాశంపై పు చూడే పరిస్థితులు యాంకా పోలేదు అటువంటి పరిస్థితులు తొలగించాలని కోరుతున్నాను. విద్యుచ్ఛక్తి ఎక్కువగా పట్టణాలకే అందజేయడం జరుగుతున్నది. ఆ విద్యుచ్ఛక్తిని, అభివృద్ధి కార్యక్రమాల కొరకు రైతులు వినియోగించుకొనేటట్లుగా 10% నుంచి 7.8%లకు తగ్గించినట్లయితే బాగుంటుందని మంత్రిగారికి మనవి చేస్తున్నాను. గ్రామాలకు ఈ విద్యుచ్ఛక్తిని ఎక్కువగా సప్లయ చేయడంలో ప్రభుత్వం శ్రద్ధ వహించాలని కోరుతున్నాను. ఈ విద్యుచ్ఛక్తిని త్వరసాయాభివృద్ధికి ఉపయోగించినట్లయితే అధికాహారోత్పత్తిని సాధించడానికి వీలు ఉంటుంది. ముఖ్యంగా, మా తెలంగాణ ప్రాంతములో నిరంకుశ నైజాము సవాలు పరిపాలనక్రింద, కర్షకులు కృంగి కృశించిపోయి ఉన్నారు. ఈ ప్రజా ప్రభుత్వం పచ్చిన తరువాత కొంతవరకు తల ఎత్తిగలిగారు. ఎవ్వరి సంచత్వరాలనుండి చెరువులు గట్టుతెగిపోయి, పాడుబడిపోయి ఉన్నవి. గత రెండుమూడు సంవత్సరాలుగా కొంత మరమ్మతులు జరిగి, పరియోజనపరంగా ఉంటున్నవి. ఇంకను మరమ్మతు కావలసినవి అనేకంగా ఉన్నవి కనుక వాటి విషయంలో శ్రద్ధ వహించవలసినదిగా పరిభుక్త్యాన్ని కోరుతున్నాను. తరువాత గ్రామాలలో రోడ్ల సౌకర్యాలు సరిగా లేకుండా ఉన్నవి. రైతులకు, పల్లెవాసులకు ఎంతో యిబ్బందిగా ఉన్నది. ఈమధ్య మనం కొన్ని కొన్ని రోడ్లను నిర్మించుకున్నప్పటికీ, ఇంకను నిర్మించవలసినవి ఉన్నవి కాబట్టి, జిల్లాలలో రోడ్ల సౌకర్యాలకు, ప్రభుత్వం యితోధికంగా సహాయం చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను.

ఆంధ్రప్రాంతంలో కంటే తెలంగాణ ప్రాంతంలో ప్రిలు చాల వెనుకబడి ఉన్న సంగతి పరిభుక్త్యానికి తెలుసు. ఆంధ్రలో ఉండే woman welfare సౌక

ర్యాలు తెలంగాణా శ్రీలకుకూడ వర్తింపజేయాలని కోరుతున్నాను. దేశంలో శ్రీలు ముంచంజ వేయనిదే దేశానికి భవిష్యత్తు లేదని అందరూ అంటూ ఉంటారు. 'పొదుపు ఉద్యమంలో శ్రీల పాత్ర ఆత్మవసరమని' చెబుతుంటారు. అందుచేత శ్రీల అభివృద్ధికి దోహదం కల్పించవలసినదిగా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. వైద్య విషయం చూచినట్లయితే, తాలూకా హాస్పిటల్సులో లేదీ డాక్టర్లు లేకుండా ఉన్నాయి. జిల్లాలో ఉన్న ప్రజలు ముఖ్యంగా శ్రీలు లేదీ డాక్టరుకోసం, జిల్లా ఆసుపత్రికి వెళ్ళడం అంటే చాల కష్టమైన విషయం. పురుషులతోపాటు సహనంగా శ్రీలు వ్యూడ ఉన్నారు కాబట్టి, కనీసం శ్రీల సౌకర్యాలకొరకు ప్రతి తాలూకా ఆసుపత్రిలోను, ఒక లేదీ డాక్టరును వేయవలసినదిగా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. ఆ విధంగానే కనీసం తాలూకా కేంద్రాలలోనైనా శ్రీలకొరకు, విద్యా సౌకర్యాలు ఏర్పరచవలసినదిగా మనవిచేస్తున్నాను. రాబోయే పంచాయతీ ఎన్నికలలో కనీసం ఒక్కొక్క పంచాయతీలో, ఇద్దరు శ్రీలకైన ప్రాతినిధ్యం కల్పించవలసినదిగా కోరుతున్నాను. తెలంగాణాలో దేవాలయాలకు కమిటీలు చాల తక్కువగా ఉన్నాయి. ఎక్కడైన కమిటీలు ఉన్నా, ఆ ప్రముఖులు, ఆ దేవస్థానాల ఆదాయాన్ని కాజేస్తున్నారని కాబట్టి ఉత్సవాల, ఏడితీలను వేసి ఆ రాబడి సరిగా ఉండేటట్లు చేసి, తద్వారా పెచ్చే ఆదాయాన్ని, ఆయా గ్రామాల అభివృద్ధికి వివియోగించగలరని, అధ్యక్ష : మీ ద్వారా మనవిచేస్తూ ఈ అవకాశం యిచ్చినందులకు ధన్యవాదములు అర్పిస్తున్నాను.

మిస్టర్ చైర్మన్ : గౌరవ సభ్యురాలు, తమ ఉపన్యాసము చమనలేదని యిప్పుటికైన బన్నప్పగూంధిగారికి తెలిసినదా ? అవిడ points వ్రాసుకొని వచ్చి, ఆ points ను దెవలవచేస్తు మాట్లాడారు. ఆ విధంగా, గౌరవ సభ్యురాలేగాక, అన్ని పార్టీల వాయకులతో సహా సభ్యులందరూ చేస్తున్న విషయమే ! అదిగాక వ్రాసుకొని వచ్చి చదువవచ్చునని యిదివరకే స్పీకరుగారు రూలింగు యిచ్చి ఉన్నందున మీరు వేసిన ప్రశ్న ఉదయించదు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : ముఖ్యంగా, శ్రీలు వ్రాసుకొని వచ్చి చదువుటకు అవకాశం యివ్వాలి.

శ్రీ చౌదరి సత్యనారాయణ (షేర్ మహమ్మదుపురం) : అధ్యక్ష, శ్రీకాకుళం జిల్లా చాలా వెనుకబడిన ప్రాంతము. మాజిల్లాలో వంశధర ప్రాజెక్టు చాలా ముఖ్యమైనది. దానిని నిర్మించే విషయమై ఇంతవరకు ప్రభుత్వం ఒక నిర్ణయానికి రాలేదు. ప్రాజెక్టు ఎక్కడ నిర్మించవలెననే విషయమై రద్దన భర్దనలు సాగిస్తున్నాడు. ఇన్ వెస్టిగేషన్ విమిత్తమే ఇంతవరకు లక్షల రూపాయలు పృథాచేశారు మా శ్రీకాకుళం జిల్లాలోని ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టులకు సంబంధించిన పుస్తకంలోని 28వ పేజీలో కింతల్ ఛానల్ కు రూ. 100 వేల రూపాయలు స్పెషల్ రిపేర్సుకు

గాను ఖర్చుచేసినట్లు, 36వ పేజీలో 147 వేలు ఖర్చుచేసినట్లు 9వ పేజీలో 173 వేలు ఖర్చుచేసినట్లు ఉన్నది. దాదాపు 510 మే పరిట యావల నిమిత్తం ఖర్చుచేసినట్లు చెబుతున్నారు. అయితే అక్కడ ఒక చట్టదీ ఖర్చుచేలేదు, ఒక అరిసెంటు భూమిని అదనంగా సాగులోకి తీసుకొని రావడంబట్టిగలదు ఎందుకై ఇటువంటి తప్పుడు అంకెలు ఇస్తారో దోషపడకుండా ఉన్నది.

ప్లాకు ఏరియాలలో కో ఆపరేటివ్ సొసైటీల ఎక్స్ - ట్రాక్స్ పెట్టబడ్డాయి. ఇందుకుగాను నెలకు 200 రూ.లు జీతముపై ఎక్స్ - ట్రాక్స్ నియమించడం జరుగుతున్నది. యీ ఉద్యోగుల ప్రోద్బలంపై అనేక మంది రైతులు దబ్బు ఇచ్చారు వాటిని వ్యాంకులలో డిపోజిట్ చేయడం జరుగుతోంది కాని ఇంతవరకు ఆ సొసైటీలను రిజిస్టరు చేయలేదు ఎన్నో పర్యాయములు మంత్రిగారితోకూడా యీ విషయాలు మనవిచేసుకొన్నాము. ఇదిగో రిజిస్ట్రేషన్ రిపో మౌంటుతాను, రిజిస్టర్ చేయిస్తాము అని చెప్పడం వరకే జరుగుతున్నదికాని చర్యతీసుకొనినట్లు కనపడడంలేదు. కాబట్టి ఎక్స్ - ట్రాక్స్ అఫీసర్లను తీసివేసి యీ సవాచరి సంఘముల నిర్మాణాన్ని విరమించుకొని సెప్టెంబరు 1 నాటికి పూర్తిగా పరియాలలో నెలకు 200 ల చొప్పున మిగులు ఉంటుంది. ప్రజల దగ్గరనుంచి పనులుచేసినదబ్బును వారికి తిరిగి ఇచ్చివేయడం మంచిది యీకోఆపరేటివ్ లపై ప్రజలకు ఎటువంటిలాంటి కలుగుటలేదు అమ్మోనియం పల్పేట, చిండికమ్మలు మొదలైనవి యీసంఘాలకు ఇస్తున్నారు. మా జిల్లాలోని పొందూరు సహకారసంఘం వీటిని హెచ్చుదరలకు అమ్ముతున్నదని ఫిర్యాదుచేసినా ఎటువంటి చర్య తీసుకోలేదు.

ఇరిగేషను పౌకర్యాలను గురించి పరిశీలన చేసే నిమిత్తం ఒక స్పెషల్ డివిజనును వేశారు. ఆ స్పెషల్ డివిజన్ వారు రెండు నేనవత్సరాల క్రితమే బుడుమూరు గెడ్డ స్కీమును అమలు చేయమని తెలిపినప్పటికీ దానిని అమలు చేయలేదు. దీనికి 50, 60 వేల రూపాయలు మాత్రమే ఖర్చుఅవుతుంది. రమారమి 5, 6 వేల ఎకరాల భూమి సాగులోకి వస్తుంది. దీనిని గురించి గత సంవత్సరమేచెప్పాను. ఎన్నిమార్లు చెప్పినప్పటికీ ప్రభుత్వం శ్రద్ధ తీసుకోవడంలేదు. కింతలో ఛానల్ మొగ గురించి కలెక్టరుగారుకూడా పరిశీలన చేశారు. 52 వేల రూపాయలతో యీవని అవుతుందని 4, 5 వేల ఎకరాలు సాగుకావటానికి వీలవుతుందని అన్నారు. కాబట్టి యీవనిని తొందరగా కాంక్లూజ్ చేయవలెనని కోరుతున్నాను.

చిన్న ఉద్యోగస్థులకు జీతాలు/హెచ్చుచేయటానికి 4 కోట్ల రూపాయలవరకు ఖర్చు అవుతుందని ప్రభుత్వంవారు అంటున్నారు. ఆ ఉద్యోగులను అడిగితే 120 లక్షలకన్న ఎక్కువకాదని అన్నారు. ఎందుకై ప్రభుత్వం యీవిధంగా చెబుతున్నదో అర్థం కావడంలేదు. పంచాయతీల కొరకు రకీదు పుస్తకములు సరిగా అందడంలేదు.

ఎన్నిసార్లు గవర్నమెంటు ప్రెస్ లకు వ్రాసినా వారు జవాబుయాయరు. దబ్బు వంపినా పుస్తకాలు వంపించరు వారు ప్రభుత్వంయొక్క దత్తపుత్రులవలె నున్నారు.

గత సంవత్సరం మా ప్రాంతంలో అధికవిద్యాలవల్ల రైతులు చాలా నష్ట పడ్డా వారికి అప్పులీయడానికిగాను ప్రభుత్వం రెండు లక్షల రూపాయలు మంజూరు చేసినట్లు తెలిసింది అయినా ఉద్యోగులు డబ్బు యాయడంలేదు. ఎందువల్ల యీ విధంగాచేస్తున్నారని అడిగితే ఇప్పుడు డబ్బుఇస్తే తిరిగి ఎసూలుచేయడం కష్టం కనుక డబ్బు ఇవ్వడంలేదు అంటున్నారు దీనిని గురించి ప్రభుత్వం తగిన శ్రద్ధతీసుకో వలెనని మనవి చేస్తున్నాను.

కో.ఆపరేటివ్ సంఘాలు కొంతమంది చేతులలో పడిపోతున్నాయి. ఆ సంఘాల అధ్యక్షులు డిక్షేటర్లవలె పనిచేస్తున్నారు క్రొత్తవారికెవరికీ ఆ సంఘాలలో స్థానంలేకుండా చేస్తున్నారు. దాగా వనిచేస్తున్న కొన్ని సంఘాలను ప్రభుత్వం మూవర్సీడ్ చేస్తున్నది. సహకార వ్యవసాయ క్షేత్రాలు కావాలని ఒక వంక చెబుతూ యీ విధంగా చేయడం మంచిదికాదు. కింతల్ ఛానల్ గురించి భోగట్టా తెప్పించి ఆ స్కీమును వెంటనే ఆమలు చేయించవలసినదని కోరుతున్నాను. యీ అపరాధం ఇచ్చినందులకు తమకు నమస్కరిస్తున్నాను.

శ్రీ డి. నరసయ్య (హూజూరునగర్). అధ్యక్ష, మంత్రిగారు ప్రజేశ పెట్టిన బడ్జెటు కేవలం అంతెంతో కూడుకున్నది, మనము ఆ దస్త్రాలను మోసుకొని వెళ్ళాము యీ సంవత్సరం పెద్దగా లోటులేదని, పన్నులు అదనంగా వేయలేదని వారు చెప్పుకొంటున్నారు. యీ బడ్జెటులో ప్రభుత్వ విధానమేమీ తెలియజేయలేదు. దీని భావమేమీ తిరుగులేక అన్న విధంగా ఎన్నో విషయాలు గోప్యంగా ఉన్నాయి యీనాడు దాదాపు రెండు లక్షల మంది ప్రభుత్వ ఉద్యోగులు కేలపుపెట్టారు. ఇటు వంటి పరిస్థితి ఎందుకువచ్చినదో తెలుపవలసి ఉన్నది.

గ్రామాలలోని వ్యవసాయ కూలీల పరిస్థితి దుర్భరముగా ఉన్నది. యీనాడు ప్రభుత్వం ఏ విధంగా వారిని చూస్తున్నది వారికి తెలుసు.

కష్టపడి, శ్రమపడి ప్రజలకు, వాళ్ళు కొనేటటువంటి సరకులకు, తిండి గింజలకు ఈవేళ ధరలు అందుబాటులో లేకుండా విపరీతంగా పెరిగిపోతున్నాయనే విషయము గవర్నమెంటువారి లెక్కలప్రకారమే స్పష్టంగా తెలుస్తున్నది వారిలో ఏమాత్రం ఉర్పాహం కన్పించడంలేదు పోనీ రైతాంగంయొక్క పరిస్థితిని చూచి నవ్వుకుకూడా, వారి పరిస్థితికూడా చాలా అద్వాన్నంగా ఉన్నది. ఈనాడు వ్యవ సాయాభివృద్ధికోసమని, ఎరువులకోసమని, మందులకోసమని ఈ బడ్జెటులో ఎంత ఖర్చుచేస్తున్నామని చెప్పుతున్నారు? గత సంవత్సరంలోకూడా ఈ లెక్కలే చూడ లేదా? కాని మా స్వానుభవంలో రైతులకు ఏమీ పొకర్యాలు కలుగజేసినట్లు కన్పించ

డంలేదు. మా నల్లగొండ జిల్లాలో పంటల విషయం చూచిస్తే అంతే, ఈ సంవత్సరం పేరుకనగపంట పూర్తిగా నాశనమై పోయింది. 'అముదపు తోటలు నాశనమైనవి అది ప్రకృతి అనివార్య పరిస్థితులవల్ల అంటే అతివృద్ధిపల్లగాని, అనాపృష్టిపల్లగాని కాదు. పైరుకు చీడపట్టి, పురుగుపట్టి, పంట నాశనమై పోతుంటే, ఆ పురుగునుచంపే మందు స్పెల్లి చేయమని దరఖాస్తులు పెట్టుకొంటే, దానికి అతీగతీలేదు. ప్యూసనా యాభివృద్ధికొరకు లక్షలు ఖర్చుపెడుతున్నామని చెప్పే ప్రభుత్వము మందులు స్పెల్లి చేయలేక పోయింది. ఆ రైతాంగమంతా ఎచ్చి కలెక్టరుదిగ్గర స్వయంగా చెప్పు కొంటే వారికి ఆ పురుగులనుచంపే మందు 7 టన్నులు మాత్రమే జిల్లా కేంద్రములో వున్నదని చెప్పబడింది. ఈ రకంగా ఎవరుకూడా సంతృప్తికరంగా లేరు. ఈవేళ ఎవరినో కొంతమంది మహానుభావులను సంతృప్తి పరుస్తున్నారు తప్ప, ప్రజల యొక్క పరిస్థితిలో ఏమీ మార్పురాకుండా ఉన్నది. ఈ బడ్జెటుపల్లకూడా ఏమైనా మార్పు వస్తుందనే భయం ఎవరికీకూడా లేదని నేను సవినయంగా మనవి చేస్తున్నాను. ఎందుకంటే, కేవలం స్క్రీముచూచి, రెక్కలుచూచి సంతృప్తిపడింది అంటే, దానివల్ల దేశానికి మాత్రం ఏమీ సంతృప్తి ఉండదు. గత సంవత్సరం నా నియోజకవర్గంలో, హరిజన welfare కింద కొన్ని బావులు sanction చేశారు. estimates జరిగినాయి, sanction చేయడం జరిగింది: అంతా కాగి తాలమీద మాత్రమే జరిగినాయి. అట్లాగే హరిజన ఇళ్ళ సమస్యల విషయంలోకూడా. ఏ ఒక్క సమస్య తీసుకొన్నప్పటికీ దేనిలోను అభివృద్ధి జరగలేదు. ఒక్కసారిగా 'అ' నుండి 'క్ష' వరకు చేయమని ఆనడంలేదు. కాని ఏవని పూర్తిచేయకపోగా వాగ్దానాలతోను, రెక్కలతోను గారడీమాత్రం చేస్తున్నారు. ఈ గారడీ ఎన్నో రోజులు చలామణి రాదని స్పష్టం చేస్తున్నాను.

ఇప్పుడు ప్రధానమైనటువంటి fundamental issues మీద వాగ్పూరు తీర్మానం ఒప్పుకొన్నామని చెప్పుతున్నాడు. మరి, ఇదేపరిస్థితులలో నల్లగొండ జిల్లాలో, బంజరుభూములను సాగుచేసుకొనేటటువంటి లక్షలాది ప్రజలు బంప రాయి conference ఒకటి చేసుకొని, అన్ని తాలూకా centres నుంచీకూడా, కలెక్టర్లకు, డిప్యూటీ కలెక్టర్లకు వేలకొలది దరఖాస్తులు పెట్టుకొన్నారు, పోయిన నెలలోనె. మేము 10 ఏళ్లనుంచి సాగుచేసుకొంటున్నటువంటి పరిస్థితిలో, మాకు సహకారము ఇవ్వకపోగా, మమ్ములను వెళ్లగొట్టేటటువంటి 1400 G. O. ను రద్దుచేసుకోండి అని దరఖాస్తులు పెట్టుకొన్నారు. వారి సమస్యను పరిష్కరించడానికి ప్రభుత్వానికి ఏ పాలసీ అడ్డము పెట్టిందో నాకు అర్థంకావడంలేదు. వారి సమస్య ఇప్పటివరకు పరిష్కారం చేయకుండా అట్లాగే ఉండిపోయాయి. మా నల్లగొండ జిల్లాలో జమీందార్లు కొందరు వారు లేదనిచేసి కొత్తగా బంజరు పాడుపెట్టి ఉంచారు, రెండు లక్షల ఎకరాలు బేదలు చేసినటువంటి భూమిని పాడుపెట్టి ఉంచి ఆ జమీందార్లను ఏమీ

ముట్టుకోకుండా, వారికి సంబంధించిన భూసంస్కరణలు తీసుకురాకుండా దేశంలో ఆహారసమస్య పరిష్కారం చేస్తాము, దీనికి అందరు సహకారం చేయండి, అంటే అనలు ఆహార సమస్య ఎట్లు పరిష్కార మవుతుంది? పోనీ minor irrigation విషయం చూచినప్పటికీ, ఆ సమస్య వచ్చినప్పుడు, ఏదో Minor Irrigation Conference ఒకటి జరిపారు. మమ్మలను మాకు కావలసిన list తీసుకు రమ్మన్నారు నేను మా నియోజకవర్గములకు సంబంధించి చిన్న ప్రాజెక్టులు, చిన్న అనకట్టలు, చిన్న కాలువలు, ఈ రకమైన స్కీములన్నీ తీసుకొని పోయాను. కాని చివరకు వాటికంటా ఏవో technical కారణాలు చెప్పి వంపించారు వెనుక పెద్దలు వాటిని కాలువలుగా చెరువులకు మరల్చి సాగుచేసుకొనేటటువంటి వాటిని ఈనాడు ఏదో technical పేరుపెట్టి కొట్టి పారేస్తున్నారు పోనీ, గవర్నమెంటు ఇంతవరకు వంచవర్షప్రజాళికలో ఒప్పుకొన్నటువంటి ప్రాజెక్టులు చూస్తాము. మూసీ ప్రాజెక్టు విషయం చెప్పాలంటే అది ఒక భాగవతం. - ది Irrigation చుంతికి బాగా తెలుసు, ముఖ్యమంత్రికికూడా తెలుసు అనేకసార్లు దానినిగురించి అసెంబ్లీలో మొట్టుకొన్నాము. అది కోటి 10 లక్షల రూపాయల స్కీము అది ఎప్పుడు ప్రారంభించినప్పటికీ, ఇంతవరకు ఆనలేదు, కట్టలేదు. కనుక మేము ఏవో అనకట్టలు కట్టతాము ప్రాజెక్టులు ఇస్తాము అని అనడమేగాని, అచరణలో మాత్రం ఏమీ జరగడంలేదు ఒడేరకంగా హుజూర్ నగర్ తాలూకాలో నా నియో జకవర్గానికి సంబంధించినటువంటి ప్రాజెక్టు ఉన్నది. అది పది లక్షల ప్రాజెక్టు. దానికోసం నాలుగు సంవత్సరాలనుంచి ఆందోళనచేస్తూ ఉన్నప్పటికీ, అదిగో ఇదిగో అని చెప్పుతూనే ఉన్నారు. అక్కడ పదిమంది మాత్రం పనిచేస్తున్నారు. ఏడులక్షల ప్రాజెక్టును 10 మందితో కట్టిస్తామని చెప్పితే రెండవ వంచవర్ష ప్రజాళిక వూరి అయినప్పటికీ, అది మాత్రం పూర్తికాలేదు కాబట్టి ఈ బడ్జెటు ఎవరినీ సంతృప్తి పరచేటటువంటిది కాకపోగా, అన్ని వర్గాలకుకూడ ఈనాడు అసంతృప్తి కలగజేసింది. ఈరకంగా లెక్కల గారడీతో సంతృప్తి పరుస్తామని ఉపన్యాసాలు చేస్తేమాత్రం అది న్యాయంకాదు. కాకపోగా, ఈ బడ్జెటు ప్రజలకు ఏమీ ఆకాశనకంగా లేదని తమద్వారా తెలియజేస్తూ తెలివు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్ (నాగర్ కర్నూలు-రిజర్వుడు): అధ్యక్ష, ఇప్పుడు మన యెదుట గౌరవనీయులైన ఆర్థిక మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన రాబోయే సంవత్సరపు ఆదాయ వ్యయ పట్టికలో కొత్త విషయాలేవి కనిపించలేదు. అది ఒక routine పద్ధతిలో జరిగిపోయినదని ఇదివరకే చాలామంది చెప్పారు. అయితే దీనిని గురించి ఒక నలహా ఇవ్వదలచుకొన్నాను. సాధారణంగా ప్రతి సంవత్సరం బడ్జెటు సమావేశములలో మాట్లాడడం మాత్రం జరుగుతోంది. కాని సభ్యులు మాట్లాడే విషయాలకు ఏ భావకంగా ప్రభుత్వం అమలు చేయదలచుకొన్నదో.

తెలియడం లేదు. డబ్బు ఏమూ కాపిలసనప్పుడు మార్చి లాలూకా నుంచి జిల్లా నుంచి, పన్ను పనులు చేసేటప్పుడు, అక్కడి అధికారులను, ప్రజలను అడగడం జరుగుతుంది కాని ఖర్చు పనుల పన్నులప్పుడు ప్రజల అభిప్రాయాలు కనుక్కోవడానికి అవకాశం కలిగించడం లేదు. అందుకొరకు ఇకముందైనా, Budget Estimates చేయక ముందు ఆయా జిల్లాలలో ప్రజా ప్రతినిధుల ద్వారాను, ప్రజా ప్రతినిధుల కమిటీల ద్వారాను, అక్కడి అసెంబ్లీల estimates చేయించి తీసుకొన్నట్లైతే బాగుంటుందని నేను మనవి చెబుతున్నాను.

హరిజనుల అభివృద్ధి గురించి సాంఘిక సంక్షేమ శాఖకు ఈ సంవత్సరం allotment కల్పించినందుకు వారణాసు మంత్రిగారు తమ ఉపన్యాసములో వివరిస్తారని ఆశిస్తున్నాను ప్రత్యేకించి హరిజన ఇళ్ళ స్థలాలు, విద్యార్థి పేదనాలకు గల సంవత్సరం కేటాయించిన డబ్బుకంటే ఈ సంవత్సరం చాలామట్టుకు తగ్గించినారు కాని రెండవ వైపు మార్చి రెజిస్ట్రా శాఖకు సంబంధించి వివరాల చూచినప్పుడు అండ్లో Revenue penalties క్రింది దాదాపు 20 లక్షల డబ్బు ప్రభుత్వము ఆశించినట్లు కనపడుతున్నది. ఇది ఎక్కడనుంచి తీసుకురావలెను? ప్రతి సంవత్సరం ప్రత్యేకంగా తెలంగాణాలో గైరాన్ ఫీములను పోరంట్లోకు చూములను హరిజనులు తదితర పేదరైతులు 7, 8 సంవత్సరములనుంచి దున్నుతున్నారు దానికి ఒక నక్రమమైన పద్ధతి పెట్టినట్లైతే, దానినుంచి ఒక విధమైన ఆదాయం ఎస్తుందేమోనని Budget Estimate లో కూడా కొన్ని లక్షలు రాగలవని దానికి అవకాశము కల్పించడం చాలా శోచనీయమైన విషయము ఇక ముందైనా ఈలాంటి అవకాశం లేకుండా ఏదైనా ఇవ్వగలిగిన భూమి ఉంటే, వెంటనే వాళ్ళకు ఇచ్చివేసి ఒక స్థిరమైన పద్ధతిని గవర్నమెంటు వారు అవలంబించితే బాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. కాని ఈ విషయంలో ఇంకో మాట వారి దృష్టికి తీసుకురాదలచాను. చట్టాలు సమన్వయం చేస్తామని మన మంత్రులు వదే వదే తెలియపరచు చున్నారు. కాని ఈ కార్యక్రమం గత రెండు సంవత్సరములనుంచి చూచినట్లయితే, ఇంకో రూపంలో జరుగుతూ ఉంది. ఈనాడు తెలంగాణాలో ఉండే Land Revenue Act ను, ఆంధ్ర ప్రాంతములో ఉండే Land Revenue Act ను సమన్వయంచేయలేదు, దానికి సంబంధించిన రూల్స్ సమన్వయం చేయలేదు కాని ఈ లావునీ సమన్వయపరచుతూ, మేము ఆంధ్ర తెలంగాణా rules సమన్వయం చేశామని 1406 G. O. ద్వారా ఒక policy చేశామని చెప్పారు. అయితే హరిజనులకు, బీదవారికి సంబంధించిన సమన్వయ మాత్రం సమన్వయం ఉన్నదా? Act కు సమన్వయం లేదా? ఒకవేళ సమన్వయం చెయాలనుకుంటే ముందు Act, Acts కు సంబంధించి రూల్స్ చేసి తత్సంబంధమైన ఏ ఒక్క రూలుక్రిందనో, సెక్షనుక్రిందనో వచ్చే ఈలావునీ రూల్స్ సమన్వయం చేయవచ్చు. ఇంకొక విషయం, ఈ సమన్వయం పేరుతో

పూర్వపు హైదరాబాదు ప్రభుత్వములో ఉన్న మంత్రులు బాగా ఆలోచించి, అయి
వారు సంవత్సరాల అనుభవముతో కొన్ని గస్తీలు అమలులో పెడుతూ వచ్చారు

(Mr. Speaker in the Chair)

అలాంటి గస్తీలు యిప్పుడు యిచ్చిన G.O. సమసరించి retrospective
effect తో రద్దుపరిచి దాని ప్రకారము నడుచుకోవాలని అన్నారు. అది అన్యాయం.
పూర్వపు హైదరాబాదు మంత్రివర్గంలో ఉండిన తెలంగాణా మంత్రులు యిప్పుడు
కూడ మంత్రులుగా ఉన్నారు ఈ మంత్రులు తమ చేతులతో తయారుచేసిన శాసనాలు
తమచేతులలోనే ఎందుకు రద్దుఅవుతున్నాయి? ఇప్పుడు ఈమంత్రులు చెప్పేమాట
లకు విలువలేదా? వీరి అభిప్రాయములకు గౌరవము లేదా? చట్టాలను, రూల్సును
అటుపెట్టి, జి టి లకు సమన్వయం కల్పించడం మంచిది కాదని దానివల్ల ప్రత్యేకంగా
రెలంగాణాలో పెద్ద ఆందోళనకు దారితీయవచ్చునని మనవి చేస్తున్నాను 25-7-58 న
జారీచేసిన G. O.ను వెంటనే నిలుపుదల చేయాలని కోరుతున్నాను.

ఇంకొక విషయం ప్రతి సంవత్సరం, సెను యం.ఎల్.ఏను అయినప్పటి
నుంచి ప్రతి బడ్జెటు సెషన్ లో గవర్నమెంటు అడ్మినిస్ట్రేషన్ స్వవహారం గురించి
గవర్నమెంటు పక్షనభ్యులు ప్రతిపక్షి సభ్యులు - ఆడేవణ తెలుపుతున్నారు. గాని
administration లో మాబ్బు రావడంలేదు. ప్రభుత్వ యంత్రాంగం సవరింపబడ
లేదు ఈ యంత్రాంగం మన వ్యతంత్రదేశమునకు పరిపూర్ణంగా లేదని అను
కొంటున్నాను. మన పూర్వీకులు అనేక విషయాలు చెప్పారు మంత్రము, యం
త్రము, తంత్రము—ఒకే విధంగా ఉండాలని అన్నారు. కాని మనకు స్వరాజ్యం
వచ్చిన తరువాత మంత్రము, తంత్రము మాత్రమే వనికి వచ్చినట్లుకనబడుతోంది.
యంత్రం బ్రిటిష్ ప్రభుత్వంవారు ఏర్పాటుచేసి పోయారు కాబట్టి అందులో మంత్రం
తంత్రం సాగుటలేదు. మంత్రంలో యంత్రం తిరిగే బదులు ఈనాడు యంత్రంలోనే
మన మంత్రం తిరిగిపోతోంది. ఒక కవీశ్వరుడు చెప్పినట్లు 'వశవులు దొంగఅయిన
వశవుల కావరిది తప్పు' అన్నట్లు అడ్మినిస్ట్రేషన్ గురించి వచ్చే ఆక్షేపణలకు
మంత్రిమండలిగురిఅవుతున్నది. కాబట్టి దేశము స్వతంత్రమైనతరువాత మనపాలనీకి
అభిప్రాయాలకు తగిపోయేలా, ప్రభుత్వ యంత్రాంగంలో మార్పులు తీసుకురావా
లని, అందుకు నిపుణులతోను, దేశ స్వాతంత్ర్యమునకై పాటుపడిన పెద్దలతోను
ఒక కమిటీని వేయించి పరిశీలించి అవసరమైన మార్పులు తేవాలని కోరుతున్నాను.

N.G.O. ల గురించి అనేకమంది సభ్యులు చెప్పారు. ఈనాడు చిన్న
తరహా ఉద్యోగులు Pay Committee సిఫార్సులకు అసమ్మతి తెలుపుతూ సమ్మె
చేశారని తెలుస్తోంది. మన ప్రభుత్వ యంత్రాంగంలో కష్టజీవులైన వీరి కోర్కెలను
ప్రభుత్వం చాలాసానుభూతితో ఆలోచించవలసి యున్నదని చెబుతున్నాను.

తెలంగాణాలో ప్రభుత్వం, హరిజనుల అభివృద్ధి గురించి పోషల్ సర్వీసు డిపార్టుమెంటు ద్వారా కొన్ని నిబంధనలు, జి.ఓ.లు అమలుపెట్టింది. దానిననుసరించి హరిజన విద్యార్థుల వసతి గృహాలు నడుపబడుతున్నవి. కాని వాటిని రద్దుపరుస్తూ కొత్త జి.ఓ.ను అమలుపెట్టాలని ప్రభుత్వం లక్ష్యాపించినట్లు తెలుస్తోంది. తెలంగాణాలో హరిజనులు మరీ వెనుకబడి ఉన్నారని తెలిసినప్పుడు, ఆంధ్రలో 10, 20 సంవత్సరములుగా అమలులో ఉన్న వద్దతిని ఒకస్మాత్తుగా యిక్కడ అనువర్తింప చేయుటపల్ల యిక్కడ హరిజనులు మరింత వెనుకబడే అవకాశం ఉన్నది. ఈ మాదిరి G.O.ల సమన్వయమునకు దిగుండ, ఏదైనా పొరపాట్లు ఆరిగితే సరి దిద్దాలని, ఆ G.O.ను రద్దు పరచాలని కోరుతూ ముగిస్తున్నాను.

శ్రీమతి బి. రుక్మిణిదేవి (హిందుపూరు-రిజర్వుడు): అధ్యక్షా, ఆర్థిక శాఖామంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన ఈ బడ్జెటును బలపరుస్తూ తమ ద్వారా వారి దృష్టికి కొన్ని విషయములు తెచ్చుచున్నాను ప్రస్తుతము మనము ప్రణాళికల యుగములో ఉన్నాము. దేశ సౌభాగ్యమునకు వెన్నెముకవలెనున్న మన గ్రామముల అభివృద్ధి దృష్ట్యా, యీ జాతీయ విస్తరణ ప్రణాళికల నేర్పరచుచున్నాము. ఈ ప్రణాళిక లక్ష్యము నెంపేర వలయునన్న ముస్సండు మారుమూలలనున్న గ్రామములకు ఈ ప్రణాళికను విస్తరింపచేయవలసిన అవసరము ఎంతైనా కలదు.

అనంతపురం జిల్లా మదకిశిర తాలూకాలో ఏ సిద్ధాంతములపై బ్లాకును ఏర్పాటు చేసినారోగాని, తాలూకాలో అచివరన కొన్ని గ్రామములు, యీ చివరన కొన్ని గ్రామములు ఉండి, మధ్యన తాలూకా హెడ్ క్వార్టర్ల ద్వారా బ్లాకును ఏర్పాటు చేయడమైనది కె వి బ్లాక్ ఏరియాలో నుండు ప్రజలు దాదాపు 70 వేలు. బ్లాకు ఏర్పడటకు 60 వేల జనాభా ఉండిన సరిపోవును. కాబట్టి తాలూకా అభివృద్ధి దృష్ట్యా 60వేల ప్రజలకు ఒక బ్లాకు చొప్పున, యీ తాలూకాకు రెండు బ్లాక్సు రాగలవు. తాలూకా చుట్టు మైసూరు స్టేటు ప్యాంత్ ములున్నవి ఈ తాలూకా సరిహద్దులోగల అష్టేటు గ్రామములన్నియు అభివృద్ధి దశలోనున్నవి. రహదారి సౌకర్యములుగాని, వైద్య సౌకర్యములుగాని బొత్తిగాలేవు. నిత్య జీవితావసరముల వినియోగము మిట్టపల్లములు గలిగిన ఈ రహదారులపై తిరుగు గ్రామీణులు అనేక కష్టములను గురియగుచు ప్రభుత్వము నూ కొఱకు ఈ రహదారులనైవను బాగుచేయుటలేదు. మూబాగోగులతో ప్రభుత్వమునకు ఏమియూ సంబంధము లేదు—అని నిరాశ పడుట సంభవించుచున్నది. కాబట్టి బ్లాక్ ఏరియాలో లేకుండ మిగిలిపోయిన యీ గ్రామములకు ఆ ఏరియాలోగల కొన్ని గ్రామములను కలిపి యింకొక బ్లాకు నేర్పాటు చేసిన యీ గ్రామములు అభివృద్ధికి రావచ్చును. కాబట్టి అన్నివిధముల వెనుకబడిన యీ తాలూకాను దృష్టిలో నుంచుకొని, తాలూకాకు మరియొక బ్లాకును ఏర్పరచవలయునని తమ ద్వారా ప్రభుత్వమునకు విన్నవించుచున్నాను.

ఇంక సరిహద్దులో గల యీ తాలూకాకు అన్ని యీతి బాధలు కలవు. తాలూకాలో ముఖ్యపత్తి ప్యవసాయము. అది వక్రమ పద్ధతిలో సాగుటకు సకాల వర్షములుగానీ, నీటివనరులు ఎటువంటి ఆధారములుగాని లేవు. ఇక యీ వ్యవసాయము సాగవలయునన్న బావులు, కుంటలు, చెరువులు మూలముననే సాగవలసియున్నది. కాని యివి దశాబ్దిముల తరబడి మరమ్మతులు లేక గండ్లుపడి నిరుపయోగమైనవి. ఎప్పుడోపడే ఆకాల వర్షమువల్ల దాదాపు 2, 3, మానముల నీరు ఈ చెరువులకు, కుంటలకు చేరగలదు కాని వీటికి మరమ్మతులు లేనందువలన యీ రెండుమూడు మానముల నీరు కూడ వర్షము కురిసిన వెంటనే ఎప్పటికప్పుడే, నిలవక వెళ్ళిపోవుచుండును. అందువలన యిక ఈ చెరువులు కుంటలు నిరుపయోగమైనందున బావుల మీదనే యీ సేద్యము ఆధారపడవలసి యున్నది. ఒక వైపున ఆహార సమస్యను తీర్చుటకు అది కోత్పత్తిని పెంచమని చెబుతూ, మరొక వైపున యీ మైనర్ ఇన్ఫ్రాగ్రేషన్ వర్క్సు క్రింద తక్కువ డబ్బు కేటాయించడం చాల విచారకరము. ఆహారోత్పత్తి అధికము కావలయునన్న మైనర్ ఇన్ఫ్రాగ్రేషన్ క్రిందకు వచ్చే యీ చెరువులు, కుంటలు మరమ్మతులు చేయించుట అవసరము. మా తాలూకాకు ఎటువంటి నీటి ఆధారములు లభించవలయునన్నను మైసూరు ప్లేటు ప్రాంతముల నుండియే లభించవలసియున్నది కాని గత 30 సం॥నుంచి వారు ఎటువంటి నీటి ఆధారములు ఈ తాలూకాకు అంది కుండ నిలిపివేసి పూర్తిగా వారే ఉపయోగించుకొనుచున్నందువలన, యీ తాలూకా చెరువులు నిర్జలములై, నిరుపయోగములై, బావుల ద్వారా సేద్యము సాగించవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడినది. ఈ పరిస్థితి వలన ప్రతి సంవత్సరము కూడ యీ తాలూకాకు జమము తప్పటలేదు. ఈ సంవత్సరము కూడ జమ పరిస్థితులు ఏర్పడినవి. తాలూకాలో ఒక పిర్కా పూర్తిగా దెబ్బతిని రెండవ వంటకూడ పండనప్పటికీ, క్రింది ఉద్యోగస్థులు వారి అంచనాలు ప్రకారము తప్పుడు లెక్కలు తయారుచేసి రిపోర్టుపంపినారు. పశువులకు గడ్డి, ప్రజలకు తినుటకు తిండి లేక గ్రామాలను పదలిపెట్టి వెళ్ళిపోవు పరిస్థితి సంభవించినది. ఇటువంటి పరిస్థితులు ఉండినప్పుడు, ప్రభుత్వము నిజపరిస్థితులను గమనించి, అచ్చటి ప్రజలకు శిస్తు రిమిషను, తక్కువి విలుపుదల చేయుటకు సిద్ధపడి ఉదారముగా ప్రవర్తించినందులకు, వారికి కృతజ్ఞులాలను. జమపీడిత ప్రాంతాలకు అందజేసే ప్రభుత్వ ఆర్థరు త్వరితముగ పంపుట మంచిది. అట్లు పంపిన పేద రైతులకు సహాయకారి కాగిలదు. కాకున్న పెద్ద రైతులు బాగుపడగలరు

ఇక, బావులద్వారా సేద్యము సాగించవలెను అన్న, పేద మధ్యతరగతి ప్రజలకు వ్యయప్రయోనలు కలిగించును. ఈ కపిల బావులద్వారా సేద్యము చాలా తక్కువ ఫలితము ఇచ్చును. ఎక్కువ కష్టము కలుగును. కాబట్టి యీ తాలూకాలోని మారుమూల గ్రామాలకు విద్యుచ్ఛక్తి వెంటవెంటనే విస్తరింపజేసిన ఎడత.

సేవ్యము చేయబడి, రైతులకు కష్టములుతగ్గి, కొంతవరకు ఫలితము హెచ్చగలదు; జమపరిస్థితి తప్పగలదు వృత్తి సంవత్సరము, యీ గవర్నమెంటును బాధించే శిస్తు రెమిషన్, తక్కువీల బాధ లొలగగలదు కాబట్టి తమద్వారా ప్రభుత్వమును కోరునదేమన, ఈ తాలూకాలోని మారుమూల గ్రామములకు పెంటపెంటనే విద్యుత్తు క్రివి విస్తరింపజేయ నిలయునని ప్రభుత్వమును అర్థించుచున్నాను. ఇంతటి దుర్భిక్ష పరిస్థితులకు లోనై తాలూకా ఉండగా, ఏలింట శనిపలె, యీ నీరా సొసైటీ లొకటి దాపురించినవి. ఈ నీరా సొసైటీలు తాలూకా అంతటికే రెండేగలవు. మధ్యాహ్నంనుండి మారుమూల గ్రామములకుపోయి రాత్రి ఏడు గంటలవరకు నీరాను అమ్ము ఈ సొసైటీలు ఈ నీరు మామూలుగా ఈతచెట్టునుండి తీసిన ద్రవము అనియు, అది ఉదయము ఎనిమిది గంటలవరకే నీరాగా ఉంటుందనియు, తరువాత సూర్యుడు ఎక్కినవలెదలి, ఇది కల్లుగా మారుననియు తెలిసినది. కాని నీరు మధ్యాహ్నంనుండి బయలుదేరి, రాత్రి ఏడు గంటలవరకు మారుమూల గ్రామాలకుపోయి అమ్ముతున్నది నీరానా - లేదు మద్యమా? పేదప్రజల, హరిజనుల ఆర్థిక సాంఘిక అభివృద్ధిల గురించియే అమరజీవి పూజ్య బాపూజీ మద్యపానమును నిషేదించినారు. కాని యీ నీరా సొసైటీలవలన యీనాడు ఆ బాపూజీ ఆశయమునకు మనము తిలోదకము రివ్వవలసినవని ఉన్నది. ఈ నీరా సొసైటీలు రాక పూర్వము, ఆ తాలూకాలోని పేదప్రజలు, రైతుకూలీలు, హరిజనులు కొంతవరకు ప్రభావతీవితము గడుపుతూ, కొద్దోగొప్పో దాన్యమును మిగుల్చుకొంటూ భార్య పిల్లల వాడరించుతూ ఉండేవారు. కాని ఈనాడు ఆ సొసైటీల ధర్మమా అది, కూడ బెట్టుకొనిన ఆ దాన్యమునంతా అమ్మి, తాగిగుటయేగాక, వారి ఇంటిలోగల తట్టి బుట్టలుకూడ అమ్మి తాగి, భార్యపిల్లలను చావబాది, వీధులలో కొట్టుకోవటము, తిట్టుకోవటము సంభవించుచున్నది. ఈ పరిస్థితులను ఎప్పటికప్పుడు గ్రామములన్ని తిరిగి నేను స్వయముగా చూచినాను. ఒకవైపున "మద్యపానము మహాపాపము, చెడ్డది" అని చెబుతూ, మరొకవైపున యీ నీరా సొసైటీలను ఏర్పాటుచేసి, "నీరా" అనే సాకుతో యీ కల్లును అమ్మింపజేయుట అంత పమంజనముకాదు. ఈ నీరా అనబడే కల్లును తాగినది మూర్ఖులైన పేదప్రజలు, హరిజనులేకాని ధనవంతులు, ఉన్నత కులస్థులు కాదు పేదరైతుల హరిజనుల అభివృద్ధికొరకు కొట్లకొలది ద్రవ్యము ఖర్చుపెడుతూ, మరొకవైపున యీ నీరా సొసైటీలను పెట్టటము హరిజనుల పేదప్రజల అభివృద్ధికో లేక (వారి) దిగ్భివృద్ధికో తెలియకుండా ఉన్నది. కాబట్టి మా తాలూకాకు సంబంధించినంతవరకు యీ నీరా సొసైటీలను రద్దుచేయించవలసినదిగా తమద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతూ ఉన్నాను.

తాలూకా హాస్పిటల్స్లో వైద్య సౌకర్యములు చాలా తక్కువగా ఉన్నవి. తాలూకాలో ఇతరతాగ్రి హాస్పిటల్స్ లేవు ఆ తాలూకా హాస్పిటల్లో మందులుకాని,

సర్జికల్ ఇన్స్ట్రుమెంట్స్ కాని లేపు కడకు, ప్రీలకు ఒక మెటర్నటీవార్డ్, లేడీ డాక్టర్ కూడ లేని శోచనీయ పరిస్థితి ఉన్నది ఈ తాలూకా హెల్త్ సెంటరు. ఇక్కడ ఉండే మేర్ డాక్టర్ మధ్యాహ్నంవరకు వైద్యాలయములో ఉండి, తరువాత గ్రామములలోని రోగులను చూచి, మందులు ఇచ్చుటగాను గ్రామములకు బయలుదేరును కాబట్టి ఆయన పూర్తిగా ఆయినను, తాలూకా హెల్త్ క్వార్టర్స్ లో ఉండుటకు సాధ్యపడక, రోగులకు చాలా ఇబ్బంది కలుగుచున్నది. కాబట్టి వెంటనే అక్కడ ఇంకొక లేడీ డాక్టర్ ను ఏర్పాటుచేసి ప్రీలకు మెటర్నటీ వార్డ్ ఏర్పాటు చేయవలసి ఉన్నది. ఆ తాలూకాలో ఇతరత్రా హాస్పిటల్స్ లేనందువలన, తాలూకా హాస్పిటల్ లో మందులు, సరైన సర్జికల్ ఇన్స్ట్రుమెంట్స్ ఏర్పాటు చేయవలెనని ప్రభుత్వమును అర్థించుచున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : లేపు ఉదయము ఎనిమిదిన్నర గంటలకు సమావేశమవుదాము.

The House then adjourned till Half Past Eight of the Clock on Saturday, the 28th February, 1959

